

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 5 • LETO: XXIX

JESENICE, DNE 7. FEBRUARJA 1980

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

KJE VSE SO NAŠE NOTRANJE REZERVE?

Nakopičene slabosti iz preteklih let, ki pa nam niso bile povsem neznane, le dovolj resno in odgovorno se nismo z njimi spoprijemali, so neizogibno pogojevale nekatere konkretne ukrepe pri uresničevanju družbenoekonomske politike v letošnjem letu. Dejstvo, da smo več trošili, kot smo ustvarjali, narekuje zmanjševanje sredstev za skupno in splošno porabo in vrsto drugih ukrepov, med drugim tudi varčevanje in iskanje notranjih rezerv na vseh področjih. Da pa ne bi ostali le pri deklaracijah kot nemalokrat v preteklosti, si oglejmo nekaj konkretnih primerov.

PRI PISARNIŠKEM MATERIALU SE DA MNOGO PRIHRANITI

V lanskem letu smo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih porabili kar za 2.213.297,86 dinarjev pisarniškega materiala in tehničnih pisarniških pripomočkov ali za 849.992,96 dinarjev več kot leto poprej. Za telefonske pogovore in teleprinterke storitve smo morali plačati 2

milijona 113.774,60 din ali povprečno mesečno 176.147,80 din.

Pa si podrobno oglejmo nekaj podatkov, ki v mnogih primerih pokažejo na našo razsipnost in na velike notranje rezerve, ki jih imamo tudi na tem področju.

Za dopise in razne obrazce smo v lanskem letu porabili v pisarnah 4.390 kg papirja, v skupni vrednosti 213.400,00 din. Če bi na primer osvojili pravilo, da se dopisi pišejo na obe strani in ne bi toliko papirja metali v

koš, bi lahko letno prihranili najmanj 40 odstotkov papirja po količini in vrednosti. Tako bi svoj delež prispevali tudi k zmanjševanju uvoza starega papirja (uvoz znaša okrog 300.000 ton letno), ki ga seveda moramo plačevati z devizami. Če bi porabo papirja, tako mi kot vsi porabniki v Jugoslaviji, zmanjšali le za deset odstotkov, bi zmanjšali porabo za 110.000 ton papirja, kar bi se seveda poznalo tudi pri uvozu starega papirja in na dragocenem lesu.

Naše potrošništvo se vidi tudi v tem, da smo lani porabili kar 1.860 radirk v vrednosti 14.294,00 din. Trgalnih blokov smo porabili kar 11.200 v vrednosti 100.800,00 din. Če bi jih vsi dovolj ekonomično uporabljali s pisanjem na obe strani, kar nekateri delavci tudi delajo, bi prihranili najmanj 40 do 50 odstotkov blokov in denarja.

Zelo razkošno delamo tudi z ovojnicami — kuvertami. V letu 1979 smo, na primer, srednjih kuvert B 5 porabili kar 26.880 in če upoštevamo, da velja ena en dinar, to pomeni 26.880,00 din. Tudi za notranjo pošto radi uporabljamo nove kuverte, tudi za manjša sporočila, celo za pošiljanje križank. Čeprav imamo v Železarni za notranjo pošto ovojnice z dvajsetimi predalčki, kar naj bi pomenilo dvajsetkratno uporabo, le-teh ne koristimo. Tudi tu so naše rezerve.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

NAŠ TEDNIK ŽELEZAR V LETU 1979

V letu 1979 je izšlo petdeset števk tednika Železar v povprečnem obsegu 20,6 strani, en izvod pa je povprečno stal 9,30 dinarjev.

Čeprav se je uredništvo tednika Železar vse leto borilo s hudimi kadrovskimi težavami, šest mesecev je bilo brez tehničnega urednika, vse leto brez ene in štiri mesece brez druge delavke strojepiske-administratorke, je svoje načrtovane cilje doseglo in količinsko celo presegle. V letu 1979 je izšlo 48 števk glasila,

od tega zaradi praznikov med tednem dve dvojni, to je načrtovanih 50 števk, v povprečnem obsegu 20,6 strani, za kar je bilo potrebno tedensko organizirati, obdelati, korigirati in prepisati okrog 180 tipkanih strani različnega gradiva. Planirani obseg je bil sicer 18 strani

(Nadaljevanje na 2. strani)

UPORABA ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH V PRAKSI

Zakon o delovnih razmerjih (Ur. list SRS, št. 24/77) je v veljavi dve leti. Delavci v temeljnih organizacijah so morali uskladiti svoje samoupravne splošne akte o delovnih razmerjih najpozneje do 11. decembra 1978. Ta uskladiitev je bolj ali manj opravljena, vendar ne vselej najbolj ustrezno, hkrati pa je treba ugotoviti, da posamezna določila zakona o delovnih razmerjih v praksi niso v celoti uresničena. V marsikateri temeljni organizaciji namreč odločajo še vedno po stari ustaljeni praksi in niti ne upoštevajo določb svojih samoupravnih splošnih aktov. Razen tega v svojih samoupravnih splošnih aktih niso ustrezno opredelili posameznih institutov, s katerimi se urejajo delovna razmerja tako, kot je to zahteval zakon. Poglejmo nekaj primerov uporabe zakona s posebnim ozirom na reševanje sporov pred sodiščem združenega dela.

NEPOPOLNI SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI O RAZVIDU DEL OZIROMA NALOG

V razvidu del in nalog je potrebno določiti opisno posamezna dela in naloge, navesti njihovo vsebino, zlasti pa tudi pogoje, ki jih mora

izpolnjevati delavec, da je lahko razporejen na posamezna dela oziroma naloge. Ta samoupravni splošni akt pa ni pomemben le zaradi sprejemanja delavcev v delovno razmerje in njihovo razporejanje na

(Nadaljevanje na 8. strani)

SKUPŠČINA OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI O STABILIZACIJSKIH UKREPIH

Zadnjega januarja je bila trinajsta redna seja obeh zborov skupščine občinske zdravstvene skupnosti. Kljub zanimivemu in zelo pomembnemu dnevnemu redu udeležba ni bila najboljša, saj je bilo navzočih le dobrih 66 % delegatov. Razprava je bila zelo živahna in je pokazala, da je za predložen predlog omejitvenih ukrepov v bazi posebno v delegacijah veliko zanimanja.

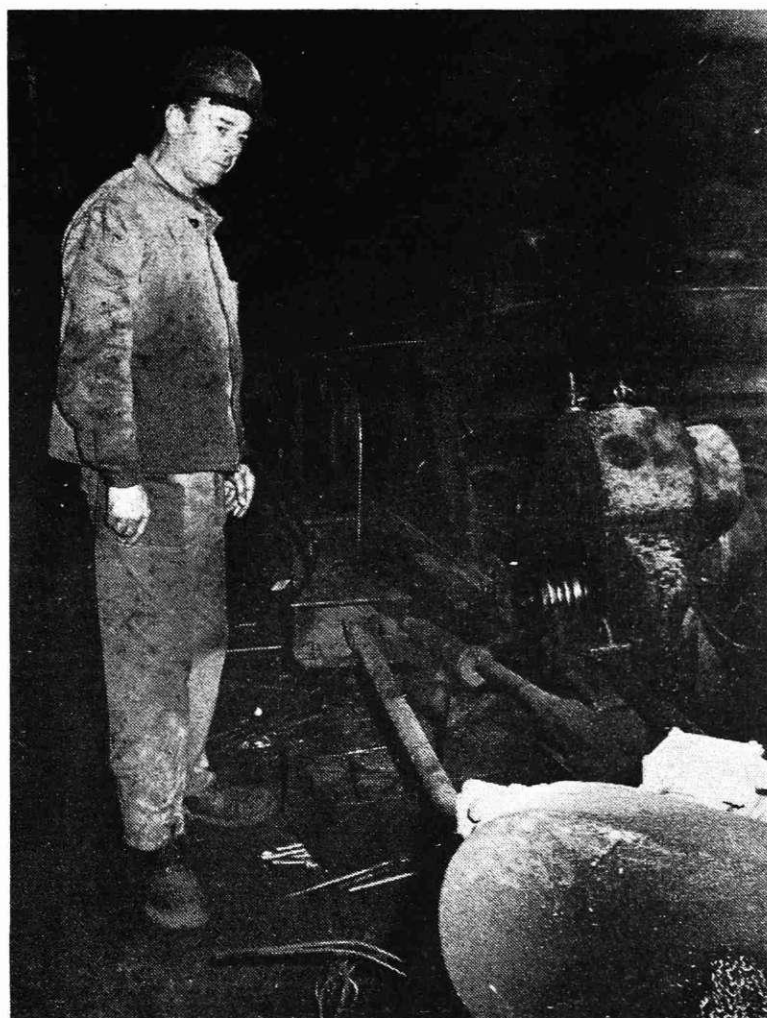
Kljub temu, da so imele gradivo za seje skupščine le delegacije, so bile na skupščini dane nekatere zanimive pobude, o katerih bomo razpravljali v dvajsetdnevni razpravi. Moram pripomniti, da so red seje skupščine o predlogu omejit-

tvenih ukrepov razpravljali na seji izvršnega sveta skupščine občine in na seji občinskega sveta sindikatov.

Prav gotovo pa bi bila razprava na skupščini še bolj živahna, če ne bi

(Nadaljevanje na 7. strani)

110
LET ŽELEZARSTVA
30
LET DELAVSKEGA
SAMOUPRAVLJANJA

Sodelavec v valjarni žice (IK)

OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

Vrémna bodo Kranjcem se zjasnile,
jim milše zvezde kakor zdaj sijale,
jim pesmi bolj sloveče se glasile;
(dr. France Prešeren: Sonetni venec)

Tako je v svoji ustvarjalni domišljiji pred 147 leti napovedoval veliki Prešeren v Sonetnem vencu, iz katerega izžareva želja po osebni sreči in želja po čisti in popolni ljubezni ter neizmerno hrepenenje, dvigniti naše prezirano in zasužnjeno ljudstvo v krog svobodnih in častnih narodov. Kar 112 let je moralo preteči od teh preroških besed, da se je leta 1945 slovenski narod po zmagoviti narodnoosvobodilni borbi in socialistični revoluciji resnično dvignil iz mračne preteklosti med svobodne in spoštovane narode, da so mu zasijale »milše zvezde«.

To vstajenje slovenskega naroda pa pomeni tudi prepoved v kulturi, kot enim izmed temeljev nacionalnosti. Z revolucijo je bilo premagano stanje, v katerem je bila kultura privilegij maloštevilnih in ne splošna človekova potreba. Pomena in moči kulture se je prvenstveno zavedal delavski razred v svojem boju proti izkoriščanju, v katerem sta si razredni boj in kultura podajali roki, prav tako pa naša narodnoosvobodilna borba in socialistična revolucija, ki sta bili že sami po sebi veliko kulturno dejanje poleg stalne prisotnosti kulturnega snovanja in delovanja sredi bojev in okupirane domovine.

Kultura je v socialistični samoupravni družbi postala bistven dejavnik razvoja socialistične družbe in bitke za osvoboditev človeka in dela. Kot sestavni del socialističnih in demokratičnih ustvarjalnih sil družbe je postala vplivni dejavnik v družbenih odnosih in na različne načine vpliva na družbeno zavest in reševanje družbenih problemov. Postaja del vsakodnevnega življenja ljudi.

Tak položaj kulture v socialistični samoupravni družbi seveda zahteva, da se sleherni organizacija združenega dela in krajevna skupnost kot temeljni družbeni skupnosti ukvarjata tudi z ustvarjalnimi možnostmi in kulturnim življenjem delovnih ljudi in občanov. Zato mora kulturno delovanje postati sestavina junjih razvojnih programov. Le tako bodo namreč lahko delovni ljudje in občani vplivali in usmerjali razvoj poklicnih in ljubiteljskih kulturnih dejavnosti kot izredno pomembnih dejavnikov kulturnega osveščanja in socialnega osvobodjanja delovnih ljudi in sploh razvoja socialistične samoupravne družbe. To pa so naloge vseh socialističnih in demokratičnih sil družbe in le na ta način bomo hitreje prebujali kulturne potrebe in interese delovnih ljudi in občanov.

PRIPOMBE MLADIH NA ANALIZE IN RAZVOJNE MOŽNOSTI SIS

PRIPOMBE OK ZSMS JESENICE NA POSREDOVANE ANALIZE RAZVOJNIH MOŽNOSTI IN ELEMENTOV ZA SKLEPANJE SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV O TEMELJNIH PLANOV SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI OBČINE JESENICE ZA OBDOBJE 1981 — 1985. Pripombe so oblikovane na osnovni javne razprave, ki je bila v januarju sorazmerno uspešno izpeljana v nekaterih OO ZSMS v TOZD in KS ter organih OK ZSMS Jesenice.

(Nadaljevanje na 9. strani)

OB 30-LETNICI SAMOUPRAVLJANJA SLAVNOSTNA SEJA DELAVSKEGA SVETA

V soboto, 9. februarja, bo ob 10. uri dopoldne v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah, kjer je bil pred tridesetimi leti izvoljen prvi delavski svet Železarne, slavnostna seja delavskega sveta Železarne v počastitev tridesetletnice delavskega samoupravljanja v naši železarni.

Slavnostni govornik na seji bo predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner. Podeljena bodo tudi priznanja delavcem, ki so največ prispevali k tridesetletnemu uspešnemu razvoju samoupravljanja v Železarni.

Pihalni orkester Jeseniški železarji bo imel krajši koncert, program pa bosta povezovala recitatorja.

KJE VSE SO NAŠE NOTRANJE REZERVE?

(Nadaljevanje s 1. strani)

ZA LOKALNE PREVOZE 336.000 DIN

V lanskem letu smo v TOZD in delovnih skupnostih porabili za lokalne prevoze 840 blokov po sto vozovnic po štiri dinarje, kar skupaj znes 336.000,00 dinarjev. Le-te so namenjene delavcem za prevoze med delovnim časom za opravljanje svojih del in opravil. Očiten prihranek bi se moral čutiti že z nabavo motornih vozil za prevoz delavcev na dela in opravila (RO, RTA, instalacije), vendar tega ni nikjer zaznati. Ugotavlja se, da se posamezni delavci z žigosanimi vozovnicami s črko »S« vozijo tudi na redno delo in z dela domov.

Rezerve imamo prav gotovo tudi pri telefonskih pogovorih, ki bi jih morali resnično maksimalno omejiti na službene pogovore, ki pa bi morali biti naprej pripravljeni, kratki in jedrnat. Praksa v mnogih primerih kaže, da so prav privatni pogovori največkrat zelo dolgovezni, z dolgimi intervali, kar seveda zelo vpliva na letno porabo. Nedvomno teh ne bomo mogli nikoli povsem odpraviti, vendar pa jih bomo morali omejiti na nujne pogovore, predvsem pa temeljito skrajšati.

Za marsikoga se bodo to zdele neznatne številke, ker smo navajeni operirati z mnogo višjimi. Pa vendarle, če bi le za 10 odstotkov zmanjšali obravnavane porabe, bi to pomenilo skoraj 500.000,00 dinarjev. In če bi to naredili vsi v občini, regiji, Sloveniji, Jugoslaviji, bi to pomenilo ogromni prihranek, denar, ki bi ga lahko smotrno vložili tja, kjer bi imeli vsi koristi od tega. In končno, mnogo te porabe se veže na devizna sredstva, na porabo energije, surovin in podobno in če bi to upoštevali, bi se naš prihranek lahko takoj podvojil ali celo potrojil.

V SEDMIM LETIH OD 4,25 DO 7,46 % BOLEZENSKE ODSOTNOSTI

Nič kolikokrat smo že obravnavali bolezensko odsotnost, opravili obsežne analize in študije, pa vendarle odstotek odsotnosti iz leta v leto narašča. To ne le, da povečuje porabo družbenih sredstev, temveč povzroča tudi velike motnje v proizvodnji in gospodarstvu nasploh. To je ob nenehni rasti družbenega in osebnega standarda, ob izboljševanju delovnih in življenjskih pogojev nerazumljiv pojav, ki zahteva ne samo analize in ugotovitve, temveč tudi učinkovite ukrepe. V tem so namreč tudi naše velikanse notranje rezerve, pri čemer mislimo tako na možnosti pri prihranku sredstev, ki jih izdajamo za bolezensko odsotnost, kakor tudi v pogledu zmanjševanja motenj, ki nam jih odsotnost povzroča v proizvodnji, zaposlovanju in s tem povezanih komunalnih problemih in podobno.

Dejstvo je, da je bilo v letu 1979 poprečno dnevno odsotnih z dela okroglo 500 delavcev, kar ima negativne posledice pri izvrševanju proizvodnih, vzdrževalnih in drugih nalog in opravil. Razen tega pa taka odsotnost pritiska na sprejem novih delavcev, ki nam v bistvu pomenijo le rezervo za manjkajoče. To pa pomeni ogromne stroške (sprejemni postopek, uvajanje na delo, regresi in podobno), poleg ostalih problemov, ki nam jih zaposlovanje povzroča (stanovanje, prehrana in ostalo). Poglejmo le nekaj podatkov.

V lanskem letu smo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih zabeležili v kategoriji do 30 dni bolezenske odsotnosti 11.635 primerov oziroma oseb in 13.726 slučajev bolezni, zaradi katerih smo izgubili 80.125 delovnih dni ali 636.781 delovnih ur. Če bi le za odstotek zmanjšali bolezensko odsotnost do 30 dni, bi v TOZD in

delovnih skupnostih prihranili 4 milijone 245.299 dinarjev, ki jih za odstotnost do 30 dni izplačujemo iz sredstev TOZD in delovnih skupnosti. Seveda je to le en vidik prihranka, drugi pa je seveda v sami proizvodnji oziroma njenem bolj normalnem poteku in ostalih vidikih, navedenih zgoraj. Če bi za enak odstotek zmanjšali tudi bolezensko odsotnost nad 30 dni, ki je v lanskem letu znašala 446.918 ur, bi nadalje prihranili pri družbenih sredstvih oziroma izplačili zdravstvene skupnosti 4.438.911 dinarjev.

Da ni pojav tako naglega naraščanja bolezenske odsotnosti normalen in da se v tem skrivajo tudi različne spekulacije, lahko najbolj nazorno pokažejo podatki bolezenske odsotnosti zaradi bolezni, nezdor in nege v letih 1972-1979:

	1972	1973	1974	1975
7	4,52	5,13	5,49	6,29
7	1976	1977	1978	1979
7	5,09	6,31	6,76	7,46

Razlika, izražena v odstotkih, primerih in dnevih bolezenske odsotnosti v letu 1972, ko je bila najnižja in v letu 1979, ko je najvišja, izgleda takole:

	1972	1979
primerov	4,52	7,46
dni	7.990	13.570
	72.763	144.027

Kakršenkoli komentar ob vsem tem je prav gotovo odveč, saj ni dolgo od tega, ko smo v Železarni objavili daljšo analizo o tem pojavu. Potezo imajo sedaj delavci v TOZD in delovnih skupnostih, ki bi se morali v svojih stabilizacijskih prizadevanjih zelo konkretno in zavzeto lotiti tega vprašanja in tudi ustrezno ukrepati.

NAŠIH TRIDESET LET

(Nadaljevanje s 1. strani)

pota socialističnih odnosov, ki so bila dotlej neznana ne samo pri nas, ampak v svetu nasploh.

Jugoslovani smo z ustanavljanjem delavske samouprave odprli povsem novo poglavje v zgodovini revolucionarnih dosežkov delavskega gibanja, ki se je v preteklem 30-letnem obdobju razrasla v mogočen sistem samoupravljanja na vseh področjih naše družbene aktivnosti.

Gospodarski svet pri vladi FLRJ in centralni odbor sindikatov Jugoslavije sta ob koncu leta 1949 izdala navodilo, naj se delavski sveti izvolijo najprej v 200 večjih podjetjih v Jugoslaviji. Toda že oktobra 1950 je imelo delavske svete kar 6.310 podjetij v državi. To je bila masovna mobilizacija delavskega razreda naše države in njegove iniciative in pobude v borbi proti birokratizmu in proti zunanjim pritiskom, ki takrat, komaj poldrugo leto po resoluciji Informbiroja, resnično niso bili majhni. Seveda pri tem ne smemo pozabiti, da je bilo prav ustanavljanje delavskih svetov v takratnih pogojih velika politična preizkušnja, lahko bi rekli zrelostni izpit, tako za našo partijo, kakor za ves delavski razred Jugoslavije. To je bila velika manifestacija in odločitev Jugoslovancev, da gredo odločno po lastni - Titovi poti v socializem. Kritiki, tako z vzhoda kot z zahoda, so s posameznimi govorili o trhlji zgradbi, ki bo prej ali slej sama po sebi razpadla.

Danes, po tridesetih letih, je samoupravljanje dobilo svoje mesto v vseh celicah našega življenja in postalo osnova naše dejavnosti na vseh področjih. Delegatski samoupravni mehanizmi so resnično tisti, ki omogočajo dokončno odločanje o vseh vprašanjih našega razvoja.

Razvoj samoupravnega sistema je ubiral v preteklih 30 letih dokaj pestra pota. Menim, da so prav aktivisti naše železarne uporno iskali nove oblike samoupravljanja s ciljem, da se samoupravljanje čim bolj približa delavcu in da se krog tistih, ki odločajo, stalno širi.

Kronologija dogodkov nam pove, da je bil 14. avgusta 1950 izvoljen prvi upravni odbor. 20. avgusta 1950 je bila svečana predaja ključev predstavnikom delavskega sveta. Kakšen pomen so pripisovali temu dogodku, pove podatek o udeležbi na tem slavlju. Ključje je predal Franc Leskošek-Luka, tedanji minister vlade FLRJ in predsednik sveta za strojegradnjo. Prisotni so bili še: Miha Marinko, predsednik vlade SRS, Djuro Salaj, predsednik glavnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije, Janko Rudolf, predsednik glavnega odbora Zveze sindikatov Slovenije in velika množica ljudi. Ta dogodek je prav gotovo pomemben zgodovinski mejnik v zgodovini jese-niških železarjev.

Po letu 1950 smo v različnih obdobjih skušali z različnimi organizacijskimi oblikami izpolnjevati sistem samoupravljanja.

Bili smo med prvimi, ki smo sredi šestdesetih let ustanovili obratne delavske svete, potem smo imeli svete ekonomskih enot. V teh razvojnih prizadevanjih smo se učili na dobrih pa tudi na slabih izkušnjah. Prvi smo bili, ki smo začeli s samoupravnimi delovnimi skupinami, ki v javnosti, pa tudi v političnih krogih v začetku niso bile dobro sprejete, čeprav so se uveljavile in so v mnogih delovnih organizacijah širom države ena izmed oblik samoupravne dejavnosti.

In tako se je stopnjeval razvoj našega samoupravljanja vse do današnjih oblik in možnosti. Prav je, da se ob 30-letnici spomnimo vseh tistih tovarišev in aktivistov, ki so nesebično in predano iskali nove oblike delovanja in nova pota z edinim ciljem, da bi delovni človek resnično odločal o pogojih in dosežkih svojega ustvarjalnega dela. Tem ljudem resnično pripada naša iskrena zahvala za opravljeno delo.

Ce upravičeno s ponosom gledamo na preteklih 30 let in na uspehe, ki so za nami, pa nam sedanjí gospodarski trenutek narekuje, da strnemo vse sile, da prebrodimo težave, v katerih smo se znašli. Brezpogojno se moramo organizirati tako, da bomo izpolnjevali gospodarske načrte, ki smo jih sami sprejeli. Samo od

tega, koliko in kaj bomo proizvedli, so odvisni naši dohodki, naš družbeni in osebni standard, regresi, šole, vrtci in vse drugo, kar želimo imeti.

Tovariš Kardelj je v svoji študiji Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja zapisal naslednjo misel:

»Sreče človeku ne more dati niti država, niti sistem, niti politična partija. Srečo si lahko človek ustvari samo sam.«

S to mislijo zaključujem ta prispevek s pozivom, da naj bo leto 1980 leto akcije in leto stabilizacije v vseh TOZD in delovnih skupnostih naše železarne.

Vsem članom kolektiva, predvsem pa vsem tistim, ki delujejo v razvejanem samoupravnem sistemu, čestitam ob 30-letnici delovanja delavske samouprave v železarni Jesenice.

Jože Uličar
predsednik DS Železarne

IZREDEN USPEH PROTI POŽARNE PREVENTIVE

Člani upravnega odbora poklicne gasilske in reševalne enote železarne Jesenice so na tretji seji pregledali delo v lanskem letu. Ugotovili so, da so opravili 380 prevozov z rečilnim avtomobilom, 89 krat pa so črpali vodo iz poplavljenih prostorov. Opravili so 221 varnostnih in 195 požarnovarnostnih spremstev, 139 meritev plina, dvakrat pa so iskali utopljenca.

Preventivnih pregledov so imeli v železarni 331, drugod v občini pa 168. V železarni so opravili 5284 pregledov gasilskih aparatov, drugod v občini pa 6461.

Zelo uspešni so bili na področju preventivne vzgoje. V občini so imeli 185 predavanj, ki se jih je udeležilo 6.773 občanov, v tovarni pa jih je bilo 12 z 220 udeleženci. Skupno so opravili 32.693 km prevozov, motorne brizgalne pa so obratovali 64 ur.

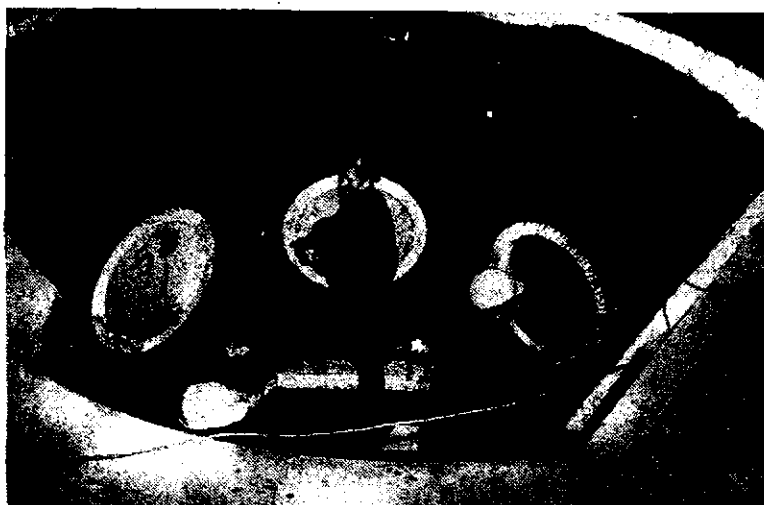
Posebno je treba poudariti skrb za vzgojo in preventivo. Tu so se že lani pokazali odlični uspehi, saj je bilo lani pri 103 požarih v železarni samo 74 tisoč din škodo, kar je v primerjavi s prejšnjimi leti zelo malo. Požari so bili manjši in so jih 80 odstotkov primerov pogasili delavci sami.

Za prihodnje leto predvidevajo približno enak program. V okviru prizadevanj za nadaljnjo izpolnjevanje opreme bodo zbirali sredstva za nov kombi-iran gasilski avto, kupili vozilo za pobiranje vnetljivih tekočin, 250 tisoč din pa bodo namenili za nakup manjše gasilske opreme. Razen tega bodo izboljšali komandi pult, ob domu bodo zgradili garažo in ustrezno uredili križišče na glavni cesti z odcepom h gasilskemu domu.

B.

DOPISUJTE

V ŽELEZARJA

Priprava kalupa za glavo Kaplanove turbine v naši livarni (SK)

NAŠ TEDNIK ŽELEZAR V LETU 1979

(Nadaljevanje s 1. strani)

poprečno tedensko, zaradi večjega števila različnih prilog, med drugim tudi nekaterih, ki so bile fakturirane, in večje samoupravne aktivnosti pa je bil planiran obseg pre-sežen za dobrih 14 %.

Uredniški odbor se je v novem sestavu redno sestajal pred izidom vsake številke s poprečno udeležbo 55 % članov, kar je ob dejstvu, da so člani večinoma na odgovornih delih in opravilih, zadovoljivo.

Uredništvo je v letu 1979 izvedlo tudi prvič razgovor z delegati temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti naše železarne o uresničevanju vsebinske zasnove glasila, drugi načrtovani razgovor v mesecu decembru pa zaradi neudeležbe delegatov ni uspel. Prav tako je bila neuspešna anketa, objavljena v železarni, saj se je odzvalo le 54 delavcev TOZD in delovnih skupnosti. Decembrski razgovor bomo ponovili, le - ta pa naj bi sprejel tudi oceno o uresničevanju vsebinske zasnove železarja v preteklem letu in predlagal tudi morebitne izboljšave.

Pripomniti velja, da je železar kljub dolgotrajni okvari v Gorenjskem tisku v Kranju ob velikem prizadevanju tiskarjev oziroma stavev in meterjev redno izhajal brez bistvenih zamud.

Celotni stroški železarja so v letu 1979 znašali:

Osební dohodki zaposlenih na uredništvu s prispevki	657.833,60 din
Avtorski honorar bruto -	
bruto	937.339,20 din
Prevoz delavcev	
na delo	3.045,00 din
Ostali režijski material	2.384,90 din
Stroški železarja -	
tiskanje	3.227.053,80 din
Reprezentančni stroški	726,95 din
Dnevnice -	
potni stroški	33.557,50 din
Amortiz., zavar., inv.	
vzdržev.	1.670,24 din
Energija - ogrevanje	17.193,39 din
RTA -	
telefonske zveze	630,18 din
SKUPAJ	4.881.434,75 din

Ob postavitvi dnevne - potni stroški velja pripomniti, da morajo vsako sredo trije delavci uredništva prisostvovati meritranju glasila, ki se v celoti mora še enkrat prebrati. Ob večjem obsegu pa so potrebni celo štirje delavci, kar narekuje režim meritranja in seveda tiskanja v ljudski pravici v Ljubljani, ki je časovno - pogodbeno diktiran.

Celotni stroški pa se zmanjšajo za 67.323,97 din, za kolikor so bile izstavljene fakture za usluge drugim (objave, razpisi, priloge).

Upošteva se 10.500 izvodov tedenske naklade in 50 izdanih števil v letu 1979 stane izvod železarja 9,30 din, upošteva se samo stroški tiskanja in avtorske honorarje pa

7,93 din. Pri tem moramo poudariti, da se je ocena tiskarskemu papirju med letom večkrat povečala, medtem ko so se ostali stroški, ki se nanašajo neposredno na tisk, le znatno povečali.

Ob tej priliki se uredništvo in uredniški odbor železarja zahvalujeta vsem, ki so nam v letu 1979 pomagali oblikovati glasilo, pa tudi tistim, ki so nam s kritiko in predlogi pomagali, da bi bila njegova vsebinska zasnova čim boljša, oziroma da bi glasilo čim boljše, tekoče in vsestransko obveščalo delegate in samoupravitelje za njihovo kar najbolj kvaliteto samoupravljanje in odločanje.

Uredništvo

Železarski globus

BRAZILIJA

V brazilskem pristaniškem mestu Tubarao gradijo novo integralno železarno, ki bo po končani prvi fazi izgradnje v sredini leta 1982 izdelovala v jeklarni s kisikovimi konvertorji in napravo za kontinuirno vlivanje tri milij. ton slabov. V drugi fazi izgradnje bo ta količina povečana na 6 milij. ton. Predvidevajo, da bodo polovico izdelanih slabov izvažali na Japonsko in v Italijo. V prvi fazi bodo zgradili tudi plavž velikih zmogljivosti, v katerem bodo letno izdelali 3,3 milij. ton grodlja.

BURMA

V tej azijski državi bodo zgradili prvo napravo za proizvodnjo železove gobe vrste Kinglor Metor izven Italije, ki jo je razvilo italijansko podjetje Danieli iz Vidma. V napravi, ki je jaskastega tipa in uporablja za reductent premog, bodo letno lahko izdelali 20.000 ton železove gobe, skupaj z njo pa bodo gradili tudi elektro jeklarno s 15 do 17 tonsko obločno električno pečjo. Pričetek obratovanja je predviden spomladi leta 1981. Danes obratujeta v Italiji dve takšni napravi za proizvodnjo železove gobe z letno proizvodno zmogljivostjo 10.000 in 40.000 ton.

JAPONSKA

Izredna konjunktura v industriji nafte ima ugodne posledice tudi na prodajo izdelkov japonskih železarskih družb. Tako je ob koncu preteklega leta LR Kitajska naročila preko 100.000 ton brezšivnih cevi in njeni predstavniki so pri pogajanjih dali priznanje visoki kvaliteti japonskih cevi. Tudi Sovjetska zveza je pred kratkim naročila 30.000 ton cevi za potrebe svoje naftne industrije in obstaja možnost za še eno podobno naročilo. Japonska podjetja so dobila naročilo tudi za dobavo petih ploščadi za vrtnanje naftnih vrelcev pod morskim dnom, od katerih tehta vsaka 1950 tdn, izdelani pa sta v glavnem iz jekla.

Zakladanje SM peči (IK)

Valjarna bluming (IK)

PROIZVODNJA SLOVENSkih ŽELEZARN V DECEMBRU IN IZVRŠITEV NAČRTOVanih CILJEV ZA LETO 1979

Ceprav je že konec januarja, je vseeno vredno na kratko pregledati decembrske dosežke, da bi dobili celoten pregled za preteklo leto. Vse napovedi in upanja, da bo zadnji mesec v letu le boljše glede proizvodnih uspehov, so bile preveč optimistične. Zato tudi ne drže ocene za izvršitev nalog v letu 1979, ki so bile napisane pred in že po izteku leta.

V decembru je bilo izdelanega le 88 % načrtovanega surovega železa, in sicer v jeseniških plavžih 85 % in v Storah 103 %. Slab rezultat na Jesenicah pripisujejo slabi kvaliteti koksa, ob koncu leta pa so imeli na plavžu št. 1 surovi hod, ki se je zavlekel še v januar, kar bo še naprej povzročalo slabe rezultate.

Letni načrt proizvodnje surovega železa so izvršili na Jesenicah in v Storah 94 %, kar je 8 % manj kot leta 1978.

Količina izdelanega surovega železa je bila v zadnjih letih naslednja (v tonah):

1976	1977	1978	1979
202.611	179.964	209.171	192.340

Izdelana količina surovega železa je bila decembra blizu povprečno mesečno načrtovane količine za leto 1979, vendar je zmanjkalo okoli 420 ton do izvršitve načrta. Odlično proizvodnjo so dosegli v jeklarni na Ravnah, saj so za nekaj več kot 11 % presegle načrtovano količino. Tudi v železarni Store so kljub okvari in predčasemu popravilu »stare« električne obločne peči v jeklarni praktično izvršili povprečni mesečni načrt, saj so ga zgrešili le za 12 ton. Slabša izvršitev je bila v jeseniški jeklarni, kjer znaša 94 %. V SM jeklarni so zaradi daljših popravil obratovalne manjše peči, zaradi mrzlega hoda na plavžu pa so dobivali manj tekočega surovega železa, kot so ga potrebovali. V elektrojeklarni so imeli prekomeren izmeček in nekaj težav z električno energijo. Letni načrt proizvodnje surovega železa so izvršili na Jesenicah 93 %, na Ravnah 102 % in v Storah 94 %. Skupen rezultat je 93 % letno

načrtovane količine, kar je okoli 2.300 ton manj kot leta 1978.

Proizvodnja surovega železa se je v zadnjih letih gibala (v tonah):

1976	1977	1978	1979
777.567	779.402	787.845	756.695

Doslej največja količina surovega železa je bila izdelana leta 1975, ko je znašala 796.000 ton.

Blagovna proizvodnja je bila v decembru na načrtovani ravni z nekaj več kot 100 % izvršitvijo.

V železarni Jesenice je znašala decembrska izvršitev 97 %, v železarni Ravne 103 % in v železarni Store 107 %. V železarnah so letni plan izvršili s 96 % in le v železarni Store so presegle letni načrt za 1 %. V železarni Jesenice je letna izvršitev 94 %, kar je okoli 500 ton manj kot leta 1978, v železarni Ravne je letna izvršitev 98 %, kar je pa 2 % več kot preteklo leto. Za železarno Store je treba povedati, da so letni načrt presegle, vendar pa je proizvodnja za 5 % nižja kot leta 1978. V seštevku so vse tri železarne dosegle za okoli odstotek nižjo proizvodnjo kot lanske leto.

Blagovna proizvodnja pri predelovalcih je bila decembra nekaj slabša kot v železarnah, saj je bila izvršitev: V Plamenu Kropa 89 %, v Verigi Lesce 105 %, v Tovilu Ljubljana 81 % in v Žični Celje 95 %. Skupen rezultat je 97 %. Letni načrt so dosegli: v Plamenu 94 %, v Verigi 100 %, Tovilu 105 % in v Žični 98 %. V vseh štirih delovnih organizacijah je bila letna proizvodnja večja kot leta 1978, in sicer skupaj za štiri odstotke.

Gibanje blagovne proizvodnje v preteklih letih je bilo naslednje (v tonah):

	1976	1977	1978	1979
železarne predelovalci	677.652	723.643	762.316	754.574
skupaj SZ	35.718	35.667	36.064	37.657
	713.370	759.310	798.380	792.231

Takšen pregled seštevka seveda ne da prave slike. Količina okoli 31.000 ton, kolikor zmanjka do skupne izvršitve letnega načrta, je kar velika količina izdelkov, ki jih tako manjka na našem tržišču. Poleg tega je treba upoštevati, da nastanejo pri nekaterih izdelkih večji zaostanki dobav, treba pa je upoštevati tudi pospešen izvoz za zagotovitev potrebnih deviz, tako da bodo količine neizvršenih dobav kupcem gotovo dvakrat tolikšne, kot je sam zaostanek proizvodnje. Izvršitev proizvodnje za prodajo po posameznih skupinah proizvodov je naslednja:

Livarne so dobile iz železarne Store 800 ton surovega železa manj, kot je znašal letni načrt. Toplo valjanih izdelkov je bilo koli 27.000 ton manj od načrtovane količine. V tej količini je 7.280 ton polizdelkov, valjane žice je 4.700 ton in srednje ter tanke pločevine okoli 16.700 ton.

Kovanih izdelkov so izdelali 3.200 ton več, kot je predvideval načrt, kar je gotovo uspešno. Tudi v jeklovskih izdelkih so izdelali 5 % več izdelkov kot je bilo načrtovano.

Vlečne žice je bilo izdelane okoli 800 ton manj, kot je znašal načrt. Hladno valjanih trakov in pločevine je okoli 2.400 ton manj, kot smo načrtovali, kar je samo okoli 2 %. Hladno oblikovanih profilov je približno 2.000 ton manj, kot je znašal načrt. Jeklene litine 11 % več, kot je bila načrtovana količina. Če pogledamo globalno proizvodnjo železarskih izdelkov, lahko rečemo: zaostanek toplo valjanih izdelkov je v glavnem pri polizdelkih in vroče valjanih tankih in srednjih pločevinah. Zaostanek je manjši, kot je zaostanek pri proizvodnji surovega železa. Izpad proizvodnje polizdelkov je za nekatere kupce boleč, ker je zaostanek pri tanki in srednji pločevini bolj odraz potreb trga kot težav pri proizvodnji. Seveda je pa tudi posledica neizvrševanja pogodbenih obvez železarne Smederovo, ki bi morala dobavljati slabe za potrebe valjarne trakov v železarni Jesenice.

Pri vseh izdelkih sive in nodularne litine je bil letni načrt proizvodnje visoko presežen. Skupna količina je bila pa 3 % manjša kot leta 1978, kar je tudi močno odmevalo pri kupcih, posebno v avtomobilski industriji, kjer jim zelo manjka odlitkov. Vse leto smo spremljali rezultate pri izdelkih višje stopnje predelave. Naši letni cilji so postavljeni za spodbujanje proizvodnje višje vrednih izdelkov, kar je tudi osrednji cilj sedanega srednjeročnega načrta in usmeritev za bodoče.

Dosežki v preteklem letu niso ravno odraz takih prizadevanj. Proizvodnja vzmeti je 2 % nad plansko količino in 12 % višja kot leta 1978. Proizvodnja žičnih izdelkov v železarnah je sicer 4 % višja kot leta 1978, vendar zaostaja 15 % za letno načrtovano količino. Pri strojih in strojnih delih je bila proizvodnja približno na isti ravni kot preteklo

leto, zaostanek za planom pa znaša 8 %.

Proizvodnja konfekcioniranih izdelkov je bila za 15 % večja kot leta 1978, vendar pa je bil načrt verjetno presmel, ker znaša zaostanek 24 %.

Pnevmatskih strojev so izdelali nekaj več kot leto poprej in 22 % manj, kot so načrtovali. Tudi količina izdelanega rezilnega orodja je bila za več kot 20 % manjša, kot je znašal načrt, pa tudi 11 % manjša kot leta 1978.

V železarni Store so izdelali 5.130 traktorjev, kar je le 1.030 več kot leto poprej in je seveda zaostanek za letnim načrtom velik.

Tudi pri predelovalcih žice je izvrševanje proizvodnih načrtov po posameznih proizvodih dokaj različno. Nekaterih vijačnih izdelkov, predvsem takih, kjer so letne količine manjše, so izdelali veliko več, kot so načrtovali. Pri tistih, kjer so letne količine sorazmerno velike, imajo zaostanke in znaša skupna izvršitev: maticnih vijakov 92 %, kovinskih 97 %, sponskih 92 %, pločevinskih 225 %, lesnih 102 %, posebnih lesnih 83 % in ostalih 122 %.

Sodelavec v komandni kabini za globinske peči v TOZD HV Bela (IK)

Letni načrt proizvodnje matic je bil izvršen 88 %, kar je 5 % več kot leta 1978. Proizvodnja zakovic je bila presežena za 24 %. Plan proizvodnje verig je bil izvršen 99 %. Proizvodnja sit je bila dosežena 93 %, proizvodnja žičnih trakov 83 %, proizvodnja pletiv 88 %, proizvodnja varjenih mrež 101 % itd.

Odrz blagovne proizvodnje so tudi doseženi rezultati medsebojnega oskrbovanja v okviru Slovenskih železarn. To je predmet posebne obravnave in zaenkrat še ne razpolagamo s končnimi podatki. Iz mesečnih problematik o težavah v preskrbi z vložkom pa lahko spoznamo, da medsebojno oskrbovanje ni potekalo v skladu z načrtom in dogovori o dobavah.

Odličan rezultat je bil dosežen v mesecu decembru tako kot vse preteklo leto pri izvozu. Skupna količina izvoženih izdelkov znaša skoraj 83.000 ton, kar je približno 25.000 ton več kot leta 1978. Letni načrt izvoza je bil po količini celo presežen. Vrednost izvoza ni tako zadovoljiva in je zaostanek za planom 6 %, vendar je vrednost letnega izvoza za celih 40 % višja kot leto poprej.

Vrednost prodaje, dosežene v decembru, je 15 % nad povprečnim mesečnim načrtom. Pod mesečno načrtovano vrednostjo prodaje so zaostali v Plamenu za 12 % in v Tovilu za 7 %. Vse druge delovne organizacije so sorazmerno visoko presegle vrednost prodaje glede na povprečno mesečno načrtovano vrednost. Letni načrt vrednosti prodaje je bil dosežen skupno za Slovenske železarne 99 %, kar je 24 % več kot je znašala vrednost prodaje leta 1978. Letni načrt so izvršile štiri delovne organizacije – predelovalci žice in železarna Ravne. V železarni Jesenice je izvršitev 97 % in v železarni Store 98 %.

Število zaposlenih se je v preteklem letu povečalo za en odstotek, kar je v primerjavi z izvršitvijo načrtovanih proizvodnih nalog seveda preveč, ker s tem, da je bila proizvodnja leta 1979 enaka ali nižja kot leta 1978, ob večjem številu zaposlenih produktivnost ni narasla po načrtovani stopnji rasti.

Kot že rečeno, rezultati dela v decembru niso prispevali k izboljšanju povprečnih proizvodnih dosežkov preteklega leta. Rezultati izvoza so uspešni, bilo bi pa še bolje, če bi izvozili res proizvodne presežke in predvsem izdelke najvišje stopnje predelave. Očitno je v izvoženi količini precej izdelkov, ki jih domači trg potrebuje in jih lahko najdemo tudi med tistimi jeklarskimi izdelki (nad 900.000 ton), ki jih v Jugoslaviji uvažamo.

Leto 1979 je bilo glede oskrbe z vložkom, polizdelki in z rezervnimi deli težavno, pa vendar še sorazmerno zadovoljivo. Podrobne analize dela v TOZD bodo pokazale, da bi ob smotnejši organizaciji dela in boljši tehnološki in delovni disciplini lahko dosegli znatno več. Znano je dejstvo, da je bila daleč prevelika odsotnost z dela. Preveč je obratovnih zastojev zaradi različnih vzrokov. Dejstvo je, da je leto za nami in da z rezultati ne moremo biti zadovoljni, vendar: »Po toči zvoniti je prepozno!«

Milan Marolt

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 11. 2.	NOVAK FRANCI	POGAČAR KAREL
TOREK – 12. 2.	DOLINAR SAŠO	NEČIMER FRANC
SREDA – 13. 2.	MOLAN IVAN	ZUPAN MIRKO
ČETRTEK – 14. 2.	KODRIČ IVAN	ZVAB PRIMOŽ
PETEK – 15. 2.	VARL ALOJZ	HRIBAR JOŽE
SOBOTA – 16. 2.	BAK DUŠAN	PINTAR MARJAN
NEDELJA – 17. 2.	MEŽIK IVAN	KOŠIR SAŠO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
*Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 11. do 16. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante: dopoldne: I. obratna ambulanta – dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta – dr. Branimir Čeh.

popoldne: II. obratna ambulanta – dr. Vesna Furlan-Zidar in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

Dispanzer za borce: II. obratna ambulanta – dr. Vesna Furlan-Zidar od 13.30 do 15. ure.

V soboto, 16. februarja, samo dopoldne II. obratna ambulanta – dr. Vesna Furlan-Zidar in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

Zobne ambulante: dopoldne: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

popoldne: I. zobna ambulanta, v. den. Viktor Stražisar.

Za Železarno v torek, 12. februarja in v četrtek, 14. februarja, I. zobna ambulanta od 7. do 13. ure.

V soboto, 16. februarja, samo dopoldne II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

PERSONALNE VESTI ZA MESEC JANUAR

V delovno razmerje je bilo sprejetih 59 novih delavcev, delovno razmerje pa je prekinilo 45 delavcev.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: Ciril GABRŠČEK, 1928, strojne delavnice – 31 let v ŽJ, Jože KRANJC, 1949, jeklarna – 14 let v ŽJ in Ignac ŠEBAT, 1922, varnostna služba – 34 let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI SO: Janez DEŽMAN, 1926, valjarna debele pločevine – 32 let v ŽJ in Fuad ŠERIFOVIČ, 1958, transport – 1 leto v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

DISCIPLINSKO ODPUŠČENI: Peter Babič, 1958, HV Bela, Abaz Čehić, 1958, valjarna debele pločevine, Jelka Hočvar, 1960, splošni sektor, Ahmed Hodžić, 1954, transport, Ibrahim Kavlak, 1957, energetika, Leopold Krahovec, 1959, transport, Sejad Muhić, 1955, vrtni podboji, Efad Mušanović, 1957, HV Bela, Franc Noč, 1962, žičarna, Zakir Redžić, 1958, jeklarna, Zoran Savič, 1958, jeklarna, Ekrem Sinanović, 1958, žičarna, Fuad Terzić, 1958, valjarna debele pločevine in Maks Zalokar, 1960, HV Jesenice.

VABILO NA DEBATNI VEČER

Zveza inženirjev in tehnikov vabi 13. februarja ob 18. uri v spodnje prostore Kazine na debatni večer na temo:

Tehnično-tehnološka problematika obratovanja konti-liva. Razpravo bodo vodili: Cuznar, Demšar in Ravnikar.

EKSKURZIJA NA DANSKO

DSIT skupaj z ZIT Jesenice in DIATI organizira štiridnevno strokovno ekskurzijo v sodobno JEKLARNO na Danskem. Izvedba se predvideva spomladi ali jeseni v zadnjih štirih dneh v tednu (vključno prsto soboto in nedeljo). Potovanje v obe smeri je izvedljivo izključno z letalom.

Odhod je predviden v ČETRTEK zjutraj z Jesenic z vlakom do Zagreba, nato ob 9. uri polet letala z letališča Pleso Zagreb. Prihod v Kopenhagen ob 12. uri. Popoldan bi izkoristili za organiziran ogled mestnih znamenitosti.

V PETEK je zjutraj predviden odhod v DET DANSKE STAALVALSE-VAERK, kjer bo ogled moderne jeklarne (podobne naši bodoči) pod strokovnim vodstvom domačinov. Sledil bo ogled znamenitosti tega železarskega mesteca. Zvečer povratek v Kopenhagen.

V SOBOTO bo popoldan na razpolago za individualne ogled, popoldan pa skupinski ogled zgodovinskih znamenitosti.

V NEDELJO bo odhod letala v Zagreb. Čas še ni določen.

Za vse ogleda bo zagotovljen avtobusni prevoz.

Polna cena potovanja bo okrog 5.690,00 din. ZIT bo za svoje člane neobvezno v okviru možnosti delno regresirala navedeno vsoto. Višina regresa bo znana pozneje.

Informativne prijave sprejema do 22. februarja Anton Sitar – vzdrževanje Bela, tel. 662. Pri prijavi je treba položiti akontacijo 500, – din za osebo. Ostali znesek bo plačljiv v treh obrokih pred izvedbo ekskurzije.

Število prijav je omejeno (okrog 50 oseb). Če bodo še prosta mesta, se bodo lahko prijavi tudi svojci.

Številna udeležba je pogoj realizacije.

IO DSIT – komisija za ekskurzije

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD ENERGETIKA z dne 28. januarja 1980 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela oziroma naloge

1. instalater-monter	3323	D-3	1 oseba
2. strojnik črp. in vod. napr. jez	3334	D-4	1 oseba

Ad.1) poklicna šola – vodovodni instalater

Ad.2) poklicna šola kovinarske ali elektro stroke

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na kadrovski sektor železarne Jesenice z oznako za TOZD ENERGETIKA.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

11. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Na enajsti seji odbora za gospodarstvo, ki jo je predsednik odbora Božo PANCUR sklical 31. januarja, so razen pregleda sklepov prejšnje seje obravnavali še: oceno izvrševanja operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacijo prodaje za mesec januar 1980, predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec februar 1980, poslušali informacijo o analizah razvojnih možnosti samoupravnih interesnih skupnosti za gospodarstvo v obdobju 1981–1985 ter odobrili sredstva za nabavo ur za kontrolo prisotnosti na delu.

Pri pregledu sklepov, katere je podal podpredsednik poslovnega odbora Ivo Arzenšek, so ugotovili, da so sklepi v glavnem izvršeni. Glede obračunavanja cene vroče vode za ogrevanje mesta Jesenice pa so člani odbora sklenili, da bodo o tej problematiki ponovno razpravljali, ko bo tudi samoupravna komunalna skupnost podala ustrezno poročilo.

V nadaljevanju se je vodja oddelka za operativno planiranje proizvodnje Avgust Karba podal oceno izvrševanja operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec januar. Iz ocene so člani odbora žal ugotovili, da že v prvem mesecu letošnjega leta zaostajamo tako v skupni kot blagovni proizvodnji ter realizaciji. Navzročili so iz kritične razprave ugotovili, da je bilo na odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne v zvezi z izpolnjevanjem planskih obveznosti sprejetih vrsto ukrepov. Zato so priporočili vsem poslovnim strukturam v temeljnih organizacijah in njihovim samoupravnim organom, da skušajo sprejeti sklepe čim bolj realizirati. Poslovodni odbor pa so zadovoljili, da preko vodstev temeljnih organizacij ukrene vse potrebno, da bo sleherni delavec v Železarni konkretno seznanjen z resnostjo problematike tako v sami temeljni organizaciji kot na nivoju celotne Železarne.

Tov. Karba je podal tudi informacijo o prodaji energetskih medijev in vzdrževalnih storitev za mesec december ter za leto 1979. Člani odbora na informacijo niso imeli pripomb.

Obravnavali so tudi predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije prodaje za mesec februar, katerega je prav tako obrazložil Avgust Karba. Člani odbora so ugotovili, da bo predvsem blagovna proizvodnja v tem mesecu izredno težko doseči. Sklenili so, da bo treba vložiti maksimalne napore v osnovnih proizvodnih temeljnih organizacijah, predvsem pa na kontinuirni napravi izdelati čim več šarž. S tem bi si lahko zagotovili večji del lastnega vložka in večjo propustnost na blumingu ter tako nadoknadili izpadli del tujega vložka.

Informacijo o analizah razvojnih možnosti samoupravnih interesnih skupnosti za gospodarstvo v obdobju 1981–1985 je podala sodelavka iz centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje Nada Dejak. Člani odbora so se strinjali s stališči zavoda SR Slovenije za

družbeno planiranje, ki so bili objavljeni v Poročevalcu 4. januarja 1980. Predvsem pa so poudarili, da je treba krepiti akumulacijsko sposobnost gospodarstva. Navzročili so se načeloma tudi strinjali z razvojem samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje, sklenili pa so, da je treba ugotoviti, kakšne so naše materialne možnosti. Odločili so tudi, da bodo analizo podrobno obravnavali na posebni seji v mesecu februarju. V zvezi s tem pa so zadolžili poslovodni odbor Železarne in ustrezne strokovne službe, da do seje odbora pripravijo strokovno mnenje glede naših materialnih možnosti in glede tega, od katerih samoupravnih interesnih skupnosti je bolj odvisen razvoj temeljnih organizacij v Železarni.

Na seji so obravnavali predlog za odobritev koriščenja sredstev amortizacije, namenjene za združevanje pri delovni skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje za nabavo kontrolnih ur in realizacijo projekta kontrole prisotnosti ter v ta namen odobrili 3.000.000 din. V zvezi s tem so poudarili, da morajo biti pripravljani dela, ki so odvisna od naših izvajalcev, gotova pred končno izdajo kontrolnih ur.

Ob zaključku seje so člani odbora vzeli na znanje vprašanje člana odbora Henrika Zupana iz temeljne organizacije Jeklarna, zakaj se ne upoštevajo določila samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri urejanju skupnega prihodka in določanju internih cen (člen 21), da se za izmeček bremeni predhodno temeljno organizacijo.

4. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE ŽELEZARNE

V sredo, 30. januarja, je predsednik odbora samoupravne delavske kontrole Železarne Jože Kliček sklical 4. redno sejo odbora in predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, obravnava elaborata o inventuri delovnih skupnosti, obravnava pritožbe sodelavca na reševanje racionalizatorskega predloga in tekoče zadeve.

Poročilo o pregledu sklepov prejšnje seje je podal podpredsednik poslovnega odbora Ivo Arzenšek. Člani odbora so ugotovili, da so sklepi prejšnje seje izvršeni, razen nekaterih, ki so daljšega značaja in so še v izvajanju.

Predsednik inventurnih komisij delovnih skupnosti so pod drugo točko dnevnega reda podali poročila o opravljenih inventurah osnovnih sredstev in njihovih virov, investicij v teku, razreda 3. denarnih sredstev, terjatev, obveznosti, združenih sredstev ter združenih sredstev in virov

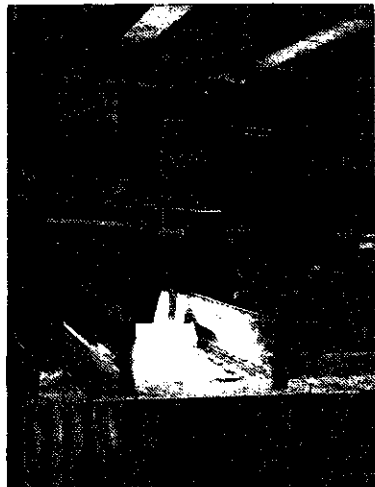
Član odbora Janez Pikon iz oddelka investicijske dokumentacije je postavil vprašanje, če se v železarni Jesenice kaj razmišlja o tem, da bi v samoupravni sporazum, o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov uvedli tudi bolezensko odsotnost.

DM

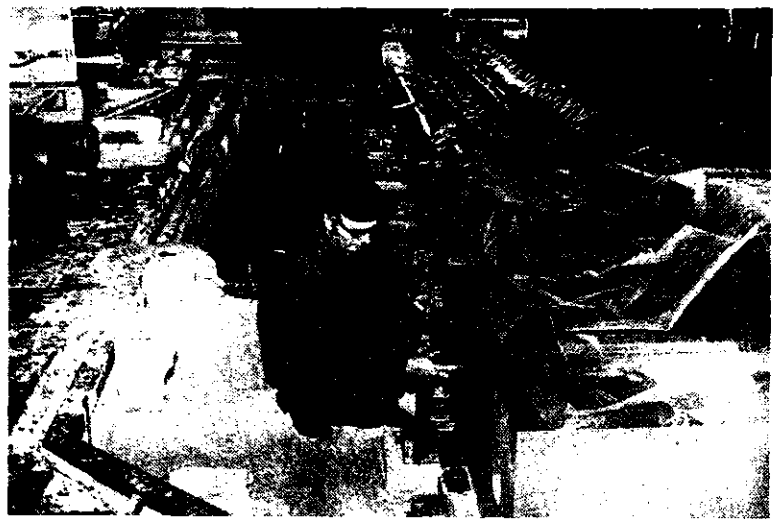
Železarski globus

NORVEŠKA

V norveškem glavnem mestu Oslo je bila v juniju lanskega leta svetovna konferenca o proizvodnji in uporabi magnezija. Iz strokovnih referatov, podanih na konferenci, je bilo razvidno, da vedno bolj raste uporaba magnezija tudi pri izdelavi surovega jekla. Leta 1978 so v zahodnem svetu izdelali 210.000 ton te kovine in njena poraba je bila naslednja: okrog 48% za legiranje aluminija, okrog 10% kot dodatek pri izdelavi železovih zlitin in okrog 2,5% za obdelavo groblja in surovega jekla. Ta delež je namenjen deoksidaciji in odžveplanju, ki bo do leta 1985 narasel predvidoma na 8%.

Zakladanje globinske peči (IK)

Montaža novega brusilnega stroja v strugarni valjev na bel (IK)

TOZD Elektrode

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Elektrode je imel 30. januarja 9. redno sejo, ki jo je sklical in vodil podpredsednik Janez Zaveljcina. Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so izvršeni ali pa se še izvršujejo.

V nadaljevanju so potrdili poročilo o izvršeni inventuri v TOZD za leto 1979 in soglašali s samoupravnim sporazumom o enotni metodologiji za sestavo razvida del in nalog v Železarni.

Sprejeli so samoupravni sporazum o ustanovitvi prve enote SIS za ekonomske odnose s tujino in pooblastili Janeza Zaveljcina za podpis tega sporazuma.

Ugotovili so, da so vse samoupravne delovne skupine v TOZD obravnavale predlog samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe in niso imele pripomb.

Ugotovili so tudi, da so vse samoupravne delovne skupine v TOZD obravnavale analizo razvojnih možnosti in elementov za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov SIS občne Jesenice za obdobje 1981–1985. Na bazirih delavcev ni bilo pripomb. Delavski svet pa

je ob dodatni razpravi sprejel priporočilo k smernicam SIS za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in sicer, da bi se morala zavarovalna doba s povečanjem upoštevati tudi kot pokojninska doba.

Potrdili so predlog združevanja sredstev za financiranje skupnih nalog LO v letu 1980.

Soglašali so s povečanjem potrebnih sredstev za povečanje proizvodnje aglomeriranih praškov, ker v osnovni opremi niso bila vključena sredstva za nadzor nad montažo in za poskusno obratovanje linije.

Na deveti seji so potrdili tudi plan dopustov za leto 1980.

Ob sklepu seje so obravnavali predlog odbora samoupravne delavske kontrole in odbora za delovna razmerja, da je potrebno urediti nagrajevanje delavcev na Curto vlečno-rezalni liniji. Sklenili so, da se izvrši primerjava z žičarji v TOZD Žičarna.

SM

9. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja TOZD Elektrode je imel 21. januarja 9. redno sejo, ki jo je vodil Slavko Maver.

Po pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so obravnavali poročilo o zaposlenosti delavcev v TOZD v decembru. Skupna odsotnost v tem mesecu je znašala 25,4%, od tega je bilo 12,1% rednih dopustov. Zato je odbor priporočil, da je plan koriščenja rednih dopustov v letu 1980 potrebno izvajati bolj dosledno. Sprejete obveze mora sleherni delavec TOZD odgovorno izvrševati, ker bo le na ta način mogoče dosegati sprejete proizvodne obveznosti.

Ugotovili so, da je bilo v letu 1979 v TOZD zaposlenih povprečno 258 delavcev, skupna odsotnost je znašala 24,5% in se je v primerjavi z letom 1978 povečala za 1,9%. Poleg visoke bolezenske odsotnosti je bil ugotovljen velik porast neopravičljivih odsotnosti.

Odbor je menil, da je disciplinski postopek proti kršiteljem predolg in da se mora sprejeti primernejši ter bolj učinkovit postopek.

Potrdili so prenehanje delovnega razmerja enemu delavcu zaradi invalidske upokojitve, en delavec pa je odšel na odsluženje vojaškega roka.

Obravnavali so dve prošnji za sprejem v TOZD, ki pa jih niso mogli ugodno rešiti, ker v TOZD ni prostih del in nalog.

Marijanu Kejžarju so za obdobje januar–april odobrili deset dni izredno plačanega dopusta za smučarsko dejavnost.

Ob zaključku seje so obravnavali problematiko nagrajevanja delavcev na vlečno-rezalni liniji. Predlagali so, da o tem razpravlja delavski svet TOZD in sprejme ustrezne sklepe za čimprejšnjo rešitev problema.

SM

4. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Odbor samoupravne delavske kontrole v TOZD Elektrode je imel 28. januarja 4. redno sejo, ki jo je vodila predsednica Tončka Divjak. Najprej so sprejeli poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje. Ker se za izvrševanje večine sprejetih sklepov zahteva daljše časovno obdobje, je odbor sklenil, da jih bo mesečno spremljal.

Na seji so obravnavali poročilo o izvršeni letni inventuri v TOZD in sprejeli poročilo o izvršenih nadurah v mesecu decembru. Odbor je ponovno opozoril, da se delo v prostih sobotah organizira z minimalnim številom režijskih delavcev, za kar so odgovorni neposredni vodje dela.

Obravnavali so tudi analizo vzrokov za nizko produktivnost v TOZD, ki je pogojena z veliko bolezensko odsotnostjo zaposlenih delavcev. Analiza kaže zelo zanimive ugotovitve, s katerimi je potrebno seznaniti neposredne vodje dela in organe samoupravljanja v TOZD.

Obravnavali so tudi kvaliteto reklamacij za elektrode Sava 200. Pri tem so predvsem poudarili, da je potrebna večja tehnološka disciplina na vseh področjih dela in s tem tudi večja osebna odgovornost.

Obravnavali so tudi problematiko nagrajevanja delavcev, zaposlenih na vlečno-rezalni liniji ter priporočili, da se zadeva uredi po hitrem postopku.

SM

9. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

V torek, 29. januarja, so se člani odbora za splošne zadeve zbrali na 9. redni seji odbora in obravnavali naslednje točke dnevnega reda: pregled sklepov prejšnje seje, odobritev službenih potovanj v tujino, poročila o službenih potovanjih v tujino in ocene ter razno.

Poročilo o pregledu sklepov prejšnje seje je podal Janez Poljšak. Iz poročila so člani odbora ugotovili, da so sklepi prejšnje seje izvršeni v celoti.

V skladu s stabilizacijskimi prizadevanji je odbor za splošne zadeve sprejel sklep, da imajo do nadaljnjega prednost le službena potovanja za nabavo surovin in polfabrikatov ter potovanja v zvezi z investicijami.

Službena potovanja so bila odobrena Antonu Vidicu v Veliko Britanijo, kjer se bo udeležil seminarja EA 12 dizajniranje banke podatkov, Antonu Vidicu in Stanetu Stefančiču v Veliko Britanijo, kjer se bosta udeležila seminarja workshop CA 23 ter Stefanu Nemcu in Borisu Bregantu v Italijo k firmi Italsider i Trieste, kamor bosta potovala zaradi možnosti nadaljnje sodelovanja predvsem glede nabave kokila.

Člani odbora so en predlog za službeno potovanje v tujino začasno odložili, en predlog pa posredovali poslovodnemu odboru v proučitev.

Pod tretjo točko dnevnega reda so bili člani odbora seznanjeni z oceno službenega potovanja Janeza Bidovca v Sovjetsko zvezo, kjer se je skušal dogovoriti za dobavo surovin in polfabrikatov za leto 1980. Potovanje je bilo ocenjeno kot uspešno.

Odbor je bil seznanjen tudi s poročilom o službenih potovanjih v tuzemstvo in inozemstvo za leto 1979 ter ga vzel na znanje s pripombo, da se bo tudi pri odobravanju službenih potovanj v tuzemstvo treba stabilizacijsko ponašati.

Pod točko razno so člani odbora obravnavali vloge in prošnje posameznih društev in organizacij.

Z. V.

TOZD Jeklarna

9. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Jeklarna Pavle Celarc je 21. januarja sklical deveto redno sejo. Poleg pregleda izvrševanja sklepov je v razpravo predložil kadrovske poročilo za mesec december 1979, premestitve in razporeditve delavcev ter obravnavo vlog.

Kadrovik Polde Lomovšek je odbor seznanil z zapisnikom preteklo seje, kakor tudi o izvrševanju sklepov ter povedal, da so nekateri sklepi že izvršeni. Tisti, ki pa so daljšega značaja, se še rešujejo.

Odbor se je seznanil z objavo delovnih nalog »Kadroveca«. Ponovno je zadolžil administratorko personalne evidence, da čimprej napravi spisek vseh žerjavovodnih in neposrednih vodij dela.

Pri obravnavi kadrovskega poročila za mesec december 1979 so ugotovili, da je bila skupna odsot-

nost 3.783 dni ali 24,2%. V mesecu decembru je bilo izkoriščenih 2.037 dni rednega letnega dopusta ali 654 dni več, kot je predvideval plan.

Na predlog vodje TOZD Jeklarna je odbor obravnaval razporeditve in premestitve delavcev in jih tudi potrdil.

Odbor se je seznanil z nekaterimi vlogami za sprejem na delo, kakor tudi z vlogami za premestitve in v glavnem vse ustrezno rešil.

Kadrovik je navzročil seznanil o organizaciji žerjavovodskega tečaja, ki je namenjen delavcem Železarne.

Kub

9. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo TOZD Elektrode je imel 25. januarja 9. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Franc Terseglav. Pregledali so izvrševanje sklepov zadnje seje in niso imeli pripomb.

Obravnavali so proizvodne rezultate za mesec december in ugotovili, da je bil plan dodatnih materialov za varjenje dosežen le 89,3%. Glavni vzrok nedoseganja plana v tem mesecu je bila visoka odsotnost delavcev zaradi dopustov.

V nadaljevanju so potrdili predlog operativnega plana za februar v skupni količini 2100 ton. Predlagali so, naj se po potrebi organizira delo tuč, na proste sobote.

Sprejeli so informacijo o resoluciji za uresničevanje politike gospodarske stabilizacije in jo v celoti podprli. Domenili so se, da je v TOZD potrebno pripraviti konkretne programe, katerih izvajanje je potrebno tekoče spremljati.

Obravnavali in sprejeli so poročilo o gibanju osebnih dohodkov v mesecu decembru. V tem mesecu je bil dosežen povprečni osebni dohodek 6.370 din na zaposlenega delavca TOZD pri 187,7 izvršenih urah.

SM

USTANOVLJENA OBČINSKA PIČITNIŠKA ZEZA

Preteklo sredo je bila na Jesenicah ustanovljena skupščina počitniške zveze, na kateri je bila zelo razveseljiva udeležba mladih, kar iz 18 osnovnih organizacij. Na seji so obravnavali pravila občinske organizacije počitniške zveze, program dela v letošnjem letu ter za predsednico izvolili Nevenko Juvan, ki bo to nalogo opravljala eno leto.

V razpravi sta sodelovala tudi predsednik in sekretarka počitniške zveze Slovenije Metod Zalar in Olga Rupnik, ki sta dala dragocene napotke za nadaljnje delo.

Med drugim so se dogovorili, da bodo mladi začeli akcijo za obnovitev propadajočih objektov, ki bi lahko služili mladinskemu turizmu v občini.

Počitniška zveza Jesenice načrtuje v letošnjem letu vrsto akcij. Predvidevajo štiri izlete: na Koroško, kjer naj bi se srečali z mladimi iz Šentjakoba, Bilčovsa in Železne Kaple, izlet na Štajersko in v Prekmurje, kjer se bodo srečali z mladimi Ljutomerčani, obiskali naj bi Slovenijo v Italiji, potovali pa preko Kanalske doline, Režije in Benečije do Trsta. Poleg tega naj bi obiskali tudi Kozaro.

V sodelovanju s centrom za mladinski turizem nameravajo do marca oblikovati ponudbo za letovanje jeseniške srednješolske, delavske in študentske mladine v počitniških centrih počitniške zveze Jugoslavije. Tega letovanja naj bi se udeležilo 200 mladincev v več izmenah.

Poleg tega se bodo člani počitniške zveze v občini udeleževali tudi vseh spominskih pohodov v občini, republikah, pa tudi nekaterih zveznih.

Ustanovitev počitniške zveze v jeseniški občini sodi med akcije, ki so si jih mladi načrtali po 10. kongresu Zveze socialistične mladine Slove-

nije. Mladi radi potujemo, želimo spoznati čimveč novih krajev, ljudi. Seveda pa se ob tem srečujemo tudi s številnimi problemi: kam, kako, s kom, kako dolgo in po čem. Ker so odgovori silno različni, velikokrat ostanemo kar doma. Prav počitniška zveza je organizacija, ki lahko reši marsikatero izmed teh težav.

Počitniška zveza Slovenije je družbena organizacija, ki združuje mlade od 7. do 27. leta starosti. Preko različnih aktivnosti organizirano skrbi za razvoj in napredek mladinskega turizma. Počitniška zveza je tudi kolektivni član Zveze socialistične mladine Slovenije, zato se še posebno aktivno vključuje v delo sleherne mladinske organizacije.

V okviru svoje dejavnosti omogoča mladini, da spozna zgodovinske, kulturne in druge vrednote svoje domovine, da se seznani z dogodki socialistične revolucije in osvobodilne borbe naših narodov ter narodnosti, vpliva na medsebojno spozna-

vanje in zблиževanje mladih ljudi, neguje bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije ter prispeva k internacionalistični vzgoji mladine. Poleg tega utrjuje tudi patriotsko zavest mladih ter s tem povečuje pripravljenost za obrambo domovine, med mladimi razvija samoiniciativnost, marljivost, varčnost, različne spretnosti, ki so potrebne za bivanje v naravi, ustvarja pogoje in možnosti za organizirano in racionalno koriščenje prostega časa, ustvarja pogoje za mednarodno turistično aktivnost mladih in s svojo aktivnostjo prispeva k splošnemu razvoju turizma.

Osnovna celica počitniške zveze je družina, ki jo organizirajo mladi v osnovnih in srednjih šolah, krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela in drugod. Družina sestavi program dela, ki običajno vključuje organizacijo potovanj, izletov, letovanj, obiske muzejev, spomenikov NOB, predavanja, pohode, urejanje okolice in podobno. Družine so zaradi lažjega in koordiniranega dela povezane v občinsko organizacijo počitniške zveze.

Rk

AKTIV MLADIH V JUDO KLUBU

Pred kratkim so na Jesenicah ustanovili še tretji aktiv mladih v društvih, to je v judo klubu. V njem se bodo združevali tudi mladi iz gimnastične sekcije TVD Partizan Jesenice.

Doslej že delujeta aktiva mladih v hokejskem in nogometnem klubu. Na ustanovnem sestanku so mladi kritično ocenili svoje mesto v okviru TVD Partizan, pogovorili so se o organizaciji in vsebini dela in povezovanju s koordinacijskim odborom za družbene organizacije in društva pri občinski konferenci zveze socialistične mladine Jesenice. Dogovorili so se tudi, da bodo pripravili program dela do konca tega meseca, 15. februarja pa bodo pripravili tudi skupno sejo z vodstvom TVD Partizan, na kateri se bodo pogovorili o nadaljnjem delu.

Namen ustanavljanja teh aktivov je prav gotovo poleg organiziranega dela mladih tudi večji

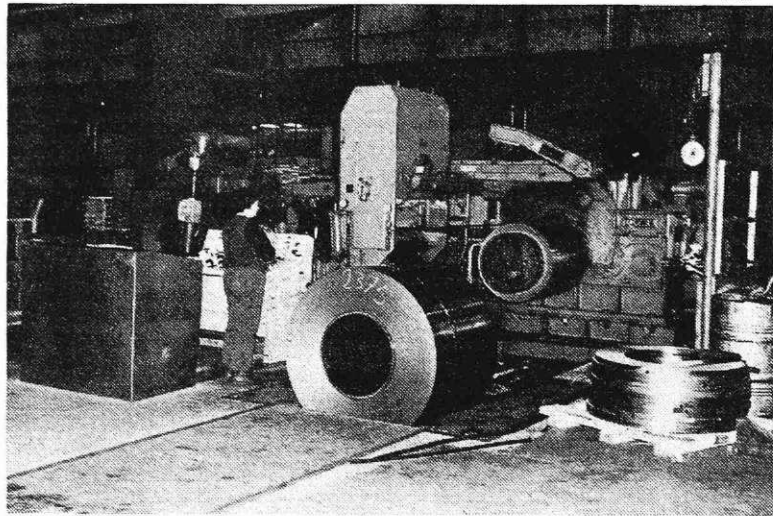
in bolj organiziran vpliv na oblikovanje delovanja v določeni sredini.

Rk

ALI BOMO MLADI NA ŽIC PREMAGALI MRTVILCO?

Pred dnevi so se sestali člani predsedstva osnovne organizacije ZSMS v Železarskem izobraževalnem centru na Jesenicah in se pogovorili o svojem delu. Ugotovili so, da je bilo delo v tem polletju slabše kot lani. Na seji so za novo predsednico osnovne organizacije izvolili Varjo Podlipnik. Pogovorili so se o nalogah mladinske organizacije v zvezi z učenim uspehom ter o dosedanjem delu razrednih aktivov, kjer so bili v vodstvo vključeni najslabši učenci, kar kaže tudi na odnos razrednikov do dela mladinske organizacije.

Rk

Previjalna linija v TOZD HV Bela (IK)

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Pred kratkim je pripeljala vsaka grška ladja iz ZDA 18.000 ton premoga za potrebe koksarn v britanski železarni Llanwern, ki pripada državi železarski družbi BSC. Vendar ladja tovora ni uspela razložiti, ker so rudarji premogovnikov Južnega Walesa pozvali pristaniške delavce, naj bojkotirajo razlaganje.

Vzrok je v prizadevanju rudarjev, da bi onemogočili sedanjo politiko BSC, ki kupuje vedno več tujega premoga za koksiranje, ker je cenejši od domačega. Lani je ta družba kupila 2,9 milij. ton ali 27 % celotnih potreb, medtem ko je bila ta količina v letih 1974/75 samo milijon ton. Letos nameravajo povečati nabavo v tujini še za nadaljnjih 2,2 milij. ton, kar bo dvignilo celoten delež tujega premoga na 50 %. Domači premog je bil lani okoli 26 % dražji od uvoženega.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

33

ZAŠČITA ŽIVALI V PRIMERU ABK NAPADA

Pri zatiranju smrkavosti so zelo pomembni sanitarni veterinarski ukrepi in načrtna kontrola kopitarjev z maleinskim preizkusom.

Človek se najpogosteje okuži od bolne živali. Prav tako niso redke okužbe, ki se prenesejo od človeka na človeka. Tako se je že zgodilo, da je gospodar okužil celo družino, potem ko se je sam nalezl smrkavosti od živali. Čeprav število bolnih za smrkavostjo ni veliko, vendar je treba posebej poudariti, da se navadno razvije zelo huda oblika, ki terja življenje 95 % oseb.

21. STEKLINA

Steklina je nagla kužna bolezen ljudi in živali, ki je razširjena po vseh celinah, razen v Avstraliji, kjer so jo popolnoma zatrli. Čeprav je v Sloveniji nimamo, je vendarle nevarnost, da jo занesejo z drugih področij naše domovine ali iz sosednjih držav.

Steklino povzroča virus, ki se v velikih količinah izloča s slino in po navadi prenaša z ugrizom ali lizanjem obolelih živali. Napada živčevje, ki ga je veliko v možganih ter v podaljšanem hrbtenem mozgu.

Steklino prenašajo predvsem potepuški psi, ki se okužijo od divjih živali, lisic, volkov in dihurjev, ki so glavni prenašalci virusa stekline.

Posebej je pomembno, da je slina psov kužna 4 do 7 dni pred izbruhom bolezenskih znamenj.

Znamenja in potek. Obdobje med okužbo in pojavom prvih kliničnih znamenj bolezni je zelo različno, vendar je redko krajše od treh tednov ali daljše od šestih mesecev. Pri ljudeh so primeri, da je od ugriza od izbruha bolezni minilo več let. Omenjeno obdobje je odvisno od dovzetnosti vrste živali, množine virusa in njegove napadalnosti, od velikosti in oblike ran ter njihove lokacije. Inkubacija je tem krajša, čim bliže je rana osrednjemu živčnemu, n. pr. na glavi in vratu.

Razlikujemo tri oblike stekline: neznačilno, tiho-paralitično in divjo.

Neznačilna oblika poteka pri psih počasi, zanjo sta značilna splošna izčrpanost živali in vnetje prebavil.

Tiha-paralitična ali depresivna oblika se pojavlja pri 15–20 % psov in drugih živali. Pri tej obliki so živali najprej razdražene, vendar ne tako hudo kot pri divji obliki, sledi ohromelost mišic, ki se razvije najprej na glavi in vratu. Prizadeta žival ne more zvečiti in požirati hrane in ne piti vode, spodnja čeljust je povešena, usta so nenehno odprta, iz njih visi umazan jezik in se izceja slina v dolgih nitih. Žival navadno leži, ima otopel in otožen pogled, oči pa so vdrt. Ohromelost kmalu zajame celo telo in živali poginejo v 2 do 3 dneh zaradi zadušitve. Pri tej obliki bolezni je v prvi vrsti prizadet hrbtni mozeg.

Divja oblika ima tri stopnje: depresija – otožnost, podivjanost in ohromelost. Včasih težko ločimo posamezne stopnje tihe in divje oblike.

Pri divji obliki se najprej spremeni vedenje živali. Videti je nemirna in razdražljiva. Ker ne more prenašati svetlobe, se skuša zavleči v temen prostor ali se skriti kjerkoli. Močno jo vznemirjajo svetloba, ropot in dotik. Živali lahko kažejo še vrsto nenormalnih znakov. Hripavo lajajo, hlajajo po zraku, odklanjajo hrano in vodo, grabijo in če le morejo goltajo predmete, do katerih pridejo. Ta stopnja bolezni traja en dan in pol do dva dni.

Za divjo obliko stekline je zelo značilna želja po potepanju. Pes ponavadi pobegne od doma in se ne vrne več. Pri tej stopnji bolezni je zelo popadljiv, napada ljudi in živali, grize, pri spopadu z zdravimi psi ne laja in ne daje nobenih glasov.

Ob drugi stopnji divje oblike se začne napadi krčev. Spodnja čeljust in žrelne mišice ohromijo. Na koncu tega stadija žival ne more več lajati, temveč ječi zaradi ohromelosti mišic grla.

Tretjo stopnjo, ki lahko traja nekaj ur ali nekaj dni, sledi zadnji stadij ohromelosti, ko se žival do kraja izčrpa. Jezik jim visi iz ust, tehljalo ne morejo več zapreti, oči so udrt. Nazadnje ohromi celo telo, krči postopoma ponehajo in žival pogine v 6 do 8 dneh ali še prej.

Pri **mačkah** se v glavnem razvije divja oblika stekline. Mačke so lahko zelo nevarne prenašalke stekline.

Steklina pri **govedu** je manj pogosta kot pri psih. Govedo ponavadi okužijo stekli psi z ugrizom, redkeje druge stekle živali. Pri govedu se lahko razvije tiha ali divja oblika stekline.

Posebej naj poudarimo, da pri govedu zelo lahko spregledamo steklino, zlasti prvi ali drugi dan bolezni, ali pa jo zamenjamo z drugimi boleznimi, n. pr. s slinavko in z drugimi vnetnimi procesi v ustih, pri katerih se govedo slini.

Tiha oblika stekline pri govedu je malo značilna, saj takšna znamenja lahko najdemo pri številnih drugih boleznih. Dvoje znamenj lahko postavimo v ospredje, slinjenje je napenjanje kot pri porodu. To dvoje se lahko pojavi skupaj ali pa vsako zase, v vsakem primeru je slinjenje bolj pogosto kot napenjanje. Druga znamenja so: opletajoči zadnji del telesa, težko vstajanje, razbijanje z nogami, stokanje in zamolklo mukanje.

Nadaljevanje

KLUB ŠTUDENTOV VABI

PUSTOVANJE

Bližajo se dnevi, ko si bo marsikdo nadel masko in šel na pustni ples. Ker te zabave na Jesenicah že nekaj let ni bilo, smo v klubu študentov sklenili, da priredimo pustovanje v spodnjih prostorih Kazine na Jesenicah. Pustovali bomo 16. februarja s pričetkom ob 19. uri. Zabavali se bomo ob glasbi in plesu, manjkalo ne bo tudi izbiranja najboljših maske. Ker je želja nas vseh, da bi bilo na plesu čim več mask, bodo »celotne« maske oproščene vstopnine.

Na ples je poleg članov kluba vabljeni tudi ostala mladina.

SMUČANJE

Klub študentov jeseniške občine obvešča svoje člane, da bo jutri, v petek, 8. februarja, smučanje na Španovem vrhu. Odhod bo ob 8,30 z avtobusne postaje izpred Železarne. Prispevek članov kluba za celodnevno karto je 50 din.

Obenem klub obvešča, da je rekreacija vsako soboto in to ob 15. uri v gimnazijski telovadnici. Na rekreacijo so vabljeni tudi dekleta!!!

MB

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

ZDA POVEČUJEJO IZVOZ PREMOGA

Vedno večja cena nafte odpira nove možnosti za izvoz premoga iz ZDA. Doslej so ameriški premogovniki v glavnem izvažali premog za koksiranje – letos ga bodo izvozili okoli 60 milij. ton – sedaj pa postaja izvozno zanimiv tudi premog za termoelektrarne. Lani so ga izvozili samo 2 milij. ton, v letošnjem letu bo ta količina narasla že na 7,5 milij. ton. Leto 1990 predvidevajo, da se bo izvoz te vrste premoga predvsem na Japonsko in v Zahodno Evropo povečal na okoli 80 milij. ton.

Takšne optimistične izvozne prognoze so bile že v bližnji preteklosti, vendar se niso uresničile. Toda danes je situacija drugačna in ameriške premogovne družbe že podpisujejo pogodbe. Samo Velika Britanija in Francija bosta letos kupili več kot dva milij. ton premoga za termoelektrarne. Tudi Španija, ZRN, Belgija in Nizozemska se že zanimajo za nakup tega premoga.

Najbolj zanimivo in tudi največje tržišče za to vrsto premoga je Japonska. Kot del svoje politike nadomestitve nafte z drugimi energetskimi viri načrtujejo povečanje nabave premoga za termoelektrarne s sedanjih milijon ton letno na okoli

54 milij. ton v letu 1990. Ta količina predstavlja približno 22 % celotnega takratnega svetovnega izvoza tega premoga. Premogovniki v ZDA bodo imeli pri izvozu na Japonsko močnega konkurenta v Avstraliji, katere premog je za šest dolarjev na tona cenejši, razen tega pa so za približno enako vrednost nižji tudi transportni stroški. Vendar v ZDA kljub temu računajo na del japonskega tržišča.

Problemov s transportnimi stroški ni z Zahodno Evropo in izvoz že teče. Ameriški premogovniki so lani prvič po več kot desetih letih izvozili več premoga za termoelektrarne kot Kanada. V letu 1990 predvidevajo, da bodo izvozili polovico od 140 milij. ton, kar bodo države Zahodne Evrope potrebovale za proizvodnjo električne energije.

Zahodni Evropi ne gre samo za nadomestitev nafte, temveč tudi za nadomestitev domačega premoga, ki je vedno dražji. Tudi ob upoštevanju velikih subvencij, s katerimi podpirajo zahodnoevropske vlade domače premogovnike in s tem umetno znižujejo ceno nakopanega premoga, je ta komaj konkurenčen s premogom iz ZDA po ceni 50 dolarjev za tona. Brez subvencij bi cena premoga iz britanskih in zahodnonemških premogovnikov narasla na okoli 70 dolarjev na tona. Zato je veliko vprašanje, koliko časa in v kakšnem obsegu bo mogoče s temi velikimi subvencijami nadaljevati.

Ameriški premogovniki bodo lahko tudi izkoristili to, da zahodnoevropske države zaradi rasistične politike južnoafriške republike na želijo povečati svojih nakupov v tej državi, ki ima sicer velike možnosti za izvoz premoga. Avstralski premog, ki je sicer cenejši kot ameriški, podražijo veliki transportni stroški na preko 55 dolarjev za tona in s tem zmanjšajo njegovo konkurenčnost. Določeno konkurenco za ameriške premogovne družbe predstavlja premog iz Poljske, ki ga ta že sedaj izvozi okoli 190 milij. ton letno.

Vendar s tem še niso naštetni vsi tekmeči pri izvozu ameriškega premoga za termoelektrarne. Prištetji je treba še Kanado, LR Kitajsko, Indijo in Kolumbijo, ki tudi povečujejo svojo proizvodnjo premoga. Zato ameriške premogovne družbe računajo na svojo moderno tehniko in na ogromne proizvodne zmogljivosti. Mnenja so, da je ameriški premog glede na dobavo že danes zanesljiv energetski vir in bo to ostal tudi v bodoče. Iz tega razloga so predstavniki največjih družb prepričani, da ima njihov premog za termoelektrarne glede na sedanji in bodoči razvoj svetovne energetske situacije v izvozu še veliko bodočnost.

PREGLED SESTANKOV SDS

V prvi polovici minulega tedna smo iz dvanajstih temeljnih organizacij in dveh delovnih skupnosti prejeli kar 89 zapisnikov s sestankov delovnih skupin. Skupine so razpravljale predvsem o analizi razvojnih možnosti ter o elementih za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti občine Jesenice za naslednje srednjeročno obdobje (dalje: elementi in razvojne možnosti SIS) ter seveda o osnutku samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe (dalje: sporazum o delitvi osebnih dohodkov). Na nekaterih sestankih je bilo govora tudi o sindikalnih občnih zbiorih, pa o ocenjevanju delovne uspešnosti in seveda o obratni problematiki. Omenimo naj, da smo vse pripombe, predloge in opozorila v zvezi s sporazumom o delitvi osebnih dohodkov, ki so nam jih doslej posredovale SDS v svojih zapisnikih, že posredovali oddelku za nagajevanje (SEO).

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli sedem zapisnikov. SDS SM peti 2, ki se je v času enega tedna sestala kar trikrat, se je med drugim seznanila tudi s poročilom s sindikalnega občnega zbora. Skupina se ni strinjala z letošnjo organizacijo občnega zbora. V okviru te točke je bilo tudi rečeno, da delavci niso krivi za neizpolnjevanje planskih obveznosti (»krivo je pomanjkanje surovine«) ter da se ne strinjajo s stimulacijo delavcev na kontilivu. Dobesedno tako piše v oklepaju: »delajo na praznike itd. — ne vlijeje nobenega sarža«. In dalje: »V livni jami manjka ljudi — nihče ne pride pomagat, temveč gredo domov«. Razen te skupine so se v Jeklarni sestale še SDS livna jama 2 in 4, staro železo 1 ter priprava vložka, ki so obravnavale elemente in razvojne možnosti SIS.

V TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE so se sestale SDS vodstvo TOZD, proga 2400-1, 2 in 3, adjustaža 2400-1, 2 in 3 ter odprema. Navedene skupine so poleg sporazuma o delitvi sredstev za osebne dohodke in elementov ter razvojnih možnosti SIS obravnavale tudi gospodarski načrt za leto 1980. SDS proga 2400-3 pod razno ugotavlja, da je na vseh delovnih mestih potrebna večja pozornost, da ne bi prihajalo do zavaljanj, preozkih ali preširokih plošč. Razprava v zvezi z gospodarskim načrtom se je na vseh delovnih skupinah nanašala predvsem na problematiko vložka.

Tudi na sestankih SDS v TOZD BLUMING ŠTEKEL je osrednjo točko predstavljala razprava o sporazumu o delitvi osebnih dohodkov in o elementih in razvojnih možnostih SIS. Zapisnike smo prejeli od SDS vodstva TOZD, bluming 1, 2 in 4, adjustaže štekel 1, 2 in 3 ter od adjustaže štekel Javornik in od lužilnice adjustaže štekel. SDS bluming 2 je imela več pripomb v zvezi s problematiko osebnih dohodkov, proizvodnjo, prehrano in delovnimi pogoji. Valjavci se pritožujejo, ker morajo v sistemu 4+1 dajati dopust za proste dni (»že tako imajo malo sobot in nedelj prostih«). Rečeno je bilo, da naj bi zvišali dodatek za delo v kanalih, nezadovoljni pa so tudi z grupami, če jih primerjajo s hladno valjarno. Nezadovoljni so tudi z malico, ker navadno dobijo že hladne jedi, pa tudi s pečarjem na šteklu ter s sanitariji, saj v celem obratu ni drugih sanitarij kot na škarijah, ki pa jih je potrebno urediti. Predlagali so, da naj se pospeši delo pri montaži grabilca, ker so jame na šteklu vedno bolj polne. Na vse te pripombe želijo valjavci dobiti pisni odgovor.

V TOZD HLADNA VALJARNA BELA so SDS poleg razvojnih možnosti SIS in sporazuma o delitvi osebnih dohodkov obravnavale tudi proizvodno-tehnično poročilo TOZD za leto 1979. SDS lužilnica in valjarna 2 pod razno vprašuje, zakaj v garderobah ni tople vode, kaj je z grelci za toplo vodo, kaj je z vrati v veliki garderobi, zakaj se garderob redno ne pospravlja ter kdaj bodo na žerjavih — na posameznih žerjavih je veliko napak — opravljeni remont. SDS priprava vložka 2 opozarja na kritično pomanjkanje vagonov za reno (ugotavlja, da do

pomanjkanja vagonov prihaja, ker je rene zaradi večje proizvodnje vse več). Člani menijo, da sedanje ogrevanje njihovega področja v mrzlih zimskih nočeh ni zadovoljivo, nezadovoljni pa so tudi s stanjem v kopalnicah. Pravijo, da bi bili remont lahko kvalitetneje opravljeni. Na problematiko odvoza rene in tople vode v kopalnicah opozarja tudi SDS priprava vložka 3. Zapisnik smo prejeli tudi od SDS žarilnica 4.

O razvojnih možnostih SIS ter o sporazumu o delitvi osebnih dohodkov so razpravljali tudi v TOZD ŽICARNA, odkoder smo prejeli 15 zapisnikov. Skupine so izbirale tudi delegate za ocenjevanje delovne uspešnosti. SDS žičarna II-2 je v okviru razprave o razvojnih možnostih SIS postavila vprašanje, kdaj bo dograjen in dan v uporabo novi prizidek splošne bolnice Jesenice. SDS pocinkovalnica 2 se pritožuje, da morajo dostikrat sami čistiti garderobne in sanitarne prostore in bi zato želeli zamenjati čistilko. Podobne težave s čistilko čutijo tudi člani SDS pocinkovalnica 3. Na sestanku te skupine so delavci proge II. zahtevali, da se njihovo delo ponovno normira, ker jim obstoječi izračun norm onemogoča večje preseganje norm. Ostale skupine niso imele pripomb ali predlogov v zvezi z ožjo obratno problematiko.

SDS adjustaža 1 v TOZD JEKLOVLEK opozarja na mazažja z razpršilec za olje, češ da ni bil prevzet od HTV, da ni bila opravljena kontrola hlapov, na potrebo po dobavi zaščitnih mask itd. Ker je prekladalec odšel na službeno vojaškega roka, je skupina ostala brez prekladalca. Zato zahteva, da odbor za delovna razmerja poskrbi za dva prekladalca.

V TOZD ELEKTRODE so se SDS rezalnica 1, oplaščevalnica 1 in 2, taljeni prašek, ognjevarni material ter skladišče in transport seznanile s proizvodnimi rezultati v mesecu decembru ter razpravljale o sporazumu o delitvi osebnih dohodkov. Vprašanj ali predlogov v zvezi z obratno problematiko ni bilo.

O razvojnih možnostih SIS ter o sporazumu o delitvi osebnih dohodkov je v TOZD ŽEBLJARNA razpravljala tudi SDS zavijalnica žebjarne.

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnik z zbora delavcev, ki se ga je udeležilo osem delovnih skupin, poleg tega pa smo prejeli še 12 zapisnikov SDS. Tudi v tej TOZD je osrednjo temo predstavljala razprava o razvojnih možnostih SIS ter o sporazumu o delitvi osebnih dohodkov. Vprašanj ali predlogov v zvezi z obratno problematiko ni bilo.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnika SDS instalacija 1 in 2. SDS instalacija 1 je razpravljala o reorganizaciji instalacijskega oddelka. Ugotavlja je, da delavci delavnice na Javorniku težko zapuščajo svoj prostor, vendar pa jih v to silijo potrebe. Potrebe po delovni sili so večje na Beli. Na Javorniku bi ostali samo štirje instalaterji (dežurstvo se ukine), na Jesenicah pa se uvede popoldanska dnina, ki bi pokrivala tudi potrebe na Javorniku v popoldanskem času. Instalaterji so nezadovoljni tudi z (ne)urejenostjo delavnice na Beli. Rok, da se ta delavnica uredi, je 15. februar, z malo večjim razumevanjem skupine na Beli pa bi bila lahko urejena že zdavnaj, piše v zapisniku. Instalaterji so se pritoževali tudi nad dotrajano stružnico (stara je 45 let), s katero ni več mogoče stružiti bolj zahtevnih delov. Govorili so tudi o možnostih napredovanja.

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli sedem zapisnikov. Tudi tu so skupine razpravljale o razvojnih možnostih SIS ter o sporazumu o delitvi sredstev za osebne dohodke. SDS vzdrževanje Jesenice 1 in 2 pod razno sprašuje, zakaj jim nikoli niso posredovane informacije o poprečnem osebnem dohodku, in sicer brez dodatkov in nadur. SDS vzdrževanje Bela 2 v zvezi s sporazumom o delitvi osebnih dohodkov vprašuje, če bo po usklajevanju dobila kakšne povratne informacije v zvezi s pripombami na ta sporazum in če bo seznanjena, koliko so bile pripombe upoštewane. Na sestanku SDS vzdrževanje Bela 3

ključavničarji na pisno obvestilo o menjavi pokrovov na glboinskih pečeh niso imeli drugih pripomb kot to, da naj se dodatni dvig na klesčnem žerjavu 2 čimprej usposobi. Na sestanku SDS vzdrževanje Bela 4 je bilo izrečenih precej pripomb na zastoje, ki jih proizvodnja prevzame na vzdrževanje. Skupina meni, da naj bi se tudi pri proizvodnih TOZD uvedla stimulacija na znižanje zastojev, ne pa, da dobijo poravnava dohodka na podlagi vzdrževalnega zastaja, zaradi česar svoj zastoj prikazujejo kot vzdrževalni zastoj. Pripombe so imele tudi na nered v delavnici. Menijo, da bi bilo treba čimprej zgraditi manjšo zaprt delavnico. Tako bi se izboljšali delovni pogoji, na plošči pa bi pridobili prostor za skladišče narejenih ali popravljenih rezervnih delov. Pritožujejo se tudi nad veliko oddaljenostjo kantine. Zaradi oddaljenosti se jim čas malice podaljšuje, nekateri pa prav zaradi tega sploh ne hodijo na malico. SDS vzdrževanje Hladne valjarne Bela 1 in 2 sta na sestanku predlagali, da bi tistim tujim firmam, ki so dodeljene v pomoč hladni valjarni Bela, poiskali nek drug ustrezen prostor za orodje, da ne bi več koristile uslug delavnice vzdrževanja. Pritožujeta se tudi, da ne dobivata svojega paketa glasila Železar. Člani menijo, da bi bilo zaradi vse večjega obsega strugarskih del potrebno uvesti še eno delovno mesto strugarja, kar pa dvoimensko delo za ta profil delavca. Spoznali so tudi, da morajo čimprej popraviti in preurediti sanitarije in garderobe v hali. Poleg tega sta bili skupini seznanjeni, da sta obe varianti za novo delavnico odpadli, oziroma da je uresničljiva samo zamisel o rekonstrukciji delavnice na sedanjem mestu.

V TOZD ENERGETIKA so o sporazumu o delitvi osebnih dohodkov ter o razvojnih možnostih SIS razpravljale SDS vodstvo TOZD, delavnica PIV energije, ter PIV energija 2 in 4. SDS vodstvo TOZD je pod razno predlagala, da bi v prikazih o izvršitvi družbenega plana v Železaru v ustreznih oblikah prikazali tudi prodajo energetskih medijev izven Železarne.

Sporazum o delitvi osebnih dohodkov ter razvojne možnosti SIS so v DELOVNI SKUPNOSTI ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE obravnavale SDS nabava 1, 2 in 3 ter prodaja in računovodstvo osebnega dohodka. SDS prodaja je v okviru točke »delegatska vprašanja oziroma pripombe na razpravo« (pred tem so razpravljali o razvojnih možnostih SIS) ugotavljala, da se delegati SIS neredno sestajajo ter da so gradiva preobširna in ob tem poudarila, da naj se izvaja samo tisto, kar je nujno potrebno, ker vstopamo v leto stabilizacije. V zvezi z razpravo o sporazumu o delitvi osebnih dohodkov pa kaže omeniti tudi pripombo SDS računovodstvo osebnega dohodka, ki v zvezi s 56. členom osnutka pravi, da se dodatek za otežkočeno delo obračunava le za efektivno delo ter da je bilo v lanskem letu dostavljeno delavski kontroli, ker se je otežkočeni dodatek pisal na celotne ure, vendar pa ukrepov ni bilo.

O razvojnih možnostih SIS ali o sporazumu o delitvi osebnih dohodkov so v DELOVNI SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE razpravljale tudi SDS raziskovalni oddelk, kontrola kvalitete, mehanična delavnica OTK, GLAVNI LABORATORIJ TER LABORATORIJ HLADNE VALJARNE BELA. SDS laboratorij hladne valjarne Bela je na sestanku opozorila na prepočasno reševanje kadrovske problematike v njihovi skupini. Skupina se je namreč sestala 22. januarja, pa do tedaj še vedno ni dobila zadovoljivega odgovora na vprašanje, kako bo z nadomestilom analitičarke, za katero je bilo rečeno, da bo 28. januarja odšla na porodniški dopust — na to vprašanje so opozarjali že sredi junija in oktobra lanskega leta. Zvedeti želijo tudi, kdaj bodo dobili novo aparaturo Leco 1r — 12 za mikroogljik, kajti preobremenjenost ene same jime predstavlja problem. Nujno je treba rešiti tudi vprašanje dotrajanih aparatov za analizo plinov.

Pregled zapisnikov, ki smo jih prejeli v drugi polovici minulega tedna, bomo objavili prihodnjic.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD TRANSPORT

Občni zbor osnovne organizacije sindikata je bil v petek, 25. januarja. Po pozdravu predsednika in izvolitvi delovnih organov predsedstva je predsednik poročal o delu osnovne organizacije. Poudaril je, da si mora osnovna organizacija sindikata prizadevati, da bi delavci v temeljnih organizacijah redno obravnavali rezultate gospodarjenja in uresničevanje sprejetih stabilizacijskih ukrepov.

Potrtili so poročila referentov za oddih, za šport in nadzornega odbora.

Vodja temeljne organizacije je izčrpno poročal o gospodarjenju v temeljni organizaciji in o delu, ki so ga opravili.

Spomnili so se tudi na delovnem mestu tragično preminulega sodelavca Fuada Šerifovića. Po devetih letih je to spet smrtna nesreča v TOZD Transport.

Po poročilu so razpravljali predvsem o predčasnem odhajanju z dela, o premajhni disciplini, gospodarjenju itd.

Z občnega zbora so tovarišu Titu poslali pozdravno brzojavko, vse upokojence in politično aktivne delavce pa obdarili s slikami tovariša Tita.

TOZD PROFILARNA — JAVORNIK

Druga seja izvršnega odbora sindikata je bila 30. januarja.

Obravnavali so analizo razvojnih možnosti in elemente za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti občine Jesenice. Strinjali so se s pripombami, ki jih je predložil center za proučevanje samoupravljanja in informiranje.

Vodja temeljne organizacije je razložil samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe v železarni Jesenice. Člani izvršnega odbora sindikata bodo sodelovali v razpravi v samoupravnih delovnih skupinah.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Devetnajsta redna seja izvršnega odbora OOS je bila v ponedeljek, 7. januarja.

Sklenili so, da bo občni zbor osnovne organizacije sindikata 19. januarja v prostorih restavracije Kazina.

Sestavili so dnevni red zbora in potrdili kandidate za novi izvršni odbor, za nadzorni odbor in konferenco sindikata Železarne.

Za občni zbor bodo pripravili poročila predsednik, blagajnik in nadzorni odbor.

TOZD VALJARNA BLUMING — ŠTEKEL

Občni zbor OOS je bil 11. januarja v hotelu Svoboda na Bledu.

Sprejeti so bili naslednji sklepi: — v temeljni organizaciji se ukinejo pododbori in se ustanovi izvršni odbor za celotno temeljno organizacijo,

— morajo poostri red, delovno in tehnološko disciplino, dosledno izpolnjevati plan in program temeljne organizacije,

— povezava med temeljnimi organizacijami naj bo na najvišjem nivoju, da ne bi prihajalo do zapletov in določenih problemov,

— posvetiti morajo vso pozornost aktivnosti na delu, produktivnosti in kvaliteti dela; za malomarno opravljeno delo se mora zahtevati odgovornost,

— izvršni odbor naj se naprej sodeluje z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami,

— starejše delavce, ki nimajo možnosti na napredovanje, naj upoštevajo in ustrezno zaposlijo,

— ropot na liniji rezanja naj se res pospešeno rešuje, saj je problem star že deset let,

— v tem letu morajo dobiti lastno sejno sobo, kar bi omogočilo boljše delo samoupravnim organom in družbenopolitičnim organizacijam v temeljni organizaciji.

— — —

Konstituantna seja izvršnega odbora OOS TOZD Valjarna bluming-štekel je bila v petek, 18. januarja.

Izvolili so podpredsednika, tajnika in blagajnika izvršnega odbora ter potrdili komisije za kadre, za socialna vprašanja, za oddih, za šport in za kulturo.

Seznanili so se s sklepi, ki so bili sprejeti na občnem zboru.

Člani kolektiva, ki bodo sodelovali v sindikalnih smučarskih tekmovanjih Železarne, bodo omogočili trening na ta način, da jim bodo plačali karte za smučarsko vlečnico v Mojstrani.

Nekateri delavci, ki se niso mogli udeležiti občnega zbora, so se pritožili, da je en bon za malico kot nadomestilo premalo. Člani izvršnega odbora so menili, da izvršni odbor ni dolžan plačevati tistim, ki se občnega zbora ne morejo udeležiti.

Vodstvo temeljne organizacije so zadožili, da reši problem grup na delovnih mestih pri zvonastih pečeh na Javorniku. Če se to ne bo uredilo, bo izvršni odbor problem posredoval odboru samoupravne delavske kontrole.

Dvema sodelavcema so povrnila stroške, ki sta jih imela ob organizaciji občnega zbora, prizadevni članici izvršnega odbora pa bodo za nagrado omogočili brezplačni oddih.

Med prepričnim udeležencev občnega zbora so bila razbita vhodna vrata v hotelu Svoboda. Hotelu bodo plačali polovico stroškov, to je 7.000,00 din, na prihodnjo sejo pa bodo poklicali udeležence tega prepisa.

DELOVNA SKUPNOST ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE

Občni zbor je bil 18. januarja v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

Po pozdravu predsednika izvršnega odbora OOS so izvolili verifikacijsko, kandidacijsko in volilno komisijo ter zapisnikarja.

Predsednik, blagajnik in referenta za oddih in kulturo so poročali o delu v preteklem letu. Nadzorni odbor je ugotovil, da je stanje blagajniških knjig v redu.

Predsednik delavskega sveta Železarne tov. Ulčar in član poslovodnega odbora tov. Bartel sta opozorila na poostrene pogoje gospodarjenja v tem letu, na iz-

polnjevanje delovnih opravil in nalog in na aktivno sodelovanje slehernega člana kolektiva.

Kandidacijska, verifikacijska in volilna komisija je predlagala kandidate za novi izvršni odbor in delegate za konferenco sindikata Železarne. Predlagane kandidate so udeleženci občnega zbora potrdili.

TOZD JEKLARNA

Občni zbor osnovne organizacije sindikata je bil 18. januarja.

Po pozdravu predsednika izvršnega odbora OOS so izvolili delovno predsedstvo, zapisnikarja in overovalca zapisnika.

Na predlog kandidacijske komisije so potrdili šest kandidatov za konferenco osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne.

V poročilo o delu izvršnega odbora in osnovne organizacije sindikata je predsednik poudaril, da so bila vsa njihova prizadevanja usmerjena v uveljavljanje ustavnih določil in zakona o združenem delu, da so resno sodelovali v akciji zaključni račun za leto 1978 in 1979 in da so začeli uvajati kolektivni način dela in odgovornosti.

Poročila so podali tudi blagajnik in referenta za oddih in za šport ter rekreacijo.

Nadzorni odbor je ugotovil, da blagajniška knjiga še ni zaključena in je predlagal, da se finančno poslovanje uredi do konstituantne seje izvršnega odbora OOS.

Po ugotovitvi verifikacijske komisije, da je občni zbor sklepčen, se je razvila razprava o poročilih.

V razpravi so največ časa namenili reševanju problemov zaradi slabega dela temeljne organizacije. Problemov je res veliko, saj so od dobrega ali slabega dela jeklarjev odvisni prav vsi delavci Železarne. Zato se bodo morali na vsak način potruditi, da se izboljša disciplina, da tako vsaj delno premostijo ovire zaradi zastarelosti obratov in pomanjkanja delavcev.

Nadzorni odbor je predlagal razrešeno staremu izvršnemu odboru in ko je bil predlog sprejet, so izvolili nov izvršni odbor, novega predsednika in njegovega namestnika. Sprejeli in potrdili so finančni načrt osnovne organizacije sindikata za leto 1980.

TOZD TRANSPORT

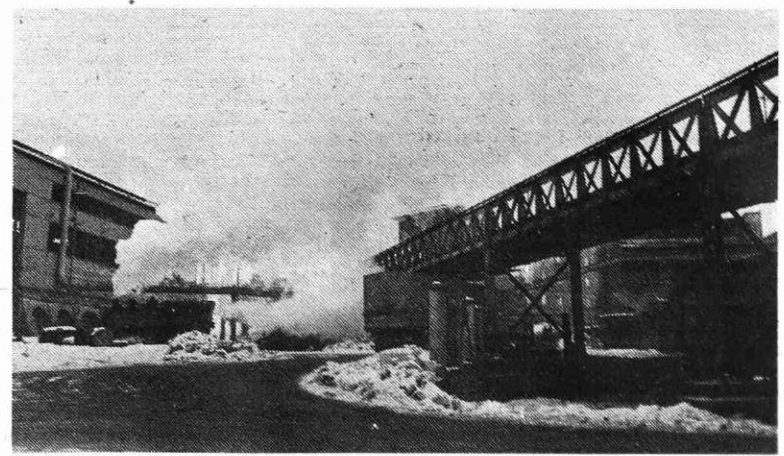
Na prvi seji izvršnega odbora, ki je bila 28. januarja, so izvolili predsednika, podpredsednika, tajnika in blagajnika izvršnega odbora.

Izvolili so tudi referente za oddih in izlete, za šport in rekreacijo, za prosveto in kulturo, za socialna vprašanja, za splošni ljudski odpor, za kadrovska vprašanja in referenta za mladino.

Izvolili so tri člane nadzornega odbora in tri člane konference sindikata Železarne.

Do naslednje seje morajo vsi referenti pripraviti program dela. Sprejeli so sklep, da pošljejo denar, ki so ga zbrali sodelavci pokojnega Fuada Šerifovića, njegovim domačim.

Izvršni odbor priporoča vodilnim delavcem TOZD Transport, da se čimprej začne razprava o usklajevanju dohodkovnih odnosov. ctm

SKUPŠČINA OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI O STABILIZACIJSKIH UKREPIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

bilo uvodoma povedano, da skupščina sprejema samo tisti del omejitvenih ukrepov, katere opredeljuje resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1980. Ti ukrepi se v glavnem nanašajo na zdravstvene TOZD in strokovne službe, razen revalorizacije participacije, katero smo dolžni napraviti vsako leto, glede na povečanje osebnega dohodka in zvišanje življenjskih stroškov. Drugi del omejitvenih ukrepov pa zadeva samo uporabnike in globlje posega v njihove pravice, zato je bilo že pred skupščino sprejeto stališče, da moramo iti v široko razpravo v TOZD.

Delegatom je bilo v razpravi predloga omejitvenih ukrepov razloženo, da gremo pri zbiranju sredstev tudi v povečanje prispevkov participacije pri neposrednem koriščenju zdravstvenih uslug.

Že v letu 1979 smo pri sprejemanju finančnih programov za zdravstveno varstvo ugotovili, da dogovorjena vsota ne bo pokrila izdatkov zdravstvenega varstva, zato smo tudi takoj, ko so nam bile poznane potrebe, nakazane v samoupravnem sporazumu o svobodni menjavi dela, ukrepali. Poudariti moram, da smo v zboru združenega dela skupščine občine dobili vso podporo in v letu 1979 povečali dogovorjeno vsoto kar za 30,2 % glede na dogovorjeno v letu 1978. S to dogovorjeno vsoto smo se v Sloveniji pomaknili v gornjo polovico slovenskih občin, pri sicer razmeroma nizki prispevni stopnji. Seveda je bilo to pogojeno z večjo rastjo osebnih dohodkov, kot smo to prvotno predvidevali.

Toda to je bilo mogoče samo v letu 1979. Za leto 1980 pa je situacija zaradi sprejetih ukrepov gospodarske stabilizacije in s tem povezano manjšo rastjo osebnih dohodkov povsem drugačna. V letu 1980 je dogovorjena vsota skoraj večja, kot je višina zbranih sredstev

iz naslova prispevkov iz osebnih dohodkov in dohodka delovnih organizacij, zato ne moremo računati na kakšno valorizacijo dogovorjenih sredstev, kot je bilo to v letu 1979.

Kljub razmeroma ugodnemu povečanju sredstev za leto 1980 ne bo možen takšen porast porabe, kot je bil dosežen v letu 1979 v primerjavi z letom 1978. Ravno to nas je vodilo, da smo šli na dodatni vir dohodkov ter zaostrevanje posameznih virov izdatkov, vse z namenom, da ne bi bilo potrebno zmanjšati pravic iz zdravstvenega varstva, dogovorjenih v samoupravnih dogovorih o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva. Glede na vse to mora javna razprava potekati v okviru stabilizacijskih ukrepov in ne zmanjševanja neposrednih pravic iz zdravstvenega varstva.

Na osnovi razprave je skupščina sprejela naslednje sklepe:

1. V letu 1980 se omejijo investicije.
2. Sprejme se predlog omejitve za svobodno menjavo dela za leto 1980, omejitev velja tudi za druge obveznosti zdravstvene skupnosti.
3. Potrdi se predlog valorizacije participacije za 22 %.
4. Predlog restriktivskih ukrepov, ki se nanaša na uporabnike, to je omejitev nekaterih pravic in povečanje participacije na 22 %, gre v javno razpravo v organizaciji združenega dela do 20. februarja.
5. Stabilizacijski programi TOZD zdravstvenih dejavnosti so sestavni del programa svobodne menjave dela.

V nadaljevanju je prikazana lista prispevkov (participacije) k stroškom zdravstvenega varstva (po 73. členu sporazuma o obveznostih in pravicah iz zdravstvenega varstva ter izračun sredstev, katere bi dobili, če bi sprejeli predložen predlog o povečanju v celoti. Izračun je napravljen na osnovi predvidevanj).

LISTA PRISPEVKOV UPORABNIKOV K STROŠKOM ZDRAVSTVENEGA VARSTVA (73. člen sporazuma)

Zap. št.	Vrsta prispevka (participacija)	Particip. v letu 1979	Particip. 1980 po sporazumu (part. 79 + 22 %)	Predvidena part. za leto 1980 z restr. ukrepi
0	1	2	3	4
Uporabniki zdravstvenega varstva prispevajo k stroškom za naslednje zdravstvene storitve, zdravila in pripomočke:				
1.	za prvi pregled v splošnih in obratnih ambulantah ter dispanzerjih v zvezi s posameznim primerom zdravljenja	25	30	50
2.	za prvi obisk zdravnika na domu, ki je opravljen na zahtevo uporabnika ali njegovih svojcev, ker bolnik zaradi svojega zdravstvenega stanja ne more sam priti na pregled v zdravstveno organizacijo združenega dela	70	85	120
3.	za zobozdravstvene storitve ter pripomočke in sicer:			
	— za prvi in konziliarni pregled pri stomatologu — specialistu	25	30	
	— za vsako zalivko	25	30	
	— za polno kovinsko prevleko	180	220	
	— za vse ostale prevleke	215	260	
	— za inlay nazidek	120	145	
	— za vsako krono	265	325	50 % vred. storitev
	— za vsak člen v mostovni konstrukciji	120	145	zaokroženo navzdol na 10 din
	— za vsako nadomestilo fasete, cementiranje stare prevleke, demontažo prevleke ali kroge, oddelitev vmesnega člena ali gredi	40	50	
	— za začasno prevleko ali člen v začasnem mostičku	55	65	
	— za gred, opornico ali jahač	145	175	
	— za vsako totalno protezo	370	450	
	— za vsako totalno protezo po Meistu	540	660	
	— za vsako parcialno protezo	480	585	
	— za vsako začasno protezo	360	440	
	— za vsako bazo kovinske proteze	420		50 % vredn. storitev
	— za snemni ortodontski aparat pri uporabnikih, starejših od 18 let	240	300	
	— za vsak fiksni ortodontski aparat pri uporabnikih, starejših od 18 let	455	555	
	— za vsako reparaturo, prilagoditve stare proteze, podložitev ali reokluzijo	60	75	
4.	za vsak RTG posnetek v ambulantah in dispanzerjih, tudi zob (vendar največ za 6 posnetkov oz. največ 60 din)	5	6	10
5.	za vsak prvi pregled pri zdravniku specialistu, tudi rentgenolog z napotnico zdravnika ali brez nje, če ta ni predpis.	60	75	80
6.	za nemedicinski del oskrbe v bolnišnicah, specialnih zavodih in institutih — za vsak dan v naravnih zdraviliščih — za vsak dan	35	45	45
		35	45	80
7.	za prvi prevoz z reševalnimi vozili in posebnimi prevoznimi sredstvi, ki ga odredi ali potrdi zdravnik, v zvezi s posameznim primerom zdravljenja	70	85	100

8. za zdravilo, pomožni in sanitetni material ob prevzemu v lekarni na recept
9. za kontracepcijska sredstva:
 - za kontracepcijske tablete (oralna sredstva)
 - za druga kontracepcijska sredstva
10. za proteze, ortotične pripomočke, aparat za ekstenzije in prostostoječi posteljni trapez
11. za nepodložene usnjene rokavice, estetske rokavice za protezo in navleke za krm po amputaciji
12. za ortopedske čevlje
13. za kilni pas
14. za berglje
14. a) za inhalator
15. za očala
16. za kontaktna stekla, kadar so nujno potrebna uporabnikom za opravljanje poklica
17. za očesno protezo
18. za lasulje zaradi trajno izražene plešavosti traumatskega izvora
19. za ojačevalni slušni aparat
20. za aparat za omogočanje glasnega govora
21. za vsako umetno prekinitev nosečnosti, vključno menst. regulacije, kadar ni medicinsko indicirana

20	25	40
20	25	25
20	25	25
120	145	150
180	220	30 % cene
180	220	30 % cene
360	440	30 % cene
180	220	30 % cene
35	45	30 % cene
50	60	30 % cene
50	60	30 % cene
110	135	30 % cene
120	145	30 % cene
110	135	30 % cene
180	220	30 % cene
		30 % cene
300	365	50 % stroš.

Izračun prispevkov — participacije po 73. členu sporazuma:

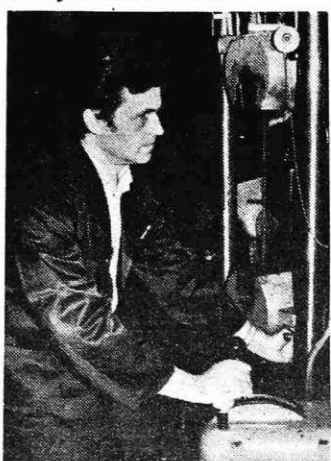
1. Na osnovi ocene za leto 1979 bomo zbrali 4.796.000,00 din
2. Povečano za 22 % 1.057.000,00 din
3. Povečanje nad 22 % 3.675.000,00 din
4. Prihranki iz ostalih virov 4.959.000,00 din

Iz razpredelnice je razvidno, da se bomo odločili v javni razpravi za višino 8.634.000,00 din ali za približno dve tretjini sredstev. Tako bo ena tretjina še vedno šla v breme zdravstvenih delovnih organizacij. To je seveda mišljeno brez posebnega zmanjševanja obsega zdravstvenega varstva. V kolikor pa se po javni razpravi ne bi odločili za predložena povečanja participacij, bi morali bolj boleče zmanjšati obseg zdravstvenega varstva, ali pa povečati prispevno stopnjo iz bruto osebnega dohodka, ki pa gre tudi v naše breme.

Ob sklepu velja pripomniti, da je precejšnje število uporabnikov oproščenih plačevanja participacije, tako da povečanje ne bo pomenilo preglobokega posega v lasten žep.

DELEGAT IMA BESEDO

V Železarni obstajajo delovna mesta, kjer je treba delati in delovna mesta, kjer ni treba delati. Na vse načine ugotavljamo in merimo delo. Zakaj ne bi merili nedela, saj to bi bilo mnogo enostavneje. Sicer pa, vsak način nagrajevanja je bil v neki meri dober, dokler ga nismo izmalčili. Tekma za višjimi plačilnimi kategorijami je presegla že vse meje normalnosti.

Srečala sva se na njegovem delovnem mestu — mestu vodje mehanške preizkuševalnice v TOZD Hladna valjarna Jesenice. Franc Urbanc je član delegacije delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje za zbor združenega dela skupščine občine. Bohinjec je po rodu, vendar je že toliko časa na Jesenicah, da jih ima za svoje. Trinštirideset let je star, neporočen, po končani metalurški industrijski šoli je bil vsa leta zvest svojemu železarni. Sprva se je začudil, kako da sem našel ravno njega, pa je bil takoj voljan odgovoriti na nekaj vprašanj.

Delegacija vaše delovne skupnosti naj bi glede na izobrazbeno strukturo delegatov in strokovnost služb, ki delujejo v delovni skupnosti bila vzorec ali vodilo ostalim delegacijam TOZD in delovnih skupnosti Železarne. Kako potekajo vaše priprave za sejo zborom združenega dela?

Vodja delegacije da gradivo v brusenje. Ko sedemo skupaj, vodja izpelje potek, razpravljamo, damo pripombe, zavzemamo stališča. Pač tako, kot najbrž delajo ostali. Ne rečem, da ni gradivo preobsežno. Podatki pač morajo biti na vpogled. Prav bi bilo, da bi tudi gradivo za sejo zborom združenega dela obdelale naše strokovne službe in pripravile povzetke. Vsega gradiva ne morem prebrati. Rad bi se že iz nekakšnega uvoda odločil, čemu naj posvetim več pozornosti. Pa ne samo to, manjka tudi razlage. Berem indekse, ki mi lahko tudi nič ne pomenijo, če ne vem, ali je to več kot je bilo prej, ali je bolj in zakaj. Najbrž je za to premalo časa, saj gradivo do nas pride včasih komaj pet dni pred sejo.

Številčno so delegati iz Železarne najmočnejši, ali ste dobili vtis, da imajo delegati iz Železarne vpliv pri odločanju zbora?

Malo zadev je, ki se nanašajo neposredno na našo delovno organizacijo. Res smo razpravljali o hladni valjarni Bela, o konti livu, pa o investicijah za novo jeklarno. Večina dnevnega reda se nanaša na splošne zadeve občine, kjer se interesi naših delegatov v glavnem skladajo z ostalimi. Omenim pa lahko, da je pred časom na zboru eden od nas v imenu delegacije podal kritiko na račun delavcev občinske uprave glede gospodarjenja, osebnih dohodkov in podobno s poudarkom, da bi se morali obnašati bolj stabilizacijsko.

Odločanje o zadevah, ki se nanašajo na celo občino, je velika odgovornost. Ali menite, da je

izobrazbena struktura delegatov ustrezna takim odgovornim odločitvam? Če pogledam na strukturo vaše delegacije, dobim tak vtis.

Ni nujno, da je delegat, ne vem kako, šolan. Predvsem je važno, da ni zapet v ozke lokalne interese, kajti gledanje na trenutne interese posameznika, določenega kraja ali določenega sloja ljudi se prej ali slej maščuje tudi tistemu, ki tako dela. Treba je stvari obravnavati s širšega družbenega interesa in s pogledom naprej. Res je, za to je treba razgledanega človeka, kar pa seveda ni pogojeno s stopnjo formalne izobrazbe.

V teku je izdelava katalogov del in opravil. Vaše mnenje o nagrajevanju sva poudarila že v uvodu. Kaj pa menite o osebnih ocenah?

Nagrajevanje s pomočjo osebnih ocen za našo samoupravno družbo ni sprejemljivo. To je bilo že večkrat izrečeno tudi v javnih občilih. Mi pa se ga še vedno držimo, češ »bolje nekaj kot nič«.

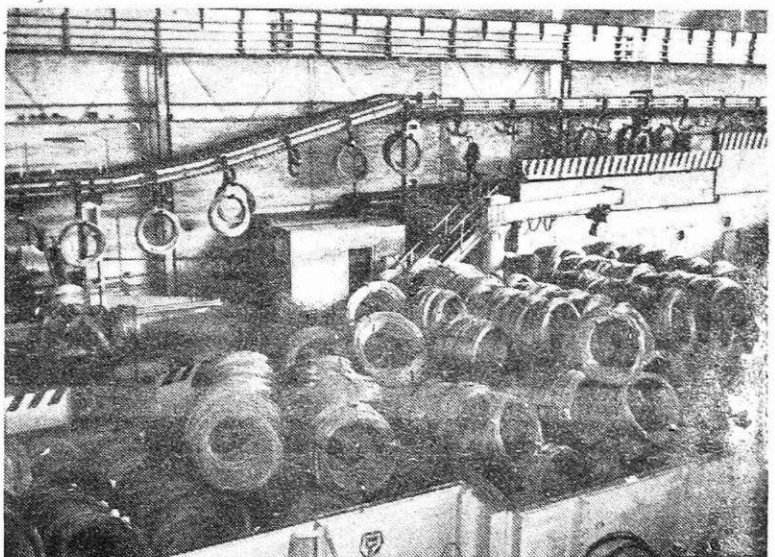
Vprašanj, ki jih obravnava zbor združenega dela, ne obravnavamo

samo v samoupravnih delovnih skupinah. Seveda, če beseda nanese na to, ali če gre za važen ali zanimiv podatek, ga omenim, če pač spada k temi razprave.

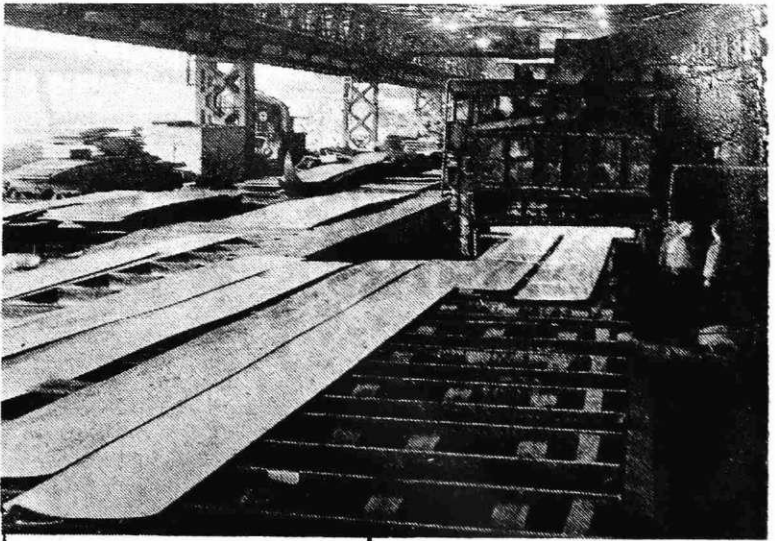
Kaj mislite o delovnih skupinah kot oblikah samoupravljanja?

Pred nekaj leti smo imeli vodje delovnih skupin seminar s preverjanjem znanja. Eno od vprašanj je bilo, kaj si predstavljamo pod pojmom samoupravljanje. Odgovoril sem nekako takole: Samoupravljanje bo našlo svoje bistvo takrat, kadar bodo imeli do njega enak odnos delavci kot tisti na vodilnih mestih. Pri nas je še vedno čuti staro miselnost, da je delavec do svojega nadrejenega v opoziciji. To ni prav, vsi moramo gledati v isto smer in se boriti za iste cilje.

Na vsako vprašanje je imel Franc tehten odgovor. Nobena beseda odveč, nobena narobe postavljena. Dajal je vtis, kot bi se na razgovor vestno pripravil, čeprav sem se oglašil nenajavljen. Najbrž ni naključje, da je delegat v delavskem svetu svoje delovne skupnosti, prejšnjo mandatno dobo je bil tudi v delavskem svetu Železarne, aktiven je tudi v sindikatu. Človek, ki veliko razmišlja, človek, ki veliko ve. Žal bi mi bilo, če njegovih besed nisem dobro prenesel na papir.

V valjarni žice (IK)

V valjarni debele pločevine (IK)

UPORABA ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH V PRAKSI

(Nadaljevanje s 1. strani)

dela in naloge, marveč še posebej zaradi določanja osnov osebnega dohodka. Čim bolj sestavljena je posamezna naloga, čim zahtevnejši so pogoji za njeno izvrševanje, tem višja je osnova osebnega dohodka tistega delavca, ki tako nalogo oziroma dela izvršuje. V številnih temeljnih organizacijah tega samoupravnega splošnega akta sploh niso sprejeli ali pa so ga sprejeli že pred več leti, pa je zato povsem neustrezen. Zaradi te pomanjkljivosti prihaja pogosto do sporov, ki se nanašajo na sklenitev delovnega razmerja, razporeditev, ali pa določitev osnove za delitev sredstev za osebne dohodke. Zavedati se je treba, da je tudi samoupravni splošni akt o razvidu del oziroma nalog tisti akt, s katerim se ureja delovno razmerje, zato so bile temeljne organizacije obvezne sprejeti tudi ta akt ali pa ga uskladiti do 11. decembra 1978. Napačno je bilo namreč mnenje, da so po 222. čl. zakona o delovnih razmerjih delavci dolžni uskladiti le pravilnik o delovnih razmerjih. Tudi tam, kjer so sprejeli navedeni samoupravni splošni akt, niso vselej upoštevali določbe 19. člena navedenega zakona, po kateri imajo delavci pravico in dolžnost, da zboljšujejo organizacijo dela, ki jim omogoča čim popolnejšo uporabo proizvodnih in drugih delovnih zmogljivosti. Vprašljiva je seveda tudi ureditev v zvezi z izrazo delovnega časa in racionalnim izkoriščanjem naravnih možnosti za delo. Samoupravni splošni akti se torej ne bi smeli ustaviti zgolj pri formalnih opisih, posameznih del in nalog in naštevanju pogojev za delo.

UPOŠTEVANJE DELOVNE ZMOŽNOSTI

Delovna zmožnost je tista pridobljena strokovnost, ki si jo je delavec pridobil oziroma razvil zlasti z uspešnim opravljanjem del oziroma nalog in z izobraževanjem ob delu. 20. člen zakona o delovnih razmerjih je definiral oboja pojma »strokovno izobrazbo« in »delovno zmožnost«, ni pa podal zveze med njima. V praksi je nastala dilema, ali sta oba pojma enakovredna, ali morata nastopiti hkrati, kar pomeni, da mora delavec izpolnjevati oba pogoja, ali pa delovna zmožnost lahko nadomesti pomanjkljivo šolsko izobrazbo. Redke so tiste temeljne organizacije, ki so v samoupravnem splošnem aktu o delovnih razmerjih ali pa celo v posebnem aktu opredelile način ugotavljanja pridobljene strokovnosti, to je delovne zmožnosti. Tiste temeljne organizacije, ki so predvidele, da se upošteva tudi delovna zmožnost, pa niso opredelile ustreznega postopka, so včasih to delovno zmožnost posameznih delavcev ocenjevale po prosti presoji. Arbitriranje je bilo prepuščeno komisiji za delovna razmerja ali pa delavskemu svetu, če je šlo za delavce s posebnimi pooblastili in nalogami. Sodišča združene države take prakse niso priznavale, ker so poudarjale, da se pridobljeno strokovnost lahko ugotavlja le po posebnem postopku pred ustreznimi strokovnimi komisijami. Laično ocenjevanje večje ali manjše delovne zmožnosti ne more biti upoštevano. Ne more pa temeljna organizacija že vnaprej priznati pridobljene strokovne sposobnosti delavcem, ki opravljajo enake ali podobne delovne naloge več let in naj bi delovno zmožnost pridobili zgolj zaradi tega, ker imajo na teh delih in nalogah 10 ali 20-letno delovno dobo.

Po 1. odst. 43. člena navedenega zakona je sicer določeno, da se zmožnost za opravljanje določenih del oziroma nalog ugotavlja na način in po postopku, ki ga določa samoupravni splošni akt temeljne organizacije, vendar je ta določba v zvezi s tistimi določbami zakona, ki opredeljujejo razporeditev delavca na dela in naloge, medtem ko spori o zmožnosti za opravljanje določenih del oziroma nalog nastanejo v razpisnem postopku oziroma pri izbiri kandidatov za prosta dela in naloge. Dilema v praksi bi odpadla, če bi bil 20. člen navedenega zakona ustrežno dopolnjen.

POSKUSNO DELO

Poskusno delo se po zakonu določa le v primerih, ko je potrebno, da delavec pokaže svoje strokovne in druge z delom pridobljene delovne zmožnosti, ker tega s poprejšnjim preizkusom ni mogoče ugotoviti. Po zakonu je torej poskusno delo izjemnega pomena, po samoupravnih splošnih aktih pa je največkrat določeno kot pravilo za vsa dela in naloge v temeljni organizaciji. Tako ureditev seveda ni v skladu s 32. členom navedenega zakona, posebej še, ker nekateri samoupravni splošni akti ne določajo poteka, načina in tudi ne trajanja poskusnega dela. Prav tako tudi ne urejajo načina spremljanja in ocenjevanja uspešnosti tega dela. Ravno zaradi tega

prihaja v praksi do pogostih sporov, saj se običajno ne ocenjujejo delavčeve strokovne zmožnosti in tudi ne tiste zmožnosti, ki jih je pridobil z delom, ampak se ocenjuje njegova discipliniranost, odnos do sodelavcev, zdravstveno stanje, delavljivost itd. Še vedno je namreč poskusno delo kot nekakšen inštitut »pogojnega delovnega razmerja«, v katerem naj bi imela tako temeljna organizacija, kot tudi delavec možnost razveze — prenehanja delovnega razmerja brez kakršnekoli ocenitve uspešnosti poskusnega dela.

Ker temeljne organizacije niso uredile poskusnega dela ustrežno zakoniti določbi 32. člena, se pojavljajo primeri, da uvajajo »nepravno« — podaljšano poskusno delo. Gre namreč za prakso, da ne izberejo nikogar izmed prijavljenih kandidatov, ki so se prijavili na oglas ali javni razpis in da z enim od prijavljenih kandidatov sklenejo delovno razmerje za določen čas. To store zgolj zato, da v določenem roku sprejetega kandidata preizkusijo, ponovno razpišejo prosta dela in naloge in nato tega kandidata izberejo ter z njim sklenejo delovno razmerje, če je »poskusno delo opravil uspešno«. Pri tem je seveda ocenitev takega dela povsem brez kontrole in prepuščena arbitriranju samoupravnega organa, ki odloča o izbiri.

V praksi se je torej pokazalo, da določba 27. člena zakona o delovnih razmerjih ni najbolj ustrezna, čeprav je seveda jasno, da temeljna organizacija ni dolžna izbrati nikogar od prijavljenih kandidatov, pa čeprav bi kandidati izpolnjevali razpisne pogoje. Razmisli bi po potrebo, ali ne bi kazalo ob prvi prihodnji noveli zakona o delovnih razmerjih sploh črtati inštitut poskusnega dela, tako kot so storili v nekaterih drugih republikah ob sprejemanju zakona o delovnih razmerjih, določbo 27. člena pa nekoliko natančneje opredeliti, da ne bi prihajalo do nezakonitega postopanja.

»INTERNA OBJAVA«

V večjih delovnih organizacijah, pa tudi v sestavljenih organizacijah združenega dela se pojavljajo primeri, ko objavljajo tako imenovane interne objave za prosta dela in naloge. Gre namreč za možnost, da se delavca razporedi iz ene temeljne organizacije v drugo ali iz ene delovne organizacije v drugo delovno organizacijo v okviru sestavljene organizacije združenega dela (47. člen zakona o delovnih razmerjih). V praksi se je izkazalo, da ne gre zgolj za razporeditev, saj delavcu, ki je razporejen v drugo temeljno organizacijo, preneha delovno razmerje v prvi temeljni organizaciji. Zakon ne predvideva pogojev, pod katerimi se lahko izvede postopek po interni objavi in tudi ne, kakšne pravice imajo delavci — kandidati, ki so se prijavili na interni oglas, pa niso bili izbrani. V sporih pred sodišči združene države delavcem, ki so se prijavili kot kandidati na interno objavo, nudili enako sodno varstvo, kot ga imajo kandidati, ki so se prijavili na oglas oziroma javni razpis, pa pri izbiri niso bili upoštevani (29. člen zakona o delovnih razmerjih). Če kandidat, ki ni bil izbran, uspe pred sodiščem združene države s tem, da doseže razveljavitev izbire, se postavlja vprašanje položaja tistega delavca, ki je bil nepravilno izbran. Upoštevati je treba, da mu je v njegovi temeljni organizaciji prenehalo delovno razmerje, v drugi temeljni organizaciji pa tudi ne more biti v delovnem razmerju, ker je izbira razveljavljena.

Vprašanje statusa nepravilno izbranega kandidata se seveda ne pojavlja zgolj pri razporeditvah iz ene v drugo temeljno organizacijo, ampak še posebej v primerih, ko gre za oglas oziroma javni razpis prostih del in nalog. Zakon ne predvideva, ali nepravilno izbranemu kandidatu preneha delovno razmerje z dokončnostjo sklepa o razveljavitvi izbire, ali pa s pravomočnostjo sodne odločbe, s katero je ugotovljeno, da izbira ni bila v skladu s samoupravnimi splošnimi akti. Praksa rešuje

nakazani problem na najrazličnejše načine in pri tem zlasti uporablja že omenjeno določilo 27. člena navedenega zakona. Če je izbira razveljavljena, potem se seveda objava oziroma javni razpis ponovi in prizadeti kandidati imajo ponovno možnost, da se prijavijo. Če hoče temeljna organizacija vztrajati pri prvotni izbiri, potem ravna tako, da ne izbere nikogar, s prvotno izbranim kandidatom pa sklene delovno razmerje za določen čas.

Navedena praksa narekuje potrebo, da se ustrežno dopolnijo in spremenijo določbe zakona o delovnih razmerjih, ki se nanašajo na objavo oziroma javni razpis prostih del in nalog, prav tako pa tudi tiste, ki se nanašajo na izbiro kandidatov in možnost sklepanja delovnega razmerja za določen čas v tistem primeru, ko nihče izmed kandidatov ni izbran.

RAZPOREJANJE DELAVCEV

Delavec je lahko razporejen na vsako delo oziroma k vsaki nalogi, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti, vendar le tedaj, kadar se pokažejo delovne potrebe, razporeditev pa mora biti v skladu z merili, ki jih določa samoupravni splošni akt o delovnih razmerjih (2. odst. 43. člena). Samoupravni splošni akti določajo delovne potrebe in tudi način, kako se ugotavljajo, nimajo pa meril, ki jih predvideva zakon. Zakon ni dal ustrezne podlage oziroma definicije, kakšna merila naj delavci sprejmejo s samoupravnim splošnim aktom, zato so ta merila preprosto opuščena. Razporejanje delavcev bi moralo biti urejeno tako, da bi se maksimalno izkoristile delovne možnosti v vsaki temeljni organizaciji, kar bi prispevalo k večji produktivnosti dela. Prav pri sporih o razporejanju delavcev se največkrat zatiruje, da gre za šikanozna ravnanja in kršitve enakopravnosti delavcev. Zaradi sporov je oviran normalni delovni proces, včasih pa se ustvarja tudi nerazpoloženje med delavci. Če bi bila merila objektivizirana, potem tudi pri razporejanju delavcev ne bi moglo prihajati do arbitriranja, subjektivizma ali pa celo šikanoznega ravnanja.

Zakon o delovnih razmerjih je v bistvu onemogočil razporejanje delavcev iz enega kraja v drugi kraj, in sicer tudi v primerih, ko bi delavec brez večjih naporov ob uporabi javnih prevoznih sredstev kljub razporeditvi lahko hodil na delo. Za razporeditev iz enega kraja v drugi kraj bi moral zakon najti ustreznje rešitve, tako pa je celo kumuliral oba pogoja: delavec mora na razporeditev privoliti, obenem pa se ne smejo bistveno poslabšati njegovi življenjski pogoji in pogoji njegove družine (1. odst. 46. člena). Sodna praksa ni izoblikovala takih rešitev, po katerih bi se ne šlo, da gre za razporeditev iz enega kraja v drugi kraj, če ima delavec ustrezne prevozne pogoje in če s prevozom nima prevelikih naporov. Ker je torej zakon močno omejil možnosti razporeditve na delo iz kraja v kraj, tudi sodna praksa ni šla dalj od besedila samega zakona. Pojem kraja opredeljuje geografsko, ne pa glede na komunikativne možnosti.

DEŽURSTVO

Vprašanje dežurstva je zakon v celoti prepustil posebnim zakonom, ki urejajo področja splošnega družbenega interesa, zaradi katerega se mora delo opravljati brez prekinitev. Posebej je ta problem aktualen v zdravstvu, zato je v predlogu zakona o zdravstvenem varstvu (115. člen) opredeljen poskus definicije dežurstva oziroma stalne pripravljenosti. Dežurstvo je poseben pogoj dela delavca v zdravstveni organizaciji, s katerim se zagotavlja neprekinjeno delo, če tega ni možno organizirati v izmenah ali drugače. Razlika med delom delavca med dežurstvom in stalno pripravljenostjo je ta, da mora biti delavec med dežurstvom prisoten v zdravstveni organizaciji, medtem ko je v času stalne pripravljenosti le dosegljiv ob vsakem času. V prvem in drugem primeru pa je tak delavec dolžan v nujnih prime-

rih opravljati zdravstvene storitve. Delo med dežurstvom in stalno pripravljenostjo se upošteva kot poseben delovni pogoj pri določitvi osebnega dohodka delavca in drugih pravic iz delovnega razmerja, pri čemer se upošteva pogostost izvrševanja te obveznosti. Predlog je torej uvedel pojem gostote dela (intenzivnosti) v času dežurstva in stalne pripravljenosti. Tega pojma zakon o delovnih razmerjih nima, čeprav se bo vprašanje gostote dela pojavljalo tudi na drugih področjih (notranje zadeve, sodstvo, promet itd.).

Sodna praksa doslej na postavljena vprašanja ni odgovorila vselej enotno, ampak so se odločitve od časa do časa spreminjale. Kadar je šlo za spor o delovnem času, je sodna praksa štela tisto delo delavca, ki ga opravlja v poslovnih prostorih ali na terenu, kot redno delo (to delo se mu všteje v 42-urni delavnik), kar pa ni veljalo za stalno pripravljenost, med katero je delavec doma ali na dosegljivem mestu in čaka na poziv. Kadar so sodišča odločala o osebnem dohodku za delo med dežurstvom, pa so menila, da lahko samoupravni splošni akt posebej opredeli način izračunavanja osebnega dohodka. Delovni čas torej ni odvisen od gostote dela, ampak od dejstva, da je delavec prisoten v organizaciji združenega dela in da delo opravlja tako, kot to terjata delovni proces. Iz dosedanje sodne prakse se lahko sklepa, da mora zakon o delovnih razmerjih ustrezneje opredeliti dežurstvo kot pojem in tako kot sistemski zakon, podati napotila za tisto zakonodajo, s katero se ureja posamezno področje, na katere je uvedeno neprekinjeno delo, ki se opravlja z dežurstvom v sami organizaciji ali pa s stalno pripravljenostjo delavcev.

LETNI DOPUST

Zakon o delovnih razmerjih (2. odst. 90. člena) je v skladu s konvencijo št. 132 o plačnem letnem dopustu določil, da ima do letnega dopusta pravico tudi tisti delavec, ki v koledarskem letu ne izpolni pogoja za pridobitev celotnega letnega dopusta. Tak delavec ima letni dopust, ki je sorazmeren času, prebitemu na delu.

Tudi pravilniki o delovnih razmerjih imajo povzeto besedilo zakona, pri čemer pojem »sorazmernega časa« ni nikjer opredeljen. Nekateri drugi republiški zakoni o delovnih razmerjih imajo določbo, da ima delavec toliko dni letnega dopusta, kolikor mesecev je bil v koledarskem letu na delu ali pa da ima za vsak mesec po dva dni letnega dopusta (zakon o delovnih razmerjih SR Črne gore). Ker niti zakon niti pravilniki o delovnih razmerjih niso opredelili, kako se izračunava sorazmerni del dopusta, praksa ravna zelo različno, običajno pa delavcu priznava za vsak mesec dela en dan dopusta. Sodna praksa ni zavzela dokončnega stališča o tem problemu, vsekakor pa bi kazalo zakonito besedilo spremeniti in opredeliti pravico do letnega dopusta določneje, in sicer tako, kot so to storili v drugih republikah. Ker gre za vprašanje uporabe mednarodne konvencije, ni možno prepustiti samoupravnim splošnim aktom, ali celo kadrovskim službam temeljnih organizacij, da si vsaka po svoje razlaga način izračuna sorazmernega dela dopusta.

OSEBNI DOHODKI

Zakon o delovnih razmerjih je posvetil vprašanju osebnih dohodkov četrti podpoglavje drugega poglavja. Nekateri menijo, da to področje ne sodi v zakon o delovnih razmerjih, ker tudi zakon o združenem delu ne ureja osebnih dohodkov v poglavju o delovnih razmerjih, marveč med določbami, ki urejajo dohodkovna razmerja. Ne glede na to, ali naj se vprašanje osebnega dohodka uredi s posebnim zakonom, ali pa naj ostane v zakonu o delovnih razmerjih, bi kazalo določbe dopolniti in številna neresena vprašanja zakonsko urediti. V praksi je še vedno nerešeno vprašanje, kaj so merila, s katerimi se ugotavlja, meri, vrednoti in izkazuje izpolnjevanje posameznih osnov oziroma obseg in vrsta prispevkov delavca k delu (3. odst. 105. člena). Nekateri menijo, da so tudi norme v proizvodnji merila za določanje osebnega dohodka in jim morajo delavci sprejemati s referendumom (463. člen zakona o združenem delu). Praksa sodišč združene države na to vprašanje še ni podala dokončnega odgovora, vsekakor pa je težko pričakovati, da bi se vse norme, ki so v nekaterih panogah zelo spremenljive (tekstilna industrija, obutvena industrija itd.), sprejemale kot merila z referendumom delavcev. Najbrž bi oilo potrebno ločiti postopek in način za izračunavanje teh norm in same norme, tako da bi postopek in način sprejeli kot samoupravni splošni akt, same norme pa bi se določale glede na potrebe delovnega procesa. Nagrade za ustvarjalno delo bi prav tako kazalo natančneje opredeliti, saj se sodna praksa sooča z vprašanjem, ali so tudi te nagrade oziroma nadomestila osebni dohodek delavca, ali ne ali so od tega odvisne tudi druge delavčeve pravice (pokojninska osnova, nadomestilo za čas delovne nezmožnosti itd.).

SAMOVOLJNA ZAPUSTITEV DELA

Samovoljne zapustitve dela ne pozna zakon o združenem delu, prav tako pa je tudi ne opredeljuje zakon o delovnih razmerjih. V praksi se je izkazalo, da bi bilo prav, če bi še veljal inštitut, ki je omogočal organizacijam združenega dela ugotoviti, kdaj je delavcu prenehalo delovno razmerje zaradi samovoljne zapustitve dela. Delavec, ki zapusti delo, pa ne poda odpovedi delovnega razmerja, hujše krši delovno obveznost in mu zaradi tega lahko preneha delovno razmerje, vendar le po opravljenem disciplinskem postopku. Delovno razmerje pa mu ne preneha tistega dne, ko je samovoljno odšel z dela in se ni več vrnil, ampak šele tedaj, ko je odločitev o disciplinskem ukrepu dokončna. Prav zato prihaja v praksi do absurdnih primerov, ko delavec že dela v drugi organizaciji združenega dela, ali pa odide v tujino, vendar mu delovno razmerje še vedno teče. Tudi disciplinski postopek je v takih primerih odveč, saj mora biti izveden po postopku, ki je predviden v samoupravnem splošnem aktu, pri čemer se po nepotrebnem obremenjujejo delavci temeljne organizacije.

Dosedanja sodna praksa ni mogla mimo zakonitih določb, pa čeprav je zakon o združenem delu (197. člen) opredelil 5-dnevni izostanek z dela kot tako kršitev, za katero se delavcu izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja. Ne glede na tako določbo namreč zakonitega temelja, po katerem bi lahko brez disciplinskega postopka delavcu prenehalo delovno razmerje. Tako določbo je vseboval temeljni zakon o delovnih razmerjih (100. člen), pa tudi republiški zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu je imel dokaj primerno opredelitev, po kateri se je v primerih samovoljne zapustitve dela poenostavljeno odločilo o prenehanju delovnega razmerja (65. člen). Delavci so namreč v svojem samoupravnem splošnem aktu opredelili primere in pogoje, pod katerimi se je šlo, da je delavec izrazil željo, da ne želi več delati v temeljni organizaciji, čeprav take izjave izredno ni podal. Delavcu, ki ne spoštuje sprejetih samoupravnih splošnih aktov, ki ne prihaja na delo oziroma delo samovoljno zapusti, ne kaže nuditi varstva pravic, ker jih niti ne zahteva, saj dobi delo drugje, začne s samostojno dejavnostjo, oziroma odide na časovno delo v tujino.

ZASTARALNI ROK

Zakon določa, da zastarajo uvedba in vodenje postopka v 12 mesecih od dneva, ko se je zvedelo, da je delavec storil hujšo kršitev delovne obveznosti, ki ima hkrati tudi znake kaznivga dejanja. To besedilo zakona (2. odst. 154. člena) se bistveno razlikuje od ustreznih določb prej veljavnih zakonov, ki so urejali delovna razmerja, saj je zastaralni rok tek el od dneva, ko je pristojni organ obvestil temeljno organizacijo o dejanju in storilcu. V temeljnih organizacijah še vedno ravna po praksi, ki je temeljila na določenih zakonov pred uveljavitvijo zakona o delovnih razmerjih, zato se dogaja, da zastarata uvedba in vodenje disciplinskega postopka v primerih najtežjih kršitev delovnih obveznosti. Temeljna organizacija poda ovadbo temeljnemu tožilstvu, odredi suspenz in uvede disciplinski postopek, potem pa čaka na obvestilo javnega tožilca ali preiskovalnega sodnika. Če je odkrivanje vseh elementov kaznivga dejanja dolgotrajno, potem prispe obvestilo šele po poteku zastaralnega roka in tako se zgodi, da morajo delavca sprejeti nazaj na delo in mu tudi izplačati razliko osebnega dohodka, saj je med suspenzom prejemal le polovico zneska poprejšnje mesečne akontacije. V temeljnih organizacijah običajno čakajo na izid kaznivga postopka, saj se zavedajo, da je odkrivanje kaznivga dejanja včasih zelo zamotan postopek, zato se zanašajo na organe pregona. Sodna praksa pa upošteva povsem jasno določbo zakona, zato mora nuditi ustrezno sodno varstvo tistemu delavcu, ki uveljavlja zastaranje vodenja disciplinskega postopka. Tako varstvo mora nuditi sodišče ne glede na to, kakšen bo kasnejši izid kazenskega postopka. Kazalo bi spremeniti navedeno določbo 2. odst. 154. člena zakona o delovnih razmerjih, tako da bi se ustrežno podaljšal zastaralni rok (morda na dve leti), ali pa da bi zastaranje začelo teči šele od dneva, ko je temeljna organizacija dobila obvestilo javnega tožilca ali sodišča o dejanju in storilcu. S tem bi bilo zagotovljeno, da se ne bi izognili disciplinski odgovornosti najhujši kršilci delovnih obveznosti.

Iz navedenega izhaja, da je sodna praksa naletela na številne ovire, ki bi jih kazalo upoštevati pri spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih. Našteti so le nekateri primeri, kar pa ne pomeni, da ne obstajajo tudi drugi, ki so toliko pomembni, da velja nanje opozoriti pri morebitnih spremembah zakona.

Gospodarski vestnik, št. 4,
31. januarja 1980

Pred pečjo (Foto F. Sluga)

PRIPOMBE MLADIH NA ANALIZE IN RAZVOJNE MOŽNOSTI SIS

(Nadaljevanje s 1. strani)

IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST

Nedvomno so bili pri razvijanju celodnevne osnovne šole v iztekajočem se obdobju doseženi lepi uspehi. Verjetno pa smo ob izrednem številu v COS vključenih učencev veliko manj lahko zadovoljni z doseženo vsebino dela, ki bo morala biti v novem obdobju imperativ vseh prizadevanj na tem področju. To velja za:

- idejnopolično (marksistično) zasnovanost vseh sestavin in področij vzgojnoizobraževalnega procesa,
- krepitev samoupravljanja učencev v okviru šolske skupnosti, v pionirski in mladinski organizaciji in društvih,
- odgovornejšo pripravo pionirjev za sprejem v ZSMS in bolj načrtno ter usklajeno delo z OO ZSMS (še boljše povezava z OK ZSMS),
- boljše pripravo in izvedbo samostojnega učenja,
- boljše izvedbo in pripravo prostega časa in rekreacije,
- krepitev tehnične in delovne vzgoje,

- razvijanje interesnih dejavnosti, za katere bomo s skupno politično akcijo morali zagotoviti večje število ustreznih ter pedagoško-andragoško usposobljenih zunanjih sodelavcev iz združenega dela,

- stalno spremljanje in evidentiranje interesov učencev ter v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami in delovnimi organizacijami izdelati ustrezno sistemsko povezavo s šolami, ki bo zagotavljala kontinuirano razvijanje evidentiranih interesov tudi po zaključni osnovni šoli,

- povežavo prizadevanj na področju interesnega delovanja s poklicnim usmerjanjem oz. pripravo na usmerjeno izobraževanje,

- razvijanje novih oblik dela (šolska kulturna društva, klubi mladih tehnikov, osnovne organizacije glasbene mladine, prostovoljno brigadirsko delo ...),

- boljše izkoriščanje danih tehničnih možnosti (šolska televizija, šolski radio ipd.),

- razvoj proizvodnega dela.

Nalogam primerno bo potrebno yso pozornost posvetiti deficitarnim kadrovskim profilom ter sistemu nagajevanja, ki ga ne kaže še nadalje birokratizirati. Večjo pozornost bo treba posvetiti tudi odnosom v pedagoških kolektivih in s tem v zvezi okrepiti dejavnost družbenopolitičnih organizacij in mlade pedagoške delavce organizirati v mladinsko organizacijo.

Osnovna šola s prilagojenim programom bi morala ločiti svoja prizadevanja v usposabljanju umsko nezadostno razvitih otrok in otrok, ki so padli vanjo zaradi neurejenih družinskih oz. socialnih razmer in z nerazvitimi delovnimi navadami. Lepo bi bilo v prihodnosti srečati učence, ki bi se ob uspešnem delu pedagogov na posebni šoli vračali v razrede normalnih osemletk. Da bi bilo to delo še uspešnejše, pa bomo morali zagotoviti mnogo ustrežnejše pogoje dela, zato mladi v celoti podpiramo prizadevanja za izgradnjo nove, sodobno opremljene stavbe na Plavžu.

Glasbena šola bo bolj kot doslej morala razmišljati o svoji programski usmeritvi. Prilagoditi se bo morala potrebam po glasbenih kadrih na Jesenicah (trobila, pihala, pevci) in v Sloveniji (godala), predvsem pa odigrati usmerjevalno vlogo, pa naj gre za pedagoške kadre glasbenih profilov ali za glasbene animatorje ali vzgojeno glasbeno publiko. Ob glasbeni mladini bo morala postati nosilka glasbeno-vzgojne dejavnosti v jesenški občini. Zato bo treba veliko več pozornosti kot doslej nameniti kadrovski politiki v tej ustanovi in s širšimi družbenimi prizadevanji boljšim pogojem dela.

Delavska univerza bo svoje programe morala prilagoditi potrebam združenega dela in še večjo pozornost posvetiti dodatnemu izobraževanju delavcev na tehničnih področjih (strokovno izobraževanje). Veliko pozornosti bo morala posvetiti predavateljskemu kadru, predvsem zunanjim sodelavcem, ki pri marsikateri obliki izobraževanja oz. usposabljanja pričakovanih rezultatov zaradi nepravilnosti, nestrokovnosti, kompliciranja, neizdelane metodologije itd. ne dosežajo. Planirana dejavnost na področju kulturno-estetskega izobraževanja je premalo opredeljena, čeprav bi bila v smeri izobraževanja mentorskih in drugih kadrov nujno potrebna in pozitivna. Veliko pozornosti bi kazalo posvetiti tudi stopnjevanemu programu izobraževanja in usposabljanja za potrebe družbenopolitičnih organizacij in delegatskega sistema, kjer bomo od osnov morali prehajati na bolj poglobljeno obravnavo specializiranih tem. Vsekakor bomo vsebino družbenega dogovora o družbenopolitičnem izobraževanju in usposabljanju, čigar izvajalec je delavska univerza, morali v praksi dosledneje uresničevati.

Pri investicijskih vlaganjih bo nujno potrebno izdelati prioriteten list, saj dvomimo, da bomo vse zapise želje uspeli realizirati v tem obdobju in ob napovedanih stabilizacijskih ukrepih. Nedvomno so najbolj izpostavljene naloge s tega področja gradnja nove stavbe za osnovno šolo Polde Strazišar, adaptacija osnovne šole Karavanski kurirji NOB in dograditev osnovne šole Prežihov Voranc, glede na že začeti prehod na celodnevno osnovno šolo. Okrepiti bo treba tudi stanovanjski fond, če bomo hoteli ustrezno rešiti vrsto kadrovskih problemov, ki se nam obetajo tudi v naslednjem srednjoročnem obdobju.

V zvezi z usmerjenim izobraževanjem so mladi izrekli naslednje pripombe:

- Zahtevamo dosledno pripravo na novi sistem oz. program izobraževanja, saj so se nekateri jugoslovanski eksperimenti na tem področju preveč klavrno končali in si jih v naši občini ne smemo privoščiti. Vsa prizadevanja naj bodo v tem trenutku usmerjena v pripravo vsebine, ne pa, da razpravljamo predvsem o tem, ali in kje bo stala streha nad lokacijsko (ne pa organizacijsko) enotnim centrom usmerjenega izobraževanja na Jesenicah.

- Takoj je treba pristopiti k iskanju najustrežnejših lokacijskih in tehničnih možnosti za izpeljavo praktičnega dela programa v TOZD.

- Takoj je treba pričeti s pedagoško-andragoško izobrazbo bodočih inštruktorjev.

- Od kadrovskih služb v TOZD je potrebno zahtevati odgovornejše vključevanje v pripravo programov za nov sistem izobraževanja, ki bo ob njihovi dosedajni abstinenci vnaprej v celoti postavljen pod velik vprašaj.

- Nujno je potrebno poiskati ustrezne realne rešitve prostorskih problemov.

- Velik poudarek pri pripravi programov je treba dati samoupravljaljski praksi, saj si v bodoče ne bomo smeli privoščiti ustvarjanja srednješolcev - analifabetov na tem področju. Poudariti bo treba vlogo mladinske organizacije pri tej nalogi in preseči indolentne odnos večine pedagoškega kadra (celo razrednikov) do problemov in naključnosti, s katerimi se organizirana mladina v srednjih šolah sooča. Strani statustov bodo morale vse drugače kot doslej obravnavati samoupravo učencev in jo v reševanju disciplinskih in drugih problemov postaviti daleč pred formalne administrativne sankcije. Bolj kot doslej bomo morali razmišljati tudi o interesnih združenjih srednješolske mladine na šolah, kjer se prav tako kalijo mladi samoupravljalci ter športni, kulturni in drugi aktivisti. Praktiko s metlo in smetišnico v rokah bomo morali v celoti izkoreniniti in seznaniti učence z delovnim mestom, ki ga čaka po končani srednji šoli.

- Precej več pozornosti bo potrebno posvetiti tudi kulturno-estetski vzgoji na usmerjenih šolah. Čeprav je prehod na usmerjeno izobraževanje pred vrati, pa v programih kulturne skupnosti in ZKO Jesenice o vlogi društev pri sooblikovanju te enotne osnove ne razmišljajo, ne kratko, ne dolgoročno. Tako se nam obeta, da bomo usmerjenega srednješolskega kulturno-estetskega ševnaprejševanja s faktografijo s katedra, ne pa v gledališču, na koncertu, razstavi itd.

Poleg naštetega pogrešamo v elementih vsaj z nekaj stavki omenjeno obveznost glede programiranja in financiranja dejavnosti Glasbene mladine Jesenice. Zveze organizacij za tehnično kulturo in Počitniške zveze Jesenice, ki s svojo dejavnostjo močno pokrivajo področje, s katerim se ukvarja izobraževalna skupnost.

SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA

Trenutno je v organizirano varstvo vključenih 28% predšolskih otrok, leta 1985 pa naj bi jih bilo po predvidevanjih 39%. Sprašujemo se, kaj bomo v tem času storili za vzgojo preostalih, tudi tistih, ki trenutno niso in še ne bodo mogli biti vključeni v program male šole? Nujno bo potrebno začeti s programom organiziranega preživljanja prostega popoldanskega časa in to v različnih interesnih dejavnostih, s premišljeno izdelanim programom, prilagojenim sposobnostim in starosti otrok. Nedvomno bo potrebno pri tej akciji angažirati ne le vrtnice in vzgojiteljice, ampak tudi vse družbenopolitične faktorje ter družbene organizacije in društva. Ne sme nam biti vseeno, kdo in kako bo naše najmlajše pripravil za vstop v osnovno šolo, kdo bo vgradil vanj prve zidake njegove mlade osebnosti in znanja ter kakšni bodo ti zidaki. Prav dolgo si verjetno ne bomo mogli več privoščiti napak, ki jih spretno popravljajo v veroučnih skupinah in drugje, kjer pa doseženi rezultati in uspehi niso vedno v skladu s cilji in nalogami družbe, v kateri živimo in delamo.

Zato mladi menimo, da bi gradnja novih kapacitet na področju otroškega varstva morala biti v prihodnjem srednjoročnem obdobju med prioritetskimi investicijami in to v večjem obsegu, kot je načrtovano.

Vzporedno s temi ugotovitvami se močno izpostavlja kadrovski problem. Iz analize ne znamo razbrati, ali bo devet novih vzgojiteljic, kolikor jih v obravnavanem obdobju SIS načrtuje, predstavljalo zadosten priliv novega kadra za opravljanje novih, še zahtevnejših nalog in za delo s tako povečanim številom otrok. Predvidenih imamo le pet štipendistov, na CSS pa kar 72 učnih mest v programu izobraževanja za pedagoške usmeritve vseh smeri, med njimi tudi za vzgojiteljice in to po dosedanjih izkušnjah v ne tako majhnem številu. V specifičnih ženskih kolektivih VVO verjetno moramo računati tudi na osip kadra, pa na vrsto bolezenskih in porodniških izostankov, ki jih ne bomo več smeli mašiti z včasih vprašljivimi (predvsem strokovno) suplentkami. Da kadra v vrstici nikakor ni zadosti, pričajo današnje, za 30% presežene skupine, v katerih ni mogoče ustrezno kvalitetno delo. Vzgojiteljice so dodatno obremenjene še z 80-120 urnim programom, tako da ob načrtovanih ali zaželenih 10-15% preseženih skupinah še dodatnega angažiranja ne moremo pričakovati. Tudi pri otroškem varstvu se zadnje čase srečujemo z neustavljivo rastjo cen, ki potrebo po predšolski vzgoji počasi spreminja v privilegij boljše situiranih staršev. Različno visoke cene v različnih vrsticah v naši občini kažejo, da se z organiziranim in racionalnim delom tudi tu da marsikaj storiti (ogrevanje, vzdrževanje, kuhinja, administracija itd.).

Glede na vedno boljše sodelovanje vrtcev za Glasbeno mladino Jesenice, ki s svojim programom že skrbi za pestrejšo glasbeno vzgojo najmlajših, bi jo seveda vsaj z besedo kazalo omeniti tudi v planih novega srednjoročnega obdobja. Pa ne samo to: sistemska povezava z družbenimi organizacijami in društvi, ki bi vsebinsko nedvomno obogatila program predšolske vzgoje in interesnih dejavnosti naših malčkov, bi morala biti skupnosti otroškega varstva v prihodnjem obdobju važen in vsekakor zelo primeren cilj.

VVO bi morale najti še boljše pogoje zavarosti, predvsem v zvezi s poznavanjem učnovzgojnega programa. Tako bi starši uspešneje in v pravi smeri nadaljevali z razvijanjem v vrstici osvojenih osnov.

KULTURNA SKUPNOST

Pri obravnavi analize razvojnih možnosti in elementov kulturne skupnosti Jesenice za naslednje srednjoročno obdobje je bila izpostavljena vrsta vprašanj, pripomb in predlogov.

Kljub na več krajih iznešenih samozadovoljnih statističnih podatkih o izredni kulturni dejavnosti občanov naše občine, mladi s stanjem in možnostmi udeleževanja v raznih kulturnih dejavnostih nismo in ne moremo biti zadovoljni. Anketa o interesih mladih in zrcalno o njihovi vključenosti v kulturna društva in skupine je pokazala na zaskrbljujoče in povsem nesprejemljive razmere. Kontinuiteta razvijanja sposobnosti se po številčno ozki predšolski vzgoji in kompleksni osnovnošolski kljub preprečevanjem in raznim protiajurnim usodno potegra. Še vedno ne znamo izkoristiti potenciala stotin pevcev, recitatorjev, desetih talentiranih likovnikov, literatov itd. Marsikdaj slišimo jadikovanja, češ, mladiki ni, so nezainteresirani in temu podobno. Pa ne bo držalo, vsaj ne ob dejstvih, ki so očitna.

Kadri. Vse kaže, da vzgojo potrebnega kadra, predvsem mentorstvega, žal že vse predolgo le načrtujemo, kaj prida pa ga nismo uspeli pridobiti. Če smo ga, potem so rezultati, ki jih s svojim na novo pridobljenim znanjem dosežajo v posameznih sredinah, premalo opazni in motivirani. Programi so v večini kulturnih organizacij še vedno franc-jozevski, brez novih vsebin in prijemov, ki bi mlade, postavljene pred dosežke nekaterih drugih sredin preko televizije ali radia, spodbujali in angažirali. Vzgjajali smo lutkarje, pa filmske kritike, pa kulturne animatorje, pa režiserje itd. Kje so in kje je njihovo delo? Smo kadrovali načrtno ali slučajno? Smo predvideli naloge novih, usposobljenih kadrov? Mladi zahtevamo red in načrtnost na tem področju. Nikakor ne želimo spodbijati entuziazma in v delo vloženih prostih ur mentorjev, Julke Dolžanove in njej podobnih. Zavedati pa se moramo, da so večino tistega, kar so vedeli in znali, že razdali in da bi jim že dolgo morali načrtno pomagati pri iskanju novih, mladih moči, ki bi bili sposobni prevzeti breme odgovornih nalog in dati kulturni novega poleta. Ki bodo znali voditi kulturno dejavnost tako, da bo zanimala tudi mlade, jih usposabljal, animiral, pripravila na vodenje in ustvarjanje kulturne politike danes in v prihodnje.

Pri organiziranju izobraževalnih oblik bi se morali veliko bolj kot doslej orientirati na občinski pro-

stor. Seminarji, ki jih organizira republiška ZKO, so dragi, zato bi morali tam sodelujoči jesenški seminaristi osnove spoznati že doma. Predvsem pa bi jih morali spoznati na delu, v praksi in s tem upravičiti nadaljnje usposabljanje. To seveda zahteva evidenco, strokovni pristop, usmerjanjem, načrtovanje, za to pa končno tudi imamo strokovne profesionalne kadre na kulturni skupnosti.

Amaterska kulturna dejavnost. Zadnja skupščina ZKO Jesenice je jasno dokazala, da nam je v programih veliko važnejša kvantiteta kot kvaliteta. Vse kaže, da pri načrtovanju v zvezi z močjo in uspešnostjo posameznih društev odloča število tipičnih strani, pa naj bodo v programu izleti, likovno-kritični debatni večeri, sodelovanje godbe na pogrebih itd. Točke, ki opredeljujejo lastno produkcijo gledaliških večerov, pevskih ali drugih koncertov, klubske dejavnosti v pravem pomenu besede itd., so v manjšini. Proslave najdemo v finančnih planih krajevnih skupnosti in društev ob enem. Skratka, vse kaže na to, da je kulturna politika oz. programiranje v veliki meri stvar naključja in bolj ali manj na roko napisanih programov v časovni stiski iztekajočih se planskih rokov. Pa vendar bi to politiko morali voditi. Posameznim društvom bi morali svetovati, kaj so sposobna uprizoriti, zaplesati, skratka, kako načrtovati, da bo skupna ponudba jesenške amaterske kulturne dejavnosti potrebam in zahtevam blizu ter da bo odpirala perspektivno napredka, na pa deset in desetletnega stopicanja ma mestu, stagnacije ali celo nazadovanja. Sredstva, namenjena amaterski dejavnosti, so majhna, zato se bomo morali še veliko bolj potruditi, da bodo načrtovano, predvsem pa razumsko trošena.

O kadrih smo že govorili, pa vendar bi še posebej radi podčrtali vlogo in mesto aktivne, v društva vključene mladine, oziroma deklarativno sicer opredeljene skrbi za kulturno, pa tudi družbenopolitično vzgojo mladih v teh sredinah. Še vedno ugotavljamo, da predstavljajo mladi aktivno jedro skoraj vseh društev v občini. Po drugi strani pa je še vedno zelo malo sredin, kjer imajo možnost organizirano vplivati na programsko in finančno politiko društev, kjer so vključeni v upravne odbore, kjer jim želijo zaupati vodenje društev. Taká politika je milo rečeno kratkovidna, njene rezultate pa že beležimo tako na področju kulture kot športa in drugih dejavnosti: mladih kadrov, ki bi vodili barko dalje, ni! Pa ne zato, ker ne bi želeli, ampak zato, ker jih v to nismo uvajali, ker so jim bila vrata prepogosto zaprta, ker je bilo tako prijetno držati vajeti v rokah deset, dvajset ali še več let. Danes zrele mlade generacije ni več med aktivnimi, osnovnošolci in srednješolci tlačiti na odgovorna mesta, pa res ne kaže. Koliko časa še tako?

OK ZSMS Jesenice je lani pričela z akcijo ustanovljanja mladinskih aktivov po društvi. Razen v treh športnih kolektivih jih niso spoznali za potrebne, pa čeprav v vseh sredinah mladim nudijo izredne možnosti za organizirano vključevanje v razreševanje problemov sredine, ki jih interesno privlači. Ker ne gre za birokratsko, administrativno akcijo občinske konference, ampak za korenite vsebinske spremembe, pričakujemo v prihodnje boljše odzive v kulturnih društvih in skupinah. Prepričani smo namreč, da bodo perspektivno gledano prav mladinski aktivni kovačnice novih kadrov tudi v kulturnih skupinah.

Vsa društva v poročilih izpostavljajo tudi načrtovano dejavnost v zvezi z rastjo idejnopolične in družbene zavesti članstva, torej tudi mladine. Poročila o tem govorijo, mladi pa bolj malo vedo! O tem, kako skupno z vzgojno-varstvenimi organizacijami in šolami načrtujemo organizirane možnosti za aktivnost predšolske in osnovnošolske mladice v prostem času, kako smo vodili planirano akcijo za ustanavljanje šolskih društev, ki naj bi bila kadrovska baza in osnovna šola samoupravljanja na področju kulture, kako razmišljamo o kulturni dejavnosti na srednjih šolah in se z olajšanjem izgovarjamo na vozače itd., ne bi razpredali, saj bi predolgo trajalo. Imamo pa pravico zahtevati, da se razmere na tem področju korenito spremenijo na bolje. To so iniciative - dajali smo jih tudi doslej in marsikatero smo potem sami izpeljali (pevski zbor, folklorna skupina, pred leti glasbena mladina, pa klubska dejavnost in filmsko gledališče). V prihodnje zahtevamo resnejši pristop k pobudam mladine in ne le iskanje družbenopolitične pomembnosti in podpore takrat, ko se bomo menili in morda tudi zmečili o kulturnem domu na Jesenicah. Predvsem pa si ne želimo več dopisov kulturne skupnosti, ki bo ob siceršnji problematični kulturnopolitični »strokovnosti« in načrtovanosti govorili o nestrokovnih pristopih mladih k reševanju bistvenih kulturnih vprašanj, za katere smo že plačevali seminarje strokovnjakov, ki pridobljeno znanje (?) čuvajo

zase. Bolje z voljo in interesom kot nič!

Kulturni dom. Nedvomno je potreben in malo je mladih, ki bi tej prepotrebni investiciji nasprotovali. Vendar pa imamo pripombe. Idejni načrt, ki je v izdelavi, predvideva vrsto dvoran, pa še cel kup drugih prostorov, ki pa jih v programih ostalih »prizadetih« (DU, glasbena šola, SIS itd.) ni zaslediti. Poleg tega s telegrafsko predstavljenim projektom (ponovno!) ne bomo rešili prostorske stiske kulturnih dejavnosti, ampak pridobili vrsto lepih prostorov, kjer si bomo lahko ogledali zaključene izdelke, tako dramske, glasbene, baletne itd. Kje, v katerih prostorih naj bi vse to nastajalo? Ali ne bi kazalo razmišljati o hkratni usposobitvi prostorov v Titovem domu, ki ga čaka nejasna prihodnost? In končno, koliko smo razmišljali o prostorih za delo mladih (športni in rekreacijski ples, glasbeni klub itd.)? Če želimo zastavljeno akcijo dobro izpeljati, bo nujen veliko bolj strokoven in tudi odgovoren pristop k pripravi ustreznih dokumentov, saj delovni ljudje vedno redkeje kupujejo mačka v žaklju.

Mnenja smo, da bi kazalo obširno spregovoriti o nadaljnji zasnovi Listov (priloga Železarja), ki so predvsem vsebinsko sem ter tja brez jasne orientacije. Glede na že obnovljeno plesno dejavnost (OK ZSMS je prvi tečaj pravkar zaključila in priprava vse potrebno za ustanovitev plesnega kluba) pričakujemo s strani kulturne skupnosti pomoč za okrepitev začeti prizadevanj. Folklorno dejavnost bomo morali spodbuditi predvsem v šolah, kjer je sedaj brez prave usmeritve in podrejena slučajnim potrebam za šolske prireditve in proslave. Obvezno bi bilo treba organizirati seminar za nove koreografske moči, saj interesa med mladimi plesalci ter nekdanjimi folklornimi animatorji ne manjka. Na glasbenem področju bi le kazalo spregovoriti nekaj več besedi o jesenški glasbeni mladini, saj je trenutno edina kulturna institucija, ki v celoti pokriva glasbenokulturno vzgojo mladih od vrtcev do delovne organizacije. Glede na dejstvo, da od lani skrbi glasbena mladina tudi za abonmajski program, namenjen delavski mladini in odraslim občanom, si ne znamo razložiti, kdo bo v prihodnjem obdobju skrbel za organizacijo glasbenih prireditev ter kako to, da bo ob manjšem obsegu prireditev razpolagal z bistveno večjimi sredstvi. Če gre ponovno za drobnjakarstvo, se s tem nikoli ne bomo strinjali!

V programu razvoja knjižničarske mreže bi kazalo razmišljati o vključitvi slovenske knjižnice v St. Jakobu v Rožu med podružnične knjižnice naše občinske. Akcijo za ustanovitev knjižnice v St. Jakobu OK ZSMS prav sedaj uspešno zaključuje, s sistemsko rešitvijo pa bo nujno potrebno preseči enkratnost ali manifestativnost te humane pobude jesenške mladine. Razmišljati bi bilo treba tudi o organiziranju izposojevalni mreži po samskih domovih, saj je nesmotrno, da so razmerno bogat fond srbohrvatskih knjig neprebran leži na policah. S tem bi močno popestrili sibo kulturno življenje delavcev iz drugih republik.

Likovna dejavnost DOLIK je vse preveč zaprta v okvire članstva. Sem ter tja polobratna dejavnost jesenških likovnikov se bo morala obrniti k vzgoji in animaciji mladih likovnikov, saj drugače perspektivno ne more pričakovati drugega kot počasen zaton. Zato ponovno oživljamo pobudo o ustanovitvi likovne mladine na Jesenicah, ki so jo nekateri ob prvem poskusu kratkovidno raztrgali.

Filmsko gledališče je že dolgo želja številnih mladih Jesenčanov, ki ob pretežno slabem komercialnem filmskem sporedu ne morejo širiti svojega znanja in spoznanja o sedmi umetnosti. Nestrokovni pristop, ki je bil ob javni tribuni o filmski vzgoji očitna mladim organizatorjem (kljub strokovni pomoči ZKOS), se je v vsej širini pokazal prav na prvi (in doslej edini) seji odbora za filmsko dejavnost kulturne skupnosti Jesenice. Z razdelitvijo petih starih milijonov v program kinematografskega podjetja filmske vzgoje mladih »strokovno« ne bomo ne spremenili, ne rešili. Nedvomno bo s skupnimi naporji treba oživiti prizadevanja za delo kulturnih animatorjev v TOZD, saj kaže, da smo kar nekako zaspali.

O planih drugih SIS bomo spregovorili v naslednji številki.

Slavko Mežek

Dopisujte v Železarja

JOŽE ROZMAN TAJNA VARNOSTNA SLUŽBA KID NA JESENICAH 7

V surhu pregleda uprašanj, ki se štejejo zlasti tovarne v Celju, smo se popokalne odpeljali v Celje in tam razpravljali z g. Adolfom Westnom in dr. Riho. Tudi tu se je moglo konstatirati, kako si lasti sodišče protistavljeno kompetenco in je bilo potrebno žal ugotoviti, da ustavno ne obsega pri nas instanc, ki bi izvajale spore med upravnimi oblastmi in sodiščem. Zlasti smo tu našli razpravljati o škodljivem agitatorskem vplivu oseboito g. advokata Reismanna, ki je s polno žilavostjo ob obseženem podrobnem poznanju cele materije delovnega prava stalno priobčuje agitatorske pravne članke v Delavski politiki in tako unaprej pripravlja razpoloženje pri sodnikih za vse bodoče sodne slučaje. Topogledno sta priporočala oboja inšpektorja to, kar sem že svoječasno predlagal, da bi se v okviru zvez industrialcev angažiralo advokata, ki bi zastopal vse člane in obravnaval delavko pravna uprašanja in istočasno publicistično vršil pravo agitacijo. Iz vsega navedenega sledi, da je položaj v pogledu raznih višjih tožb izvrjajočih iz delavske zaščitne zakonodaje nesiguren in je neobhodno potrebno poduzeti korake, ki bi sicer počasi in naporno, pri tem pa sigurno situacijo zboljšali, zlasti ko je potreba neovomno ugotoviti, da je delojemalska stran s svojimi pravnimi zastopniki agilnejša, bolj dosledna in bolj borbena, kakor pa delodajalci.

G. inšpektor Savkov je prišel na te razgovore na naše povabilo vključno službenim težkočam in je seveda potrebno njegove stroške in trud honorirati.

Dogovorili smo se z njim da bode to uredil g. I. K. Panič in prosim, da se mu izda tozadevno navodilo.

V oceno za odmero honorarja najvjamam sledeče: g. inšpektor Savkov je potoval iz Beograda v Ljubljano v noči od 18. na 19. prišel v Ljubljano 19. zjutraj, vodil cel dan opisane razgovore in se vračal ponoči od 19. na 20. t. m. v Beograd.

Jesenice, dne 20. 7. 1937.

Iz vsega tega je povsem razvidno, da so hoteli institucije delavskih obratnih zaupnikov povsem podrediti odločanju in kontroli podjetnikov in zbornici, da bi le-ti odločali, kdo bi bil primeren in zaupanja vreden, da zastopa v podjetju delavske interese.

V nadaljevanju citiram v prevodu iz nemščine pismo poslano z Jesenice Westnu v Celje:

Gospod 19. januar 1937
August Westen, Celje
Mapa št. 20

Glede poročil o zadnjem delavskem zborovanju v nedeljo, dne 17. t. m., sem se na policijskem komisariatu informiral, če je Perko zares govoril o lažeh itd., kakor je bilo pripominjeno v poročilu gospoda Humra, vendar teh besed ni slišal niti policijski komisar, niti policijski kontrolor, niti vrhovni čuvaj, nasprotno vsi trije potrjujejo, da ni samo Perko, marveč sta tudi Kralj in Tine Zupan apelirala na navzoče, da odklonijo strokovni časopis (mišljen je Tovarniški vestnik, prip. pisca), ker z njim zasledujemo edini cilj, da bi odvrgli pozornost delav-

cev, da bi mi lahko zasledovali naše cilje.

Policijski komisar me je nato še uprašal v kakšne namene potrebu-

VOĐSTVO KID NI ŠTEJLO S SREDSTVI IN NAGRADAMI ZA KONFIDENTE

LOVRO HUMER
Račun. Varnostna služba

Jesenice, 31. maja 1937

Obracun

za prispevke, katere sem izplačal iz glavne blagajne določenim osebam:

za april dvignjeno pri glavni blagajni 6.700 din	
Policijski za konfidente	1.400 din
Uradnikom policije — stanovanjske doklade	800 din
Policijskemu agentu Schlemitzu	390 din
Konfident K., honorar za april	450 din
Konfident K., obračun	1.500 din
Konfident St., honorar za april	450 din
Konfident St., stroški za marec — april	150 din
Konfident W. W., honorar za april	450 din
Konfident 216, honorar za april	450 din
Konfident M. I., honorar za april	150 din
Konfident M. I., posebna premija za prijavo tatvine železa	250 din
Konfident M. I., honorar za april	150 din
V. N. premija za najdeno železo	100 din
Saldo	10 din
Skupaj	6.700 din
Saldo k mojim stroškom	6.700 din
	10 din

Prevod iz nemščine:

LOVRO HUMER

Jesenice, dne 31. 5. 1937

V mesecu juniju bom za mesec maj potreboval zapadle zneske za mesec maj in sicer:

Policijski za konfidente za mesec maj	1.400 din
Policijskim uslužbencem — stanovanjske doklade	
— Penko 200, Brezan 200, Lasič 400, Jelincič 300	1.100 din
St. honorar za maj	450 din
St. stroški za opravljeno delo	130 din
Konfident W. W. honorar za mesec maj	450 din
Konfident št. 216 honorar za mesec maj	450 din
Konfident M. I. honorar za mesec maj	300 din
Konfident M II honorar za mesec maj	150 din
Konfident WZ honorar za mesec maj	150 din
Za nepredvidene izdatke	120 din
Skupaj	4.700 din

Med arhivom smo zasledili tudi poročila o izdatkih in plačilih policijskim agentom in konfidentom. Tako se glase:

KRANJSKA INDUSTRIJSKA
DRUŽBA Jesenice — Fužine.
22. 1. 1937

OBVESTILO

Lovro Humer
Gospod generalni direktor!
din 1.800 je namenjenih trem agentom policije in to:
din 1.200 za Koritnika in Šlemica za plačilo konfidentom v mesecu januarju
din 600 za Žitka in sicer za stroške, ki jih je imel dosejati. Žitko je s tem zneskom izplačan in ne dobi ničesar več.
din 500 je namenjenih konfidentu, ki nam oskrbuje vsa poročila in sicer za njegov izredni honorar in stroške, ki jih ima, poleg tega za mezde, odnosno nadure, ki jih zamudi zaradi vseh stvari
Z odličnim spoštovanjem
vdani Lovro Humer l. r.

KAKO IN KAJ SO VOĐSTVU PODJETJA POROČALI KONFIDENTI?

Kako natančno in precizno so bila napisana poročila, ki so jih dali

jemo pojasnilo in je menil, da upa, da ne zaradi posega odnosa odpustitve dotičnikov, proti čemur nas nujno sviri, ker bi v tem primeru nastopila vstaja, ki bo strašna. Torej tudi tu strah pred ulico. Kakor mi je komisar zaupno povedal, je zaprosil za ojačanje in je slišal, da bodo v primeru stavke delavci najprej skušali ustaviti obratovanje pogonskih central, da ne bo nobenega toka na razpolago.

Z odličnim spoštovanjem.

»Skušam popraviti, kar je zagrešila lahkomišelnost. Pošle, to sem že sklenila, bom nanjo pazila. Jeseni je ne bom pustila v Ljubljano. Doma bo. Če ji rojijo po glavi neumne misli, če je skregana z dobrim, naj poskusi, kakšno življenje jo čaka, če bo morala služiti kruh z rokami. Naj poskusi. Trdo delo jo bo bolj spametovalo, kot besede in prošnje.«

»Pustiva zdaj Bredo. O Maticu se pogovoriva.«

»Sva se že. Dve možnosti sta: hudo zoprna, da ga zgrabijo pri nas, blažja, če ga primejo neke ob poti.«

Zgрозil se je ob miru, prepiranju, ki je velo iz Kristinih besed. Ni bilo videti, da bi omahovala, da bi podvomila v pravilnost svoje odločitve. To je bilo grozljivo.

»Kristina, si premislila, da boš imela na vesti uboj, smrt človeka. Dobro veš, da ne bo preživel, če ga dobi v roke Jan. Misliš, da boš mirno prenašala krivdo, da te smrt ne bo preganjala v sanjah? Kristina, si pomislila, kako bo to sprejela Breda?«

Kristina je mirno počimala. Z nekoliko hripavim, suhim glasom je se potrdila odločitev.

»Premislila. Tudi zaradi Breda tako ravnam. Živ človek zmerom budi upanje. Za mrtvim lahko le žaluje. V življenje ga ne priključim.«

Obupan je premišljal, če je res vse tako neizprosno, da za Matica ni rešitve. Njegove smrti ni želel imeti na svoji vesti. Ampak žena mu jo je vsiljevala, prav tako Jan. v ozadju vsega njihova posest, bogastvo, ki ga ne smejo izgubiti...

VI.

Ni se navzel Bredine žalosti, ko mu je povedala, da ga bo oče ponovi odpeljal na varno. Celu njene solze, ki so bile tako čiste, ga niso bolele. Kot da bi bile brez vpliva na njegovo bolečino, ki je bila že brez tega zelo huda. Očital si je, da bi moral vriskati od veselja, da bo bližje tovarišem, da si bodo oddahnili, ker je živ, borci veseli, ker bo spet kmalu v četi. Občutil pa je le pekočo tesnobo, ki je boleče vrtala v njem. Zapušta Bredo. To prelepo dekle, ki jo ima tako neznansko rad.

VINKO TRINKAUS 31 IZDAJA

Stegnil je roke in Breda je poletela k njemu. Naladno jo je objel, čutil je njene lase ob licih. Z roko jo je nežno božal po hrbtu, tilniku, da je vznemirljivo zadržala. Tako bi jo držal, večno. Dolg, trepetajoč poljub je samo še podaljšal zamaknjeno srečo. Občutil je popolno srečo, brez telesnosti. Saj se bova ljubila, prav tako srečno, nežno, ko bova hotela drug drugemu dati vse najlepše, kar je v nama. Razdajala se bova in vzbunjena premišljala, kaj bi še lahko dala.

»Matic, prav čudno, kao si nežen. In tako močan. Matic, saj veš, kako rada te imam. Čutiš?«

»Vsa si v meni. Odzvanjaš v vsakem delčku mojega telesa. Samo zamišlim, pomislim in čutim, kako me ljubiš. Breda, pravijo, da hudo zaljubljene rada napada ljubosumnost. Tako neizmerno ti zaupam, da niti ne pomislim, da bi bila lahko še koga drugega. Samo moja.«

»Le srečno zaljubljena čutita enako.« je šepetaje dahnila Breda in zadržala. »Matic, ljubiva se.«

S strahom se je ozrl v njen obraz, potlej v vrata. Breda je stopila k vratom, zaobrnila ključ, potlej je pomignila proti brzostrelki.

»Streljaj, če bo kdo skušal motiti.«

Presunjen ob tej besedi je strmel v Bredo. Imela je zamaknjen obraz, pripravljen na predajo. V njem ni bilo nič trpečega, niti kančka obžalovanja, dvoma. Trdno prepričanje, da se mora zgoditi.

Stala je sredi sobe in se počasi slačila. Zardel je, pričakovanje, da bo videl Bredo golo, je bilo le prevzmemljivo. Njena srečna spogledljivost je odganjala sram, da je tudi sam vse bolj sproščeno čutil, da se pač mora zgoditi.

Prsi niso bile velike, brez velikih temnih kolobarjev. Vse prej majhne, kot razkošno, mladostno napete. Vitko telo je bilo videti čvrsto. Čeprav ni bilo v pasu ravno prsičipjeno, je kazalo na mikaven, upogiben lok, nagnjen k lahjemu pozibavanju. Košat trikotnik med boki se je v vse ožjem pasu nadaljeval in izginjal. Breda se je smehljala in čakala. Iskre v očeh so se večale. Matic pa je strmel. To podoba si mora ohraniti v spominu. Slutil je, da ga bo spremljala vse življenje. V vsakem bridkem trenutku, ko jo bo priklical v spomin, ga bo navdala s srečo.

Tudi ljubljenje je bilo drugačno. Med njima je izginila zadnja senca odtujenosti, zliha sta se v eno. Ni ju grabila silna strast, premočno sta čutila omamljajočo lepoto, ki se je razlivala in ju nosila kot na nekakšnih valovih sreče.

Ko sta oblečena ležala, tesno prižeta, je Breda trepetaje dahnila:

»Matic, grem lahko s tabo? Saj so pri vas tudi partizanke?«

Zadržal se je. Na to ni pomislil. Breda, partizanka? Prevalil se je na bok, se dvignil na komolce in gledal Bredo. Srečna se je smehljala.

»Breda, boji se nekaj drugega, težkega. Saj so zelo prijetni trenutki, so tudi dnevi brez boja. Žal pa so obdobja, ko je še krepkim fantom težko. In prav ti trenutki so odločilni.«

O RAZVOJU TOPNIŠTVA V IX. KORPUSU NOV IN POS

21

VLADIMIR SUŠNIK KULTURNO PROPAGANDNO DELO V ARTILERIJSKIH ENOTAH

Radio poročila smo izdajali vsak dan in gledali na to, da se je pri političnih urah podajal pregled vojaških in političnih dogodkov.

Na dan vojaške prisage 27. avgusta 1944 je izšlo naše glasilo Topničar. Posrečilo se nam je nabaviti razmnoževalni aparat na katerem smo tiskali Topničarja. Med pokretom smo dobili v našo enoto tudi risarja, katerega naloga je risanje načrtov in skic za potrebe štaba artilerije, poleg tega pa nam ilustrira tudi naše časopise, oziroma glasila ter izdeluje lepake.

Naš propagandni odsek sedaj obsega: propagandnega referenta, vojnega dopisnika, ki je obenem pevovodja, in risarja.

Naše glasilo Topničar, bo odslej izhajalo vsak mesec, namen pa imamo v čim krajšem času izdati tudi pesmarico za naše enote.

Načelnik štaba-podporočnik Propagandni referent
Mitar Raičević s. r. (podpis nečitljiv)

V artilerijskih enotah se je velika pozornost posvečala pisani besedi, katere je bila izražena predvsem v obliki glasil, stenskih časopisov, radijskih poročil in podobno.

V začetnem obdobju so v glasilih izhajali predvsem literarni prispevki borcev, v katerih so opisovali svoja doživljanja, akcije in spomine. Pozneje pa se je oblika glasil menjala tako, da je poleg literarnih prispevkov, kateri pa niso prevladovali, vsebina glasil zajemala tudi kroniko dogodkov enote ter strokovne članke iz področja topništva, topografije in propagande, kateri so služili tudi starejšinskemu kadru v enotah kot pomoč pri strokovnem izvajanju njihovih nalog.

Glasila so v artileriji izhajala pod naslednjimi naslovi:

PESEM NAŠIH MINOMETOV je bilo glasilo prateče čete in pozneje pratečega bataljona XXXI. divizije. Glasilo je bilo odtipkano na pisalnem stroju v šestih izvodih, izšlo pa je februarja 1944 na Kladjah na Cerkljanskem vrhu.

V uvodni besedi glasila je tovariš Bogo zapisal:

»Nov list leži pred nami. Pesem naših minometov. Naš list, ki naj bo odsev vsega lepega in težkega, vseh naših teženj in stremenj.«

Mogoče bo kdo z zasmehom pogledal nanj, ker skromna je njegova oblika in kaj, da rabimo v sedanjosti pisane besede, ko je zrak prenapolnjen s klici umirajočih, ko vojna trobenta hoče preglušiti vse, ko je v vsakem poedincu razvit čut samoohrane do vrhunca.

Toda potreben je ta naš list, celo važen je. Lenin je sredi revolucije zaklical: Kultura, kultura, kultura! Tudi mi se nahajamo sredi nastajanja novega sveta, novega slovenskega človeka in še nikdar ni bilo potrebnejše, da pogledamo v tihih

trenutkih v svojo notranjost, se pogovorimo sami s seboj in poiščemo nove poti v bodočnost.

In pomočnik v iskanju teh resnic nam bo naš list. Vsakdo naj dopisuje vanj, saj življenje prinaša toliko novega, zanimivega.

Tovariš, dolgo si že pri partizanih. Doživel si že vse mogoče stvari, ki se bodo zdele nam, ki smo prišli za teboj, neverjetne. Opisi jih in v nas bo zaživel znova duh onih junakov, ki so padli za našo narodno svobodo, za pravičnejši socialni red in ob spominu na njihovo borbo in odločnost se bomo jeklenili mi vsi.

Niso potrebne visoke besede, ne iskanje globokih misli. Piši preprosto kot si občutiš, kot si doživel. V vsem pa naj bo izraz naše nepremagljive vere v zmago vsega dobrega in pravičnega, izraz zavesti, da je v nas polno umevanja naše borbe, ki gre za to, da tudi naš narod dobi svoj prostor na soncu.

Glasilo je izšlo samo enkrat, ker je kmalu zatem ko je izšlo, enota menjala svojo formacijsko obliko.

ODMEVI NAŠIH TOPOV je bilo glasilo artilerijskega divizion XXXI. divizije, katerega prva številka je izšla koncem marca 1944 v Planini nad Cerknim, druga in tretja številka, katere je bila dvojnik (za mesec april in maj) je izšla 21. maja 1944 na Šebreljah.

Vse tri številke so izšle še vedno v samo šestih izvodih, tipkanih s pisalnim strojem, vendar pa so bili posamezni članki obogateni z ilustracijami.

TOPNIČAR je bilo glasilo artilerije IX. korpusa. Izšel je v treh številkah in to:

— prva številka je izšla na Lokovcu julija 1944, razmnožena je bila na ciklostilu v 48 izvodih.

— druga številka je izšla 27. avgusta na Lokvah je to na dan prisage vsega moštva artilerije in slovesnega sprejema zastave, ki jo je štab artilerije dobil od SKOJ v Gradišču. Glasilo je bilo razmnoženo na lastnem razmnoževalnem stroju, ki nam je omogočil še široko dejavnost pri širjenju pisane besede.

— tretja številka je izšla septembra 1944 na Trnovem. Tiskana je bila v 100 izvodih in izdelana v lastni tehniki.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 80. seji 28. januarja obravnaval osnutek družbenega dogovora o uresničevanju usmeritve razporejanja dohodka, upoštevajoč stabilizacijske ukrepe v 1980. letu, delovne teze republiškega sekretariata za finance za družbeni dogovor o ukrepih za omejevanje splošne porabe v vseh slovenskih občinah. Preučil je usklajeni program komunalnega gospodarstva v občini, ki ga je pripravila posebna delovna skupina, obrazložitev oddelka za družbene dejavnosti o uporabi denarnih presežkov SIS družbenih dejavnosti iz leta 1978 in poročilo tega oddelka o pregledu hišnih števil v občini. Obravnaval je tudi predlog sklepa o uporabi sredstev solidarnosti za delno kritje škode zaradi neurja v manj razviti občini Lenart in ga posredoval v potrditev občinski skupščini. Na seji so spregovorili tudi o predlogu komisije izvršnega sveta za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve za razširitev urbanističnega načrta Radovljica-Lesce-Begunje, o pobudi za načrte, ki jo je dal Elan Begunje ter o nekaterih izrednih gradbenih lokacijah v občini. V zvezi z osnutkom meril za usklajevanje rasti zaposlenosti po OZD so sprejeli predlog ukrepov pri zaposlovanju v 1980. letu, ki jih je predlagala skupnost za zaposlovanje gorenjskih občin.

Komite OK ZK Radovljica je na 27. seji 29. januarja posvetil osrednjo točko dnevnega reda razpravi in dogovoru za usklajevanje družbene akcije za izvajanje širokih in učinkovitih ukrepov stabilizacije v gospodarstvu in družbenih dejavnostih v skladu z zvezo, republiško in občinsko resolucijo o politiki uresničevanja družbenega plana za 1980. leto. Svoja stališča bo komite posredoval v izvajanje v vse osnovne organizacije ZK. Na seji so razen tega obravnavali tudi gradivo in sprejeli skupna stališča za sejo družbenopolitičnega zbora občinske skupščine, ki je bila 30. januarja.

Na 7. seji predsedstva OK SZDL Radovljica 1. februarja so na osnovi informacij iz krajevnih konferenc SZDL ocenili varnostno politične razmere in uresničevanje sanacijskih ukrepov v TOZD, KS in SIS. Oblikovali so skupne pripombe na vsebino osnutka družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini in se seznanili s predlogom občinske zveze za tehnično kulturo za predvideno organizacijo svetovnega prvenstva radijsko vodenih brodarov modelov, ki naj bi bilo 1982. leta v Zaki na Bledu.

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Radovljica je na 18. seji 28. januarja obravnavalo osnutek dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka ter oblikovanja in porabe sredstev za osebne odhodke in za skupno porabo v 1980. letu. Na osnovi pripomb iz javnih razprav v osnovnih sindikalnih organizacijah so sprejeli osnutek družbenega dogovora o kadrovski politiki. Sprejeli so tudi izhodišča za obravnavo delovanja delegacij za občinsko skupščino in skupščine SIS v posameznih TOZD in delovnih organizacijah. Potrdili so ugotovitveni sklep o sprejemu samoupravnega sporazuma o minimalnih standardih za življenjske in kulturne potrebe zaposlenih delavcev v občini. Na osnovi delegatskega gradiva so sprejeli stališča za sejo družbenopolitičnega zbora OS in potrdili finančni načrt občinskega sveta ZSS Radovljica za 1980. leto.

V Radovljici je bila 28. januarja seja občinskega odbora ZZZB NOV, ki so se je udeležili predstavniki krajevnih organizacij ZB NOV. Osrednja tema razprave je bila namenjena oceni varnostno političnih razmer v krajevnih skupnostih in v občini ter razčlenitvi poročila o zdravstvenem varstvu borcev v preteklem letu. Dogovorili so se o izdelavi občinskega programa dela in pripravah za sklice delovnih konferenc v krajevnih organizacijah ZB NOV v februarju in marcu.

V avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici je bila v ponedeljek, 4. februarja, skupna izredna seja skupščin SIS za izobraževanje, otroško varstvo, socialno skrbstvo, kulturo in telesno kulturo. Uvodoma so se delegati seznanili z najnovejšimi ukrepi za izvajanje stabilizacijske politike na področju družbenih dejavnosti in uresničevanje resolucije SR Slovenije za 1980. leto. V nadaljevanju so po obrazložitvah predstavnikov izvršnega sveta OS in strokovnih služb SIS sprejeli nove izračune prispevnih stopenj za financiranje dejavnosti posameznih SIS v občini. Sprejeli so sklep, da se znižajo te stopnje v celoti za 1,2 %. Sklepi vseh skupščin o stopnjah bodo objavljeni v uradnem listu v mesecu februarju.

Po sklepu januarske seje komiteja OK ZK Radovljica bodo v vseh osnovnih organizacijah začeli že ta mesec kandidacijske postopke in priprave za izvolitev predsednika občinske konference ZK v skladu z novo organiziranostjo in pobudo tov. Tita o kolektivnem vodenju in odgovornosti v ZK. Vsa predvidljiva opravila bodo sklenili do aprila.

Na januarskem posvetu predsednikov vseh krajevnih konferenc SZDL iz radovljiske občine so se dogovorili o merilih za podeljevanje vsakoletnih občinskih priznanj Osvobodilne fronte, ki jih OK SZDL podeljuje na predlog žirije pri predsedstvu OK SZDL za praznik OF 27. aprila. Skrajni rok prijavi kandidatov za letošnja priznanja OF je do 15. marca.

Na 7. seji koordinacijskega odbora za proslave pri predsedstvu OK SZDL Radovljica 24. januarja so sprejeli okvirni program proslav in drugih večjih prireditve občinskega pomena za 1980. leto. Predlagali so, da bi 1981. leta prevzela celotno financiranje kulturnih programov za te prireditve Kulturna skupnost na osnovi svobodne menjave dela. Finančni načrt pa bo izdelala Zveza kulturnih organizacij Radovljica. Predlog bo obravnaval tudi svet za razvijanje revolucionarnih tradicij pri OK SZDL, pred tem pa naj bi krajevne skupnosti in OZD poslale programe svojih proslav.

Izvršni svet OS Radovljica je na predlog urbanistične inspekcije v januarju odobril za rušenje črnih gradenj iz občinskega proračuna za 1980. leto 429.055 din. Povračilo stroškov rušenja bo na osnovi zakona o upravnem postopku od kršilcev izterjal oddelek za gospodarstvo in finance.

Upravni organ za družbene dejavnosti pri občinski skupščini Radovljica je spričo ugotovitev, da v občini še vedno oštevilčenje hiš ni zadovoljivo, opravil pregled v vseh krajevnih skupnostih. Pri tem so pregledniki našli na izredno velike pomanjkljivosti. Še vedno je precejšnje število lastnikov hiš, ki nimajo hišnih števil, ali pa njihove tablice niso vidne. Hišnih števil nimajo na območju občine kar 217 lastnikov počitniških hišic. V bodoče bodo kršilce odluka o postopku in načinu oštevilčenja hiš predlagali sodniku za prekrške.

Po programu družbenopolitičnega in strokovnega izobraževanja prosvetnih delavcev iz radovljiske občine je bil zadnje dni januarja tridnevni seminar na Bledu, v Lescah in v Radovljici. Obravnavane so bile strokovne teme o delu s skupino, pripravi na vzgojno izobraževalno delo, šolska tekmovanja za značko II. stopnje in o delu z učenci na nižji in višji stopnji s področja družbenopolitičnega usposabljanja o osnovah politične antropologije in politične kulture, o vlogi subjektivnega faktorja v naši družbi, o družbenem planiranju in o informiranju in komuniciranju v delegatskem sistemu.

Izvršni odbor izobraževalne skupnosti Radovljica je na 27. seji prejšnji teden na osnovi bilančnih podatkov ugotovil, da se je zbralo iz bruto osebnih dohodkov za 922.285 din manj sredstev kot je bilo predvideno. Ker bo za valorizirani občinski program izobraževalne skupnosti zmanjkalo 579 tisoč din, so na seji znižali namenska sredstva v sorazmerni višini za sofinanciranje izgradnje šolskih športnih igrišč. Dogovorili so se za oblikovanje cen izobraževalnih storitev v 1980. letu in določili roke za izdelavo osnutka letošnjih finančnih načrtov. Sprejeli so tudi o izvedbi programa družbenopolitičnega izobraževanja prosvetnih delavcev, o ukrepih za stabilizacijo, omejitvah investicijske dejavnosti in zaposlovanja, o pripravah osnutka načrta za prizidek k osnovni šoli Radovljica ter o stališčih delovnega kolektiva osnovne šole Lesce v zvezi z valorizacijo osebnih dohodkov za 1979. leto.

V dogovoru z medobčinskim svetom SZDL za Gorenjsko bo OK SZDL Radovljica preko svojih organov organizirala množični obisk razstave o življenju in delu Edvarda Kardelja na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani od 15. do 17. februarja. Razen za občane bodo organizirali skupne obiske za učence vseh osnovnih šol in dijake srednjih šol iz šolskega centra Radovljica.

Urbanistična inspekcija pri občinski skupščini Radovljica je v 1979. letu izdala 26 odločb o ustavitvi del in odstranitvi objektov, ki so bili zgrajeni brez dovoljenja. 14 primerov je še v postopku, 5 kršiteljev je pridobilo lokacijsko dovoljenje, 4 investitorji so sami porušili objekte, 1 primer je ustavljen, dva objekta so prisilno porušili, za en primer še ni pravomočne odločbe, 7 lastnikov še ni pridobilo, ali pa ni iskalo ustreznih dovoljenj.

Izvršni svet OS Radovljica je posredoval predsedstvu OK SZDL pobudo, da se prične z razpravo o uvajanju krajevnih samoprispevkov za program skupnih potreb v občini predvsem na področju infrastrukture (za sanacijo blejskega jezera, osrednje občinsko odlagališče smeti) in podobno. Skupni program potreb naj bi se vključil v občinsko resolucijo.

Veliko zadovoljstvo in radost ob obetajočem poteku zdravljenja in iskrene želje za čimprejšnjo popolno okrevanje so predsedniku Titu na zadnji seji občinskega odbora izrazili predstavniki vseh krajevnih organizacij in člani predsedstva občinskega odbora ZZZB NOV Radovljica z brzojavko, ki so jo poslali na Klinični center v Ljubljano.

Na posvetovanju o problematiki ustanavljanja dislociranega oddelka za odrasle Pedagoške akademije za glasbo v Radovljici, ki ga je pred tednom sklical izobraževalna skupnost Radovljica, so spregovorili o težavah, s katerimi se srečuje Delavska univerza Radovljica zaradi zavlačevanja in postavljanja pogojev s strani Pedagoške akademije. Pobudo za ustanovitev tega oddelka v Radovljici so dale vse gorenjske izobraževalne skupnosti. Zavod za šolstvo pa je to pobudo podprl glede na izredno pomanjkanje glasbenih pedagoških delavcev v osnovnih šolah, vrtcih in na področju ljubiteljske kulture. Ker gre zgolj za nekatere enostavne rešitve, so na posvetu sklenili, da se to vprašanje posreduje v obravnavo predsedstvu občinske konference SZDL Radovljica in medobčinskemu svetu SZDL za Gorenjsko.

Ob 70-letnici rojstva velikana naše revolucije in častnega občana radovljiske občine Edvarda Kardelja je Glasbena šola Radovljica ob zaključku prvega polletja, 24. januarja, priredila v graščini spominski koncert. O liku Edvarda Kardelja, ki je bil velik ljubitelj glasbene in pevske kulture, je spregovorila Marija Kolarjeva, gojenci pa so se v skoraj dvurnem programu predstavili s skladbami slovenskih in drugih jugoslovanskih avtorjev.

Na januarski seji izvršnega odbora Zveze telesnokulturnih organizacij občine Radovljica so sprejeli predlog pravilnika o nagrajevanju strokovnih delavcev in vadiateljev na področju telesne kulture v občini. Dogovorili so se o organizaciji zimskih tekmovanj predšolske mladine za športno značko I. in II. stopnje, o organizaciji sklepne prireditve in podelitvi priznanj ob zaključku lanskega športnih tekmovanj, ki je bilo 1. februarja v Bohinjski Bistrici ter spregovorili o novih ocenah in najemninah v telovadnici pri osnovnih šolah v občini. Na seji so bili udeleženci seznanjeni s pripravami za organiziranje smučarske šole.

Proti koncu januarja je gladino Blejskega jezera že povsem prekrila ledena ploskev in takoj privabila množice pogumnih drsalcev in kot vedno tudi blejske kegljace na ledu. Če bo ploskev dovolj trdna, o čemer ni dvomiti, bo kmalu prevažal ljudi po zamrznjenem jezeru zdaj že znameniti »ledeni vlak«.

V JANUARJU SEDEM DOBRO OBISKANIH SEMINARJEV ZA SAMOUPRAVLJALCE

Čeprav smo sproti poročali, kako so potekali seminarji, planirani za januar, je prav, da si ogledamo, kakšen je uspeh izobraževalnih oblik v celoti. Seveda se naša ocena omejuje le na številčne rezultate, kajti pravi rezultati se bodo pokazali šele v praksi, ob sprejemanju zaključnih računov in v delovanju delegatov. Šele po tem, ko se bo videlo, ali so slušatelji s pridom uporabili pridobljeno znanje v praksi, bomo lahko govorili o uspehu ali neuspehu.

Seminarji o zaključnem računu so bili štirje, namenjeni delegatom delavskih svetov in odborov samoupravne delavske kontrole. Prva dva sta bila namenjena delavcem Železarne, tretji delavcem tistih temeljnih organizacij, katerih delovne organizacije imajo sedež izven občine, četrti pa vsem ostalim organizacijam združenega dela.

Seminarji so bili deseterdni, s štirimi temami:

— Pravni, ekonomsko-finančni in družbenopolitični pomen zaključnih računov;

— Elementi zaključnega računa, s posebnim poudarkom na razporejanju in razmerjih razporejenih sredstev;

— Vloga in pomen samoupravne delavske kontrole — kot splošna pravica nadzora in še posebej pri zaključnih računih;

— Praktična izvedba postopka za pripravo in potrditev zaključnega računa in rokovnik.

Veliko je pri pripravi seminarja pomagal Albin Kobentar, družbeni pravobranilec samoupravljanja v občini. Svetoval nam je, kako razporediti seminarje, glede na to, iz

kakšne sredine izhajajo slušatelji, pomagal pri oblikovanju tem in pri izbiri možnih predavateljev.

Dobra priprava in aktualnost zaključnih računov sta pripomogla, da

Blejsko jezero v preteklih dneh (Foto B. Blenkuš)

je bil obisk uspešen. Skupaj s slušatelji se je ugotavljalo, da je obveščanje ponekod še vedno slabo. Zato se celo pri pisnih obvestilih, ki jih delavska univerza pošilja v organizacije združenega dela, saj ne pridejo do tistih, ki so jim namenjena. Še manj odmeva imajo obvestila v Železarni ali prek lokalnega radia, saj se še ni zgodilo, da bi prišli slušatelji, ki bi jih motiviralo tako obvestilo, ne glede na to, ali vedo, da je izobraževalna oblika namenjena njim, ali ne. Pač pa na slušatelje vplivajo v njihovi temeljni organizaciji: pridejo, če jih na seminar napotijo vodje TOZD, predstavniki samoupravnih organov ali drugi, ki prav tako dobijo obvestilo o pripravljem seminarju.

K dobremu obisku so pripomogli tudi predavatelji: Jelka Vidaličeva, France Taler, Bogo Frištik in Mihael Kersnik. Kvalitetna in strokovno pripravljena predavanja so na slušatelje napravila ugoden vtis.

Iz Železarne je od 120 vabljenih prišlo 52 slušateljev in 38 je bilo takih, ki so poslušali vsa štiri predavanja. Prišli so iz vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, le iz dveh ni bilo nobenega, in sicer iz TOZD Profilarna in delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve.

Iz ostalih organizacij združenega dela v občini je prišlo 56 slušateljev in le 36 jih je absolviralo seminar. Vseh slušateljev je bilo 108 in 74 jih je seminar uspešno zaključilo. Poprečen obisk je bil torej 27 slušateljev na seminar, kar je zelo ugodno. (Končalo pa jih je poprečno 18, kar je tudi lep uspeh.) V celoti pa ne moremo biti zadovoljni, saj ni bilo nobenega slušatelja iz 13 organizacij združenega dela iz občine. Ker se niso udeležili seminarjev v glavnem nečlani kluba samoupravljalcev, sklepamo, da jih je držalo plačilo za izobraževalne oblike.

Tudi seminarji za delegate SIS otroškega varstva lepo tečejo in so bolj obiskani kot seminarji za delegate, organizirani lani ali leto prej. Res je, da je bilo vabljenih veliko večje število slušateljev kot običajno. Slušatelji pa pravijo, da jih je motiviral sestanek z vodji konferenc delegacij, ki je bil, predno je delavska univerza začela s seminarji. Organizirala ga je tovarišica Hilda Zgončeva s skupnosti otroškega

varstva. Tudi njeno sodelovanje na seminarjih je veliko pripomoglo, da delo poteka v lepem vzdušju, saj so nam vse čas na voljo informacije iz prave roke.

Čeprav ta teden teče zadnji seminar za delegate te samoupravne interesne skupnosti, lahko že ocenimo, da je udeležba ugodna, še več pa je vredno praktično delo na seminarju: od globalnih vprašanj, ki zadevajo investicije v občini v naslednjem planskem obdobju, do konkretnih vprašanj, kdaj naj zjutraj začnejo vrtci z delom.

Na treh seminarjih je bilo doslej 71 slušateljev in dvotretjinsko obveznost je opravilo 55 slušateljev, ki so tudi prejeli potrdila. Poprečno število udeležencev je bilo torej 24 in 18 takih, ki jim je bila priznana udeležba na seminarjih.

In kakšni so načrti delavske univerze za februar? V prvem tednu je na programu še zadnji seminar za delegate SIS otroškega varstva. Od 13. februarja naprej pa so organizirani trije seminarji o informiranju v združenem delu. Vsi bodo trajali po deset ur in obsegali štiri teme. Potekali bodo ob sredah in četrtkih v centru srednjih šol, od 16: do 20. ure.

Vsi trije seminarji so namenjeni delavcem organizacij združenega dela v občini, ne pa železarjem. Z njimi pripravljajo izobraževalne oblike o inventivni dejavnosti v združenem delu in o varstvu okolja, ki bodo potekale v mesecu marcu.

MVM

USPOSABLJANJE ČLANOV ZVEZE KOMUNISTOV

Za uspešno delo komunistov pri razvijanju socialističnih samoupravnih odnosov ne zadostujeta samo volja in delovna vnema. Potrebno je znanje za politično delovanje, za pritegnitev množic, za prepričevanje in spreminjanje družbenih in gospodarskih razmer v svojem okolju. To izobraževanje mora voditi k povečani aktivnosti članstva zveze komunistov, k pridobivanju sposobnosti, spoznavanju in analiziranju razmer in odnosov v družbenem okolju. Komunisti se morajo predvsem v svojih osnovnih organizacijah teoretično usposobiti za akcijo, da lahko v konkretnem boju mnenj vplivajo na samoupravne odločitve.

In kako je bilo s tem usposabljanjem v jeseniški občini v preteklem letu?

S sistemom usposabljanja so vsi komunisti dosegli določen napredek, vendar z doseženim še ne morejo biti zadovoljni. Kljub večji in popolnejši organiziranosti pri usposabljanju pa je to premalo prilagojeno potrebam in krepitvi mobilizacijske in družbene vloge zveze komunistov v družbi.

Prizadevanje komisije za idejno-politično usposabljanje pri občinski konferenci zveze komunistov na Jesenicah je bilo predvsem usmerjeno v krepitev sistema usposabljanja, kjer je nosilka usposabljanja osnovna organizacija, v izpolnjevanje vsebin in metod, v iskanje oblik in metod motiviranja in razvoja individualnega usposabljanja, v poudarjanje potrebnosti sistematičnega izbora članov zveze komunistov v organizirane in pedagoško vodene oblike usposabljanja in v krepitev andragoškega in metodičnega pristopa k izvajanju vsebin usposabljanja.

V osnovni organizaciji zveze komunistov, kot temeljni nosilki te naloge, še ni prevladalo spoznanje, da je to usposabljanje sestavni del in pogoj za uspešno delovanje zveze komunistov.

Temeljni program usposabljanja članov zveze komunistov v osnovnih organizacijah je lani obsegal štiri teme, osnovne organizacije pa so vanj vključile še druga aktualna družbenopolitična vprašanja iz svojega okolja, saj so obravnavali idejno in akcijsko krepitev zveze komunistov, naloge komunistov, zvezo komunistov v boju za mir, sodelovanje med narodi in socializem v svetu ter metode političnega delovanja komunistov.

Jeseniška delavska univerza je kot izvajalec programa organizirala za te teme tudi štiri seminarje za odgovorne člane v organizacijah zveze komunistov za idejnopolitično usposabljanje. Udeležilo se jih je 238 članov zveze komunistov.

Lani so organizirali tudi štiri seminarje za sprejem kandidatov v zvezo komunistov, ki jih je obiskovalo 118 slušateljev, ki so seminar tudi uspešno dokončali. Seminar je obsegal 30 ur.

Dva seminarja za novospregjete člane zveze komunistov je dokončalo 54 novospregjetih članov in tu beležijo velik osip. Komisija za idejnopolitično usposabljanje je dogradila program tega seminarja, da bi se lahko člani čimbolj uspešno vključevali v delo osnovnih organizacij.

Občinska partijska politična šola je najbolj zahtevna in hkrati tudi najbolj uspešna oblika idejnopolitičnega usposabljanja. Lani so organizirali dva oddelka, ki pa sta bila za realizacijo drugega dela programa združena v en oddelk, ki ga je dokončalo 39 članov, vabljenih pa jih je bilo 47. Tudi program občinske politične šole je bil deloma popravljen, tako da je obsegal bolj aktualne družbenopolitične teme.

Ob tem naj še povemo, da je trimesečni seminar iz teorije in prakse marksizma obiskovalo sedem članov, poleg tega pa sta enoletno šolo pri CK ZKS in politično šolo Josip Broz-Tito obiskovala po en član zveze komunistov iz jeseniške občine.

Lani je občinska konferenca zveze komunistov posvetila večjo pozornost temeljnemu programu usposabljanja in zato je potrebno preveriti realizacijo tega temeljnega programa, večjo pozornost posvetiti skrbi za usposabljanje predavateljev, pa tudi komisija naj bi spremljala idejnopolitično delo in ne bila samo odgovorna za to usposabljanje.

V letošnjem letu bodo v občini organizirali temeljni program za osnovne organizacije, seminarje, šole in druge oblike usposabljanja, predvsem pa spodbujali samoizobraževanje članov.

S temeljnim programom je določena samo minimalna obveza vsake osnovne organizacije in vsakega člana na tem področju. Vsaka osnovna organizacija mora določiti člane, ki bodo posamezne teme predstavili, tekoče spremljati problematiko v okolju ter tudi primerjati prakso z načeli. Na področju samoizobraževanja bo potrebno načrtno delo, tako da bo to izobraževanje lahko res uspešno.

Med organiziranimi, usmerjenimi in pedagoško vodenimi oblikami tega usposabljanja pa velja omeniti seminar za kandidate za sprejem v

ZK, ki obsega 30 ur. Seminar za novospregjete člane traja 40 ur, vključuje pa predavanja, razprave in seminarsko delo.

Letos naj bi občinsko partijsko politično šolo obiskovalo 60 slušateljev, program pa obsega 120 ur.

Medobčinsko študijsko središče in komite občinske konference zveze komunistov organizirata tudi dopisno šolo marksizma, ki naj bi jo letos obiskovalo od 15 do 20 kandidatov. To usposabljanje je namenjeno vodjem idejnopolitičnega izobraževanja, pa tudi drugim. Delo in študij temeljita na individualnem usposabljanju, delu v skupinah na študijskih srečanjih z mentorjem. Srečanja so enkrat tedensko v popol-

OBČINSKA KONFERENCA ZKS O IDEJNOPOLITIČNEM USPOSABLJANJU

V sredo, 30. januarja, je bila na Jesenicah 13. seja občinske konference zveze komunistov, za katero velja uvodoma reči, da se je delegati spet niso zadovoljivo udeležili.

Najprej so potrdili sklepe zadnje seje konference o uresničevanju vloge in nalog komunistov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. Med njimi velja omeniti, da morajo vse osnovne organizacije do 1. marca v usklajeni družbeni akciji oceniti delovanje delegatskega sistema in pri tem s posebno pozornostjo analizirati vlogo in aktivnost komunistov v delegacijah in samoupravnih organih, strokovno pomoč služb in poslovnih organov za ustavno opredeljeno delovanje delegacij in samoupravnih organov, kvaliteto in pretok informacij, uveljavljanja in usklajevanje interesov v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti in uresničevanje vsebine samoupravnih dokumentov, družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov.

Delegati so spregovorili o idejnopolitičnem usposabljanju v preteklem letu in ugotovili, da so novospregjeti člani pokazali neodgovoren odnos do obiskovanja seminarjev. V občini so v preteklem letu poleg dveh seminarjev za osnovne organizacije organizirali štiri seminarje za sprejem kandidatov v zvezo komunistov ter občinsko partijsko politično šolo. Komunisti iz jeseniške občine so obiskovali še oblike, ki so jih organizirali medobčinsko študijsko središče centralnega komiteja zveze komunistov za Gorenjsko CK ZKS in CK ZKJ.

Spominska svečanost na karavli Edvard Kardelj

SVEČANOST NA KARAVLI EDVARDA KARDELJA

V graničarski enoti Danila Džuroviča so konec januarja pripravili spominske prireditve ob 70-letnici rojstva velikega revolucionarja, misleca in teoretika marksizma Edvarda Kardelja. Osrednja proslava je bila v nedeljo, 27. januarja – na dan obletnice rojstva tov. Kardelja – na karavli, ki od 15. avgusta 1979 nosi ime po tem velikem mislecu in revolucionarju. Na proslavi so bili kot gostje tudi predstavniki komande ljubljanskega armadnega območja, skupščine občine Jesenice, krajevne skupnosti Rateče in domačini, graničarji s karavle.

Pred kipom Edvarda Kardelja so vsi prisotni z enominutnim molkom počastili njegov spomin, vojak Terzić pa je položil pred spomenik

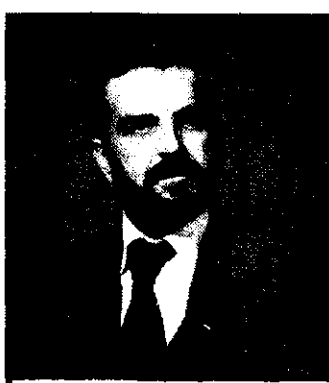
danskem prostem času po tri ure, skupaj bo od 25 do 30 srečanj.

Trimesečni seminar iz teorije in prakse marksizma, ki obsega celodnevno delo, 430 pedagoških ur, je namenjen izobraževanju delavcev iz neposredne proizvodnje, ki so se s svojim aktivnim in dobrim delom že izkazali. Za jeseniško in radovljiško občino je predviden en oddelk z 20 do 25 slušatelji.

Posebno pozornost je potrebno posvetiti kadrovanju za izobraževanje. Le-to mora biti pravočasno, sistematično in kvalitetno. Kadrovanje je potrebno zaključiti junija, za srednjo politično šolo pa maja. Ne smemo kadrovati s stališča, da dobrih delavcev ne moremo pogrešati, za to pa bomo kadrovali slabše. Kadrovati je potrebno najbolj aktivne komuniste in najboljše delavce.

Poleg tega naj bi organizirali v občini še seminar o samoupravljanju v združenem delu ter seminarje za vodstva zveze komunistov in posvetovanja. Poleg kadrovanja je potrebno posebno pozornost posvetiti tudi preverjanju uspešnosti tega usposabljanja. Le tako bomo lahko tudi videli, koliko so te oblike uspešne. Vsako leto naj bi tudi ocenjevali delo vsakega člana zveze komunistov na tem področju, hkrati pa tudi njegovo delo v samoupravnih in družbenopolitičnih organih.

Rk

V SPOMIN ANTONU FAJFARJU

V soboto, 3. februarja, smo za vedno izgubili ravnatelja osnovne šole Karavanški kurirji NOB Koroška Bela. Z njegovo smrtjo je nastala velika praznina, tako v naši delovni skupnosti, kakor tudi v celotni krajevni skupnosti. Zapuстил nas je sredi dela, poln načrtov, kako bomo skupaj usmerjali in vzgajali mladi rod, ki nam ga je zaupala družba. Toneta Fajfarja, učitelja in vzgojitelja številnih generacij, bomo tako pogrešali na področju vzgoje in izobraževanja in na področju kulturno-prosvetne dejavnosti.

Tone Fajfar je bil rojen 5. februarja 1944 v delavski družini na Koroški Beli. Otroška leta je preživel v težkih poveljnih letih. Kljub temu se je pridno učil in v osnovni šoli Koroška Bela končal osemletno šolanje. Nato se je vpisal na učiteljske v Tolminu, kjer je diplomiral leta 1964. Po opravljeni diplomji je dobil delovno mesto učitelja na podružnični šoli v Javorniškem rovtu. V naslednjem šolskem letu se je vpisal na pedagoško akademijo v Ljubljani in leta 1968 diplomiral. Za tem je bil na naši osnovni šoli zaposlen kot predmetni učitelj, leta 1975 pa je bil imenovan za ravnatelja šole.

Bil je poln ustvarjalne moči in neizčrpne energije,

ki jo je prenašal tudi na nas, svoje kolege. Od nas je želel predanosti učiteljskemu poklicu, kakršno je čutil tudi sam.

Z veliko zavzetostjo je sodeloval z družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi v krajevni skupnosti. Svoje delo je usmeril v to, da bi šola zaživela s krajem, da bi postala središče prosvetno-kulturne dejavnosti Javornika in Koroške Bele.

Tudi kot komunist je znal poiskati pravo pot, kako približati cilje naše samoupravne socialistične družbe učencem, da bi znali nadaljevati naše delo kot upravljalci in kot dobri ljudje.

Pred dobrim letom si je veliko prizadeval, da je bila naša šola imenovana po karavanških kurirjih NOB. S svojo sposobnostjo je opravljal pomembno delo tudi na področju prenašanja tradicij NOB na mlade ljudi.

Tone Fajfar je za vedno odšel od nas prav v času, ko bo treba začeti s pripravami za novo osnovno šolo. Ravno zaradi nalog, ki so še pred nami, bomo pokojnega ravnatelja še bolj pogrešali; naša skupna naloga pa bo slediti njegovemu vzoru in nadaljevati začeto delo.

Sodelavci

ZAKONSKA SVETOVALNICA NA JESENICAH

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih je izšel leta 1976, veljati pa je začel 1. januarja leta 1977. Med drugim določa, da so skupnosti socialnega skrbstva dolžne ustanoviti zakonske svetovalnice. Namen teh svetovalnic, ki so začele z delom v začetku letošnjega leta, med drugim tudi na Jesenicah, je, da s strokovnim informiranjem in svetovanjem zdravnika, psihologa, pravnika in socialnega delavca pomaga bodočim zakoncem, da se pripravijo na skupno življenje. Hkrati pa tudi, da jima pomaga pri izvrševanju njihovih medsebojnih dolžnosti do otrok.

Doslej je v jeseniški občini obiskovalo svetovalnico, ki dejansko pomeni prvi stik z zakonom, sedem parov, ki so dobili tudi ustrezno potrdilo. Pred začetkom dela svetovalnice je bilo mnogo govoric o tem, kakaj so potrebne take svetovalnice, da to pomeni vtikanje v osebne zadeve posameznikov in podobno. Dejstvo je, da so se tisti, ki so doslej obiskovali to obliko sveto-

vanja, o njej pohvalno izrazili. Gre za to, da bodoči zakonci dobijo nekaj informacij o pomenu zakonske zveze, družine, ob tem pa tudi informacije o zaposlovanju, štipendijski politiki, pridobitvi stanovanjske pravice, otroškega dodatka in podobno.

Ob tem prvem srečanju jih seznanijo s tako imenovanim širšim svetovanjem, ki pa ni namenjeno le tistim, ki so pravkar sklenili zakonsko zvezo, ampak pravzaprav vsem zakoncem, ki bi radi odgovore na določena vprašanja. Možni so tudi individualni pogovori.

Naj še povemo, da bodo organizirali širše predzakonsko svetovanje vsak drugi ponedeljek v mesecu od 17. do 19. ure v konferenčni sobi skupščine občine Jesenice. Sodelovali bodo strokovni sodelavci: psiholog, zdravnik, pravnik in socialni delavec, ki so obiskovali tudi posebne seminarje s tega področja.

Prvo širše svetovanje je bilo v ponedeljek, 11. februarja.

Rk

NALOGE UPRAVLJALCEV STANOVANJ V OKVIRU CIVILNE ZAŠČITE

V okviru določil novega predloga odloka o hišnem redu, ki je ta čas v obravnavi v naši občini, je med drugim predvideno, da morajo večje stanovanjske hiše imeti splošne enote civilne zaščite, ki jih ustanovijo štabi za civilno zaščito v krajevnih skupnostih. Hišni svet oziroma drug upravljalac bo v sodelovanju s pristojnimi skrbel za izvajanje preventivnih ukrepov ter za opremljanje in usposabljanje splošne enote civilne zaščite.

Stanovanjske hiše, ki

imajo več kot deset stanovanj, bodo imele pripravljeno potrebno opremo za opravljanje reševalnih akcij ob naravnih in drugih nesrečah ali v primeru vojne. V to opremo sodi orodje za reševanje iz ruševin, sredstva za gašenje, nosila in priločna lekarna, komplet za dekontaminacijo, sredstva za zatemanje skupnih prostorov in sredstva za biokemično zaščito ter zaščito pred radijskim sevanjem. Hišni sveti bodo vse to morali nabaviti in čuvati na ustreznih mestih.

B.

ŽVAHEN GLEDALIŠKI UTRIP NA JESENICAH

Po precej dolgem času so v amaterskem gledališču Tone Čufar – Jesenice uspeli združiti sposobnosti in pripravljenost gledaliških delavcev in članov tega kolektiva za oblikovanje pravilne in uspešne gledališke politike. Jeseniški Talijin hram je zaživel v prerojenih oblikah dela in odnosov. Stopnjuje se število predstav, kakovost in obisk. Očitno je, da je razumnost celotnega kolektiva in nekaterih zunanjih dejavnikov prispevalo vsaj k začasnemu rešitvi opravljanja dolžnosti upravnika gledališča, kar je spodbudno vplivalo na celotno gledališko dejavnost, ki jo širša javnost ocenjuje zelo ugodno.

V tekoči gledališki sezoni 1979/80 (do konca januarja) so jeseniški gledališni amaterji popolnoma izpolnili obljubljeni gledališki program, katerega so tudi ponudili kot abonma delovnim organizacijam jeseniške občine. Poleg predstav na Jesenicah je jeseniško gledališče veliko gostovalo v raznih krajih sosednje radovljiške občine, v Kranju in v Ljubljani. Gledališče je nastopilo tudi na IV. srečanju gledaliških skupin delovnih organizacij Slovenskih železarn na Jesenicah.

Doma in na gostovanjih so jeseniški gledališni nastopili s predstavo ZAKONSKI VRTILJAK iz prejšnje sezone, s predstavama RAZBITI VRC in ČUDEŽNA SRAJCA DOPETAJCA (mladinska igra) ter RECITALOM SLOVENSKE MODERNE iz tekoče sezone.

ZAKONSKI VRTILJAK so doma izvedli štirikrat (671 gledalcev) in na gostovanjih petkrat (940 gledalcev). RAZBITI VRC so doma igrali osemkrat (1067 gledalcev) in na gostovanjih devetkrat (2173 gledalcev). Mladinsko igro ČUDEŽNA SRAJCA DOPETAJCA so doma igrali osemkrat (2653 gledalcev), na gostovanjih pa petkrat (2350 gledalcev). RECITAL SLOVENSKE MODERNE je bil izveden trikrat. Skupaj so imeli 39 predstav in tri recitale, na katerih je bilo (brez recitala) 9854 gledalcev! Gostovali so: na Javorniku, Breznici, v Kranjski gori, na Dovjem, Bledu, v Ribnem, Bohinjski Beli, Kropi, Kranju in Ljubljani.

Po programu je jeseniško gledališče organiziralo gostovanje. Mestnega gledališča Ljubljana s predstavo VDOVA ROSLINKA (424 gledalcev), Prešernovega gledališča Kranj s predstavo AFERA (238 gledalcev) in Primorskega dramskega gledališča Nova Gorica s dramo NORA (220 gledalcev). Na vseh predstavah gostujočih gledališč je bilo 882 gledalcev.

Na četrtem srečanju gledaliških skupin delovnih organizacij Slovenskih železarn smo videli štiri predstave. Gledališka skupina KPD Prežihov Voranc Ravne na Koroškem je izvedla dramo JUDENBURG (270 gledalcev), amatersko gledališče Železar Celje-Store je prikazalo dramo ARZENIK IN STARE ČIPKE (262 gledalcev), Sentiakobsko gledališče Ljubljana je izvedlo komedijo DRŽAVNI LOPOV (387 gledalcev) in gledališki krožek slovenske gimnazije Celovec veselo igro OBTOŽENI VOLK (370 gledalcev). Predstave četrtega srečanja gledaliških skupin delovnih organizacij Slovenskih železarn je videlo 1280 gledalcev.

Za realizacijo tako bogate gledališčne dejavnosti so v glavnem poskrbeli igralci in ostali delavci gledališča. Poseben prispevek pri tako obsežni dejavnosti ima tehnično osebje gledališča, ki je sodelovalo s svojimi tehničnimi uslugami pri vseh predstavah (luč, pripravljanje scene, dvorane in drugo), razen tega pa še pri 21 prireditvah na njihovem odru, kot so: koncerti glashene mladine, šolske proslave, koncerti ZKO in glashene šole, proslave ob dnevu republike in JLA, predavanja, sestanki in druge prireditve.

S tako pestro dejavnost bodo gledališniki nadaljevali tudi v naslednjem gledališkem obdobju. Pri-

zadevajo si izpolniti vse obljubljene načrte. Mladinska skupina IZVIR pripravlja odsko noviteto PRELUZIJ ZA DOBRE LJUDI S TRGA v režiji mladega režiserja Agreža. Premiera bo do 16. februarja. Predvidevajo še premiero CITALNIŠKI VEČER. Delo je sestavljeno iz dveh slovenskih enodejank iz preteklega stoletja in bo povezano v gledališki večer s petjem in recitatorskimi vložki. Delo bo predvidoma režirala Vera Skumavec. Sezono bodo sklenili s komedijo GUGALNIK, avtorja Novak Novaka, v režiji Vesne Arhar. Predvidevajo še gostovanje mariborskega dramskega gledališča, ki naj bi Jesenicam prikazalo grotesko ŠČURKI, delo jeseniškega pisatelja in revolucionarja Toneta Čufarja. Gostovanje je povezano s časovnimi možnostmi Mariborčanov in finančnimi pogoji.

Letos amatersko gledališče Tone Čufar slavi 35-letnico povojne gledališke dejavnosti. V gledališču so se dogovorili, da bodo jubilej počastili z Linhartovo igro MATICEK SE ZENI. To je bila prva povojna predstava tedanjega gledališča, zato so gledališniki mnenja, da je to delo najprimernejše za počastitev tako pomembnega gledališkega jubileja.

F. Ropret

DPD SVOBODA
F. PREŠEREN
ZIROVNICA –
BREZNICA

vabi na proslavo

KULTURNEGA
PRAZNIKA

v četrtek, 7. februarja, ob
19. uri

v dvorani na Breznici.

Sodeluje:

– pihalni orkester Jese-
niški železarji
– recitatorji domače
Svobode.

»POET TVOJ NOV SLOVENCEM VENEC VIJE«

Prešernova družba je spletla Slovencev za leto 1980 dva pomembna venca knjig. Redno zbirko Prešernove družbe in Ljudsko knjigo, zbirko romanov iz svetovne književnosti. Najlepša oddolžitev spominu našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna bo, če bomo segli po izdajah Prešernove družbe, kajti ta oblikuje s svojimi knjigami že od leta 1953 vse višjo kulturno raven Slovencev doma in na tujem.

Izredno nizke cene njenih izdaj omogočajo, da morejo priti v vsako družino, če le ve za te izdaje. Zato vam predstavljamo redno zbirko, ki bo izšla ob koncu letošnjega leta.

1. Prešernov koledar za leto 1981 bo bogato opremljen s slikami priznanega slovenskega slikarja. Obsegal bo še okrog 200 strani zanimivega branja z vseh področij našega življenja.

2. Slovenske otroške pesmi bo izbral pesnik in urednik Janez Menart. Te knjige se bodo zelo razveselili naši mladi bralci tudi zato, ker bo opremljena tudi z lepimi risbami.

3. Anton Ingolič: Delovni dan sestre Marje – V knjigi je zelo zanimivo prikazal usodo današnjega človeka, in to bolniške in patronažne sestre Marje. Delo nas sili, da ta čas podoživljamo in o njem tudi razmišljamo.

4. Stevan Jakovljevič: Velika zmeda – Ta srbski pisatelj je brez oplešavanja ali dramatiziranja upo-

dobil razpad kraljevine Jugoslavije, kakor ga je sam doživljal kot državljana in vojaški starešina.

5. prof. dr. Miha Likar: Zdravje v družini – Ta znanstveni delavec in poljudnoznanstveni pisatelj je napisal lahko umljivo, dovolj izčrpno in nazorno knjigo za vsakdanjo rabo v naših domovih. Knjiga bo vsakomur svetovalec in domači zdravnik.

6. Max von der G.ün: Blodni ogenj in plamen – To je roman o garaškem in nevarnem življenju rudarja iz nemških premogovnikov v

Knjiga je najdragocenejše darilo. Vsi, ki podeljujejo kakršne koli nagrade, sezite po dobrih in izredno poceni knjigah, ki jih izdaja Prešernova družba

Porurju. Roman je klasični predstavnik književnosti, ki obravnava delavsko problematiko. Delo odlikuje visoka umetniška raven, prevedeno je bilo že v mnoge jezike in po njem so posneli tudi film.

Broširana izdaja teh šestih knjig stane 190 din, vezana pa 240 din.

Tudi Ljudska knjiga obsega šest knjig, ki stanejo vezane 440 din.

1. Richard Rive: Obsedeno stanje – V knjigi opisuje vse oblike pritiskov in nasilja, s katerim belci in »častni belci« zatirajo prebivalstvo vseh drugih »manjvrednih barv« v mestih rasistične Južne Afrike. Ta temnopolti južnoafriški pisatelj je skoraj cankarjevsko prikazal odnos osrednjega junaka do matere, do posameznih članov družine in preprostih prebivalcev revnih predmestij Capetowna.

2. Carlo Sgorlon: Bogovi se bodo vrnili – V romanu je izražena dragocena avtorjeva ljubezen in vera v jezik, v Furlanijo in v njene prebivalce, ki skozi dolga stoletja prenašajo nasilje vedno novih osvajalcev in oblastnikov, pa so vendar ohranili svojo živost in stoletno zrelost.

3. Janosch: Holonek ali Ljubi bog iz gline – Janosch je ena najbolj privlačnih pisateljskih osebnosti Zvezne republike Nemčije, s pravim imenom Horst Eckert. Za ta roman je dobil leta 1971 nagrado mesta Münchna. S sijajnim humorjem, ki prehaja tu in tam v satiro, slika prebivalce ob nemško-poljski meji v letih 1930 do 1945.

4. W. Somerset Maugham: Tesno domovanje – Moto tega romana je: »Kratko je življenje človeka in ozek kos sveta mu je odmerjen.« V njem mojstrsko opisuje značaje oseb, njihova občutja in doživetja v daljnjih deželah.

5. Josef Hen: Jokohama – je roman o zmedeni Američanki, ki hoče potovati na Japonsko skozi Varšavo in Moskvo. Roman je ostro umna razčlemba današnje Poljske in je bil preveden že v mnoge jezike.

6. Kurt Vonnegut: Mačja zibka – Ta roman je dvignil pisatelja

v sam vrh ameriške književnosti. Pisatelj je več let delal na nekem znanstvenem inštitutu in je gorak znanosti kot najbolj odtujeni oblini človeške zavesti. Glavni junak romana Jona si je zadal nalogo, da bo opisal, kaj se je dogajalo v družini konstruktorja atomske bombe tiste dne, ko se je bomba razpočila nad Hirošimo. Eden konstruktorjev otrok odkriva, da je bila atomska bomba šele začetek konca naše civilizacije. Roman je pretresljiv klic proti taki znanosti, ki uničuje.

Prešernova družba izdaja tudi mesečno revijo Obzornik. Dvanajst števil zanimivega branja za mlado in staro stane le 200 din.

Prešernova družba ima svoje poverjenike na vseh solah, v delovnih in kulturnih organizacijah, knjigarnah, knjige pa lahko naročite tudi na naslov: Prešernova družba, 61000 Ljubljana, Opekarska-Borsertova 27, telefon: 21-440.

M. S.

Nastop mlade pianistke Marte Mesec na otvoritvi razstave. (Foto B. Blenkuš)

PROSLVA OB KULTURNEM PRAZNIKU SLOVENCEV

V počastitev kulturnega praznika Slovencev, 8. februarja – spomina smrti dr. Franceta Prešerna, prireja Zveza kulturnih organizacij Jesenice jutri, v petek, 8. februarja, ob 19.30 v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah

SLAVNOSTNO AKADEMIJO

na kateri bodo nastopili: mešani pevski zbor Blaž Arnič in igralska skupina amaterskega gledališča Tone Čufar z recitalom Prešernovih pesmi.

DOLIKOVCI ZA KULTURNI PRAZNIK SLOVENCEV

Med najbolj zveste častilce slovenskega kulturnega praznika, ki ga praznujemo 8. februarja, ob obletnici smrti velikega slovenskega poezije dr. Franceta Prešerna, nedvomno sodijo slikarji, združeni v likovnem klubu DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Tako kot že mnogo let doslej bodo tudi tokrat za praznik razstavili najboljše likovne dosežke svojih članov.

Dr. Cenetu Avguštinu, likovnemu kritiku in umetnostnemu zgodovinarju, ki že več let opravlja izbor likovnih del za kolektivne razstave, je 17 avtorjev predložilo 53 del. Za razstavo je izbral 26 del naslednjih članov:

Rudolfa ARHA (1), dr. Danice BEM-GALA (3), Franca BERCETA (1), Branka ČUŠINA (1), Franca DOLINSKA (1), Nike HAFNER (1), Janka KOROŠČA (1), Jozeta KOSELJA (2), Zdravka KOTNIKA (1), Janeza KOZAMERNIKA (1), Franceta KREUZERJA (1), Pavla LUŽNIKA (3), Tineta MARKEŽA (2), Toneta TOMAZINA (3), Cveta VELIKAJNE (2), Cvetka ZUPANA (1) in Marjana ZIDANEKA (1).

Razstavo bodo odprli danes, 7. februarja, ob 17. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah. Krajši kulturni program bo izvajal vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica – Breznica.

Razstavo si lahko ogledate vsak dan, razen nedelje, od 9. do 12. in od 16. do 19. ure do vključno 20. februarja.

MALOMAREN ODNOS DO STABILIZACIJE

ZBOR UPORABNIKOV 9. SEJE SKUPŠČINE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE PONOVO NESKLEPČEN. ZASEDAL JE SAMO ZBOR IZVAJALCEV.

Kljub zelo pomembnemu dnevnemu redu, ki je bil predlagan za sejo skupščine, 4. februarja 1980, saj je bila poleg sklepanja o prispevni stopnji, ki naj bi veljala od 1. marca 1980 dalje, osrednja točka namenjena stabilizacijskim ukrepom na področju vzgoje in izobraževanja, se je seje skupščine ob napovedani uri od 36 delegatov udeležilo le 15 delegatov zbora uporabnikov.

Nerazumljiv je odnos delegatov železarne Jesenice. Od 183 izvoljenih delegatov za področje vzgoje in izobraževanja se je konference delegacij udeležilo le sedem delegatov, na sejo skupščine pa so prišli trije od desetih, kolikor delegatskih mest ima železarna Jesenice.

Tu ne gre samo za neodgovoren odnos do samoupravljalških obveznosti, tu nastajajo tudi dokaj visoki nepotrebni materialni stroški, o izgubljenem času delegatov, ki morajo po nepotrebnem hoditi dvakrat na sejo, niti nimamo natančnih izračunov. In ne nazadnje, tako se ne vključujemo v proces svobodne menjave dela. Boleč je občutek, da je tako velikemu številu delegatov uporabnikov tako malo mar, s kakšnimi težavami in problemi se srečuje področje vzgoje in izobraževanja, ob prizadevanjih, da bi naše gospodarstvo boljše zaživel.

Predsednik skupščine in predsednik zbora uporabnikov PONOVO SKLICUJETA 9. SEJO ZBORA UPORABNIKOV SKUPŠČINE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE V TOREK, 12. FEBRUARJA 1980, OB 16. URI V SEJNI SOBI SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI NA JESENICAH, TITOVA C. 65.

